

Popiežius

Popiežius Pranciškus JIS TAPO VARGDIENIU, KAD TAPTUME TURTINGI PER JO NETURTA (plg. 2 Kor 8, 9) Žinia 2014 m. gavėnios proga	2
---	---

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus MALONIŲ BENDRYSTĖ	4
KRIKŠTAS NUODĖMĖMS ATLEISTI	5
GALIA ATLEISTI NUODĖMES	6
KŪNO PRISIKĖLIMAS IŠ NUMIRUSIŲJŲ	7
PRISIKĖLIMO LAIDAS	8
PASKUTINIS TEISMAS	9

Homilijos

AKMENS DAVĖJAI / I gavėnios sekmadienis (A)	10
DIEVIŠKOSIOS TIKROVĖS ATSKLEIDIMAS / II gavėnios sekmadienis (A)	11
SUSITIKIMAS PRIE ŠULINIO / III gavėnios sekmadienis (A)	12
SILOAMO TVENKINYS / IV gavėnios sekmadienis (A)	13

Bažnyčios dokumentai

Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis paraginimas EVANGELII GAUDIUM Vyskupams, kunigams ir diakonams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Evangelijos skelbimą šiandiniame pasaulyje (<i>Pabaiga</i>)	15
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Švenčiant Maldos už krikščionių vienybę savaitę Lietuvoje	34
Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio minėjimas	39
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	41
Panevėžio vyskupijos kunigų susitikimas	42
Kauno arkivyskupijos kunigų ugdymo konferencija	43

Popiežius Pranciškus

Jis tapo vargdieniu, kad taptume turtingi per jo neturtą (plg. 2 Kor 8, 9)

Žinia 2014 m. gavėnios proga

Brangūs broliai ir seserys,

Artėjant gavėniai norėčiau pasiūlyti jums keletą minčių vildamasis, kad jos padės asmeniniame ir bendruomeniniame atsivertimo kelyje. Šios išvalgos įkvėptos šventojo Pauliaus žodžių: „Jūs gi pažįstate mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonę ir žinote, jog jis, būdamas turtingas, dėl jūsų tapo vargdieniu, kad jūs taptumėte turtingi per jo neturtą“ (2 Kor 8, 9). Apaštalas rašė Korinto krikščionims, drąsindamas juos būti dosnius ir padėti vargstantiems Jeruzalės tikintiesiems. Ką šie šventojo Pauliaus žodžiai reiškia mums, krikščionims, šiandien? Ką reiškia mums šiandien šis paraginimas gyventi neturte, neturte evangeline prasme?

Kristaus malonė

Šie žodžiai pirmiausia atskleidžia mums Dievo veikimo stilių. Dievas apsidėšia ne per šio pasaulio galybę ir turta, bet per silpnybę ir neturtą. „Jis, būdamas turtingas, dėl jūsų tapo vargdieniu...“ Kristus, amžinasis Dievo Sūnus, galia ir šlove tolygus Tėvui, tapo vargdieniu; jis nusileido tarp mūsų ir tapo artimas kiekvienam iš mūsų; jis apiplėšė, „ištuštino“ save, idant visuose dalykuose galėtų būti panašus į mus (plg. Fil 2, 7; Žyd 4, 15). Dievo tapimas žmogumi yra didžiulis slėpinys! To priežastis yra Dievo meilė – meilė, kuri yra malonė, dosnumas, artumo troškimas, meilė, kuri nedvejoja save dovanoti ir pasiaukoti dėl mylimų kūrinių. Meilė reiškia viskuo ir visiškai dalytis su mylimuoju. Ji leidžia supanašėti, sukuria lygybę, sugriauna sienas ir panaikina atstumus. Dievas tai padarė mūsų atžvilgiu. Iš tikrųjų Jėzus „darbavosi žmogaus rankomis, žmogaus protu galvojo, žmogaus valia veikė, žmogaus širdimi mylėjo“ (Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 22).

Tapdamas vargdieniu Jėzus nesiekė neturto dėl jo paties, tačiau, kaip sako šventasis Paulius, „kad jūs taptumėte turtingi per jo neturtą“. Tai nėra tik žodžių žaismas ar efektinga frazė. Čia apibendrinama Dievo logika, meilės logika, Įsikūnijimo ir Kryžiaus logika. Dievas nenuleido išganyto tiesiog iš dangaus, tarsi žmogus su filantropiniu pietizmu duotų išmaldą iš savo pertekliaus. Kristaus meilė yra ne tokia! Jėzus įžengė į Jor-

dano vandenį ir buvo Jono Krikštytojo pakrikštytas ne todėl, kad jam būtų reikėję atgailos ar atsivertimo. Jis tai padarė tam, kad būtų tarp žmonių, kuriems reikia atleidimo, kad būtų tarp mūsų, nusidėjėlių, kad prisiimtų mūsų nuodėmių našta. Tai kelias, kurį jis pasirinko mums paguosti, išgelbėti, išvaduoti iš mūsų vargo. Mus sukrečia apaštalo žodžiai, kad buvome išlaisvinti ne per Kristaus turtus, bet per jo neturtą. Vis dėlto šventasis Paulius labai gerai žino apie „nesuvoikiamus Kristaus turtus“ (Ef 3, 8), to, „kurį paskyrė visatos paveldėtoju“ (Žyd 1, 2).

Taigi, kas yra tas neturtas, per kurį Jėzus mus išlaisvina ir praturtina? Tai jo būdas mus mylėti, būti mums artimam, panašiai kaip gailestingasis samarietis buvo artimas žmogui, leisgyviame paliktam šalikelėje (plg. Lk 10, 25 ir t.). Tikrą laisvę, tikrą išganyką ir tikrą laimę mums duoda jo užjaučianti, švelni ir solidari meilė. Mus praturtinantis Kristaus neturtas yra jo įsikūnijimas, prisiimant mūsų silpnybes bei nuodėmes ir perduodant begalinį Dievo gailestingumą. Kristaus neturtas yra didžiausias turtas: Jėzus turtingas dėl beribio pasitikėjimo Dievu Tėvu, dėl to, kad jis kiekvienu momentu juo pasitiki ir visuomet trokšta vykdyti Tėvo valią, siekdamas jį pašlovinti. Jis yra turtingas kaip vaikas, kuris jaučiasi mylimas ir kuris myli savo tėvus, neabejodamas jų meile ir švelnumu nė akimirka. Jėzaus turtas glūdi jo *Sūnystėje*, jo unikalūs santykis su Tėvu yra viršiausia šio vargdienio Mėšos prerogatyva. Kai Jėzus prašo mūsų imti jo jungą, kuris „yra švelnus“, jis taip pat kviečia, kad būtume praturtinti jo „turtingu neturtu“ ir „vargdienio turtu“, tapti jo sūnystės ir brolystės Dvasios dalininkais, tapti sūnumis Sūnyje, broliais pirmagimyje Brolyje (plg. Rom 8, 29).

Sakoma, vienintelis dalykas, dėl kurio reikia liūdėti, yra tai, kad nesu šventas (Leon Bloy); galėtume taip pat sakyti, jog vienintelis tikras skurdas – negyventi kaip Dievo vaikams, Kristaus broliams ir seserims.

Mūsų liudijimas

Galėtume pagalvoti, kad šis neturto „kelias“ buvo skirtas tik Jėzui, o mes, atėję po jo, galime gelbėti pasaulį rinkdamiesi atitinkamus žmogiškuosius išteklius. Tačiau taip nėra. Kiekvienu laiku ir kiekvienoje vietoje Dievas tęsia žmonijos ir pasaulio gelbėjimą per Kristaus neturtą, Kristaus, kuris tapo vargdieniu sakramentuose, žodyje ir savo Bažnyčioje, kuri yra vargdienių tauta. Dievo turtai gali būti perduoti ne per mūsų turtingumą, bet visada ir išskirtinai tik per mūsų asmeninį ir bendruomeninį neturtą, atgaivintą Kristaus Dvasios.

Mes, krikščionys, sekdami savo Mokytoju esame kviečiami žvelgti į savo brolių neturtą, paliesti jį, priimti ir konkrečiai darbuotis jį lengvindami. *Skurdas* yra ne tas pats, kas *neturtas*: skurdas yra neturtas be tikėjimo, be paramos, be vilties. Galima išskirti tris skurdo tipus: medžiaginį, moralinį ir dvasinį skurdą. Medžiaginis skurdas yra tai, kas įprastai vadinama vargingumu; jį patiria žmonės, gyvenantys žmogiškojo orumo neatitinkančiomis sąlygomis: stokojantys pamatinių teisių ir būtinausių dalykų – maisto, vandens, higienos sąlygų, darbo ir asmeninio bei kultūrinio ugdomosi galimybių. Šio skurdo akivaizdoje Bažnyčia siūlo savo tarnystę, *diakonia*, atsiliepdama į šiuos poreikius ir rūpindamasi žmonijos veidą darkančiomis žaizdomis. Vargšuose ir atmetuosiuose mes matome Kristaus veidą; mylėdami vargšus ir jiems padėdami, mes mylime Kristų ir jam tarnaujame. Mūsų pastangų tikslas yra taip pat užkirsti kelią kėsiniams į žmogiškąjį orumą, diskriminacijai ir piktnaudžiavimams pasaulyje, nes šie dalykai dažnai yra skurdo priežastis. Kai galia, prabanga ir pinigai tampa stabais, jie užgožia teisingą gėrybių paskirstymą. Todėl būtinas sąžinės atsivertimas į teisingumą, lygybę, nuosaikumą ir dalijimąsi.

Ne menkesnį susirūpinimą kelia *moralinis skurdas*, kurio esmė – vergavimas nedorybei ir nuodėmei. Kaip daug skausmo šeimose sukelia tai, kad vienas iš šeimos narių, dažniausiai jaunas žmogus, patenka į alkoholio, narkotikų, lošimų ar pornografijos pinkles! Kaip daug žmonių nebemato gyvenimo prasmės ar ateities perspektyvų ir prarado bet kokią viltį! Kiek daug žmonių įstumti į skurdą dėl neteisingų socialinių sąlygų, dėl bedarbystės, kuri atima jų orumą ir neleidžia uždirbti duonos, taip pat dėl nelygių galimybių įgyti išsilavinimą ar gauti sveikatos apsaugą. Tokiais atvejais moralinis skurdas gali pagrįstai būti laikomas savižudybės pradžia. Tokia skurdo forma, sukianti taip pat finansinę griūtį, visuomet siejasi su *dvasiniu skurdu*, kurį patiriame nusigręždami nuo Dievo ar atmesdami jo meilę. Mūsų manymas, kad mums nereikia Dievo, kuris Kristuje mums tiesia ranką, kad galime išsigelbėti savo jėgomis, veda mus į žlugimo kelią. Vienintelis Dievas iš tikrųjų gelbsti ir išlaisvina.

Evangelija yra tikras priešnuodis prieš dvasinį skurdą: krikščionis pašauktas visur nešti ir skelbti išlaisvinančią žinią, kad yra įmanomas padarytų nuodėmių atleidimas, kad Dievas yra didesnis už mūsų nuodėmingumą, kad jis myli mus besąlygiškai, visuomet, ir kad mes sukurti bendrystei ir amžinajam gyvenimui. Viešpats prašo mus būti džiugiais gailestingumo ir vilties žinios šaukliais! Gražu patirti džiaugsmą skleidžiant šią Gerąją Naujieną, dalijantis mums patikėtu

lobiu, guodžiant sudaužytas širdis ir dovanojant viltį tamsybių gaubiamiems mūsų broliams ir seserims. Tai reiškia sekti Jėzumi ir panėšėti į jį, atėjusį ieškoti vargšų ir nusidėjėlių, panašiai kaip piemuo ieško pražuvusios avies, atėjusį su visa meile. Būdami vienybėje su Jėzumi galime drąsiai atverti naujus evangelizacijos ir žmogiškosios plėtros kelius.

Brangūs broliai ir seserys, šiuo gavėnios laikotarpiu visa Bažnyčia visiems išgyvenantiems medžiaginį, moralinį ir dvasinį skurdą tebūna pasirengusi uoliai paliudyti Evangelijos žinią apie gailestingąjį Tėvą, pasirengusio Kristuje apkabinti kiekvieną iš mūsų, meilę. Mes tai galime padaryti tokiu mastu, kiek sekame Kristų, tapusį vargdieniu ir praturtinusį mus per savo neturtą. Gavėnia yra tinkamas laikas atsižadėti; bus gera, jei paklausime savęs, ko galime atsisakyti, kad kitiems padėtume ir kitus praturtintume savo neturtu. Nepamirškime, tikras neturtas yra skausmingas: atsižadėjimas be atgailos aspekto būtų beprasmiškas. Aš nepasitikiu išmalda, kuri nieko nekainuoja ir nėra skausminga.

Tegu Šventoji Dvasia, per kurią mes, „būdami beturčiai, praturtiname daugelį, kai nieko neturime – ir viską turime“ (2 Kor 6, 10), palaiko mūsų pasiryžimus ir padidina mūsų dėmesingumą žmogiškajam skurdui bei atsakomybę dėl jo, kad mes galėtume tapti gailestingi ir vykdyti gailestingumą. To linkėdamas aš taip pat meldžiuosi, kad kiekvienas tikintysis ir kiekviena bažnytinė bendruomenė vaisingai praeitų gavėnios kelią. Taip pat prašau jūsų melstis už mane. Tepalaimina jus Viešpats, teapsaugo Dievo Motina.

Iš Vatikano 2013 m. gruodžio 26 d.
Per Šventojo diakono ir kankinio Stepono šventę

Popiežius Pranciškus

Malonių bendrystė

2013 m. lapkričio 6 d.

Praėjusį trečiadienį kalbėjau apie šventųjų bendravimą, suprantamą kaip bendrystė tarp šventų asmenų, taigi tarp mūsų, tikinčiųjų. Šiandien norėčiau įsigilinti į kitą šios tikrovės aspektą. Kaip atsimenat, yra du aspektai: vienas mūsų bendrystė, vienybė, o kitas – šventųjų dalykų, *dvasinių gėrybių*, bendrystė. Šie abu aspektai glaudžiai susiję; krikščionių bendrystė auga dalijantis dvasinėmis gėrybėmis. Turime omenyje ypač *sakramentus*, *charizmas* ir *meilę* (plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 949–953).

Visų pirma *sakramentų bendrystė*. Sakramentai išreiškia ir įgyvendina veiksmingą ir gilią mūsų tarpusavio bendrystę, nes juose mes sutinkame Gelbėtoją Kristų, o per jį – mūsų tikėjimo brolius. Sakramentai nėra tik išorinė regimybė ar apeigos, bet Kristaus galia; sakramentuose yra Jėzus Kristus. Kai švenčiame Eucharistiją, gyvasis Jėzus mus surenka, suburia į bendruomenę, leidžia mums garbinti Tėvą. Kiekvienas iš mūsų Krikštu, Sutvirtinimu ir Eucharistija esame inkorporuoti į Kristų ir suvienyti su visa tikinčiųjų bendrija. Tad jei, viena vertus, Bažnyčia „kuria“ sakramentus, kita vertus, sakramantai „kuria“ Bažnyčią, ją ugdo, gimdo naujus vaikus, suburia juos į šventą Dievo tautą, sutvirtina jų priklausomybę Bažnyčiai.

Kiekvienas susitikimas su Kristumi, sakramentuose mums dovanojančiu išganymą, mus ragina „eiti“ ir skelbti kitiems tą išganymą, kurį galėjome matyti, prie jo prisiliesti, jį sutikti ir priimti, kuris yra tikėtinas, nes jis yra meilė. Sakramantai mus ragina būti misionieriais ir apaštališkai įsipareigoti skelbti Evangeliją kiekvienoje aplinkoje, taip pat ir ten, kur susiduriame su priešiškuumu – tai pats tikriausias uolaus sakramentinio gyvenimo vaisius, nes tai yra dalyvavimas Dievo, trokštančio visus išgelbėti, išganomojoje iniciatyvoje. Sakramentų malonė palaiko mūsų gyvą ir džiaugsmingą tikėjimą, gebantį stebėtis Dievo „stebuklais“ ir atsispirti pasaulio stabų vilionėms. Štai kodėl svarbu priimti Komuniją, svarbu, kad vaikai būtų anksti krikštijami, svarbu, kad jie būtų sutvirtinami, nes sakramantai yra Jėzaus Kristaus buvimas mumyse, buvimas, kuris mums padeda. Kai jaučiamės nusidėję, svarbu priimti Sutaikinimo sakramentą. Gali kas nors pasakyti: „Bet aš bijau, nes kunigas mane išbars.“ Ne, kunigas tavęs nebars. Ar žinai, ką sutiksi Sutaikinimo sakramente? Sutiksi Jėzų, kuris tau atleidžia! Jėzus tavęs ten laukia; tai sakramentas, kuris ugdo visą Bažnyčią.

Antrasis šventųjų dalykų bendrystės aspektas yra *charizmų bendrystė*. Šventoji Dvasia dalija tikintiesiems daugybę dovanų ir dvasinių malonių. Ši tam tikra prasme „išradinga“ Šventosios Dvasios dovanų įvairovė skirta Bažnyčiai ugdyti. Charizmos – tai kiek sudėtingas žodis – yra Šventosios Dvasios dovanos, talentai, galimybės... Šios dovanos duodamos ne tam, kad būtų paslėptos, bet kad jomis dalytumės su kitais. Jos suteikiamos ne jas gaunančiojo, bet visos Dievo tautos labui. Jei charizma, viena iš tų dovanų, būtų skirta tik save įtvirtinti, reikėtų suabejoti, ar tai tikra charizma arba ar ji tinkamai išgyvenama. Charizmos – ypatingos malonės, suteikiamos kai kuriems žmonėms daugybės kitų labui. Tai nusiuteikimai, įkvėpimai, vidinės paskatos, kylančios sąmonėje ir patirtyje kai kurių asmenų, pašauktų panaudoti tai bendruomenės gerovei. Šios dvasinės dovanos pirmiausia pasitarnauja Bažnyčios šventumui ir misijai. Visi esame kviečiami jas gerbti, tiek savo, tiek kitų, ir priimti kaip naudingus Bažnyčios buvimo ir veiklos padarinius. Šv. Paulius įspėjo: „Negesinkite Dvasios“ (1 Tes 5, 19). Negesinkime Dvasios, dalijančios šias dovanas, gabumus, dorybes, padedančias Bažnyčiai augti.

Kokia mūsų nuostata šių Šventosios Dvasios dovanų atžvilgiu? Ar suprantame, kad Dievo Dvasia gali laisvai dovanoti jas kam nori? Ar priimame jas kaip dvasinę pagalbą, kuria Viešpats sustiprina mūsų tikėjimą ir mūsų misiją pasaulyje?

Prieiname prie trečiojo šventųjų dalykų bendrystės aspekto, būtent *meilės bendrystės*, vienybės tarp mūsų, kildinančios meilę, artimo meilę. Pagonys, stebėdami pirmuosius krikščionis, sakydavo: žiūrėkite, kaip jie vieni kitus myli, kaip jie vieni kitus mielai priima! Tarp jų nėra neapykantos, nėra apkalbų. Šventoji Dvasia pripildo mūsų širdis artimo meilės, Dievo meilės. Charizmos labai svarbios krikščionių bendruomenei, bet jos tėra priemonės meilei, kurią šv. Paulius iškelia aukščiau už charizmas (plg. 1 Kor 13, 1–13), auginti. Be meilės net ypatingiausios dovanos būtų tuščios. Štai šis žmogus gydo kitus žmones, jis turi tokį privalumą, tokią dorybę... bet ar jo širdyje yra meilė ir gailestingumas? Jei yra, gerai, bet jei ne, tai jis Bažnyčiai nenaudingas. Be meilės visos dovanos ir charizmos Bažnyčiai nenaudingos, nes ten, kur nėra meilės, atsiranda tuštuma, kurią užpildo egoizmas. Klausiu savęs: jei visi būtume egoistai, ar galėtume gyventi bendrystėje ir taikoje? Tai neįmanoma, todėl būtina mus vienijanti meilė. Net menkiausio meilės gesto pozityvų poveikį jaučia visi! Kiekvienas, kad ir pats mažiausias meilės įkvėptas darbas, naudingas visiems. Todėl gyventi Bažnyčios vienybe, meilės bendrystėje reiškia siekti ne savo naudos, bet dalytis brolių skausmais ir džiaugsmiais (1 Kor

12, 26), būti pasirengus nešti silpnųjų ir vargstančiųjų naštas. Toks broliškas solidarumas nėra retorinė figūra, tušti žodžiai, tai integrali krikščionių bendrystės dalis. Jei juo gyvename, esame pasaulyje Dievo meilės ženklas, Dievo meilės „sakramentas“. Esame ženklas vieni kitiems ir visiems! Tai nėra tik menkas meilės darbelis, kuriuo galime vieni kitus apdovanoti: tai bendrystė, įgalinanti mus įsijausti į kitų džiaugsmą ir skausmą, kad galėtume nuoširdžiai jį išgyventi.

Dažnai būname pernelyg sausi, abejingi, atitrūkę; užuot rodę broliškumą, skleidžiamę nepasitenkinimą, šaltį, egoizmą. Mūsų bloga nuotaika, šaltis, egoizmas neprisideda prie Bažnyčios augimo; Bažnyčią ugdo tik Šventosios Dvasios skleidžiama meilė. Viešpats mus kviečia atsiverti bendrystei su juo per sakramentus, charizmas ir meilę, kad deramai gyventume krikščioniškojo pašaukimo!

O dabar leisiu sau paprašyti jūsų padaryti gailestingumo gestą; nusiraminkite, tai ne rinkliava! Prieš atvykdamas į aikštę aplankiau sunkiai sergančią pusantrų metų mergaitę. Jos tėtis ir mama meldžiasi ir prašo Viešpaties sveikatos šiai gražiai mergaitei. Jos vardas Noemė. Vargšėlė, ji šypsojosi! Padarykime meilės veiksmą. Nepažįstame jos, tačiau ji pakrikštyta, viena iš mūsų, krikščionė. Padarykime jos labui meilės aktą ir tyloje paprašykime Viešpaties pagalbos, kad jis duotų jai sveikatos. Pabūkime minutėlę tyloje, tada pasimelsime „Sveika, Marija“. O dabar visi kartu pasimelskime Dievo Motinai prašydami sveikatos Noemei. *Sveika, Marija...* Dėkoju jums už šį meilės veiksmą.

Krikštas nuodėmėms atleisti

2013 m. lapkričio 13 d.

Tikėjimo simboliuje, kuriuo kiekvieną sekmadienį išpažįstame tikėjimą, mes teigiame: „Pripažįstu vieną Krikštą nuodėmėms atleisti.“ Tai vienintelė tiesioginė nuoroda į sakramentą *Credo* simboliuje. Krikštas yra tikėjimo ir krikščioniško gyvenimo „vartai“. Prisikėlęs Kristus apaštalams paveda: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai. Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas“ (Mk 16, 15–16). Bažnyčios misija yra evangelizuoti ir atleisti nuodėmes per Krikšto sakramentą. Tačiau grįžkime prie *Credo* žodžių. Teiginį galime padalyti į tris dalis: „pripažįstu“; „vieną Krikštą“; „nuodėmėms atleisti“.

1. „Pripažįstu.“ Ką tai reiškia? Šis iškilmingas teiginys nurodo didžiulę dalyką, tai yra Krikšto, svarbą. Tardami

šiuos žodžius patvirtiname savo tikrąją Dievo vaikų tapatybę. Krikštas tam tikra prasme yra krikščionio tapatybės kortelė, gimimo pažymėjimas, gimimo Bažnyčiai aktas. Visi jūs žinote dieną, kada gimėte, ir švenčiate gimtadienį, tiesa? Visi mes švenčiame gimtadienį. Tad jūsų paklausu, jau esu klausęs keletą kartų: kas iš jūsų atsimena savo Krikšto datą? Pakelkite rankas; jų nedaug (neklausiu vyskupų, nes nenoriu jų sutrikdyti...). Padarykime taip: šiandien, kai grįšite į namus, paklauskite, kurią dieną buvote pakrikštyti, sužinokite, nes tai yra jūsų antrasis gimtadienis. Pirmasis gimtadienis yra gimimas gyvenimui, o antrasis – gimimas Bažnyčiai. Tai namų užduotis: sužinokite savo gimimo Bažnyčiai dieną ir padėkokite Viešpačiui, nes Krikštu jis atvėrė mums savo Bažnyčios duris. Su Krikštu susijęs ir mūsų tikėjimas nuodėmių atleidimu. Atgailos, arba Išpažinties, sakramentas yra tarsi „antrasis Krikštas“, kuris visada primena pirmąjį ir jį sustiprina. Šia prasme Krikšto diena yra gražios visą gyvenimą trunkančios kelionės link Dievo pradžia, atsivertimo kelionės, nuolat palaikant Atgailos sakramentui. Pagalvokite apie tai: eidami išpažinti savo silpnybių, savo nuodėmių, einame prašyti Jėzaus atleidimo, tačiau drauge einame atnaujinti savo Krikšto per tą atleidimą. Ir tai yra gražu, tai tarsi švęsti Krikštą per kiekvieną Išpažintį. Išpažintis nėra pabuvimas kankinimų kambaryje, bet šventė. Išpažintis skirta pakrikštytiesiems! Idant išlaikytume švarų krikščioniškojo orumo baltą drabužį!

2. Kitas elementas: „vienas Krikštas“. Šis pasakymas primena apaštalo Pauliaus žodžius: „Vienas Viešpats, vienas tikėjimas ir vienas krikštas“ (Ef 4, 5). „Krikštas“ pažodžiui reiškia „panardinimas“, ir iš tikrųjų šis sakramentą sudaro tikras dvasinis panardinimas į Kristaus mirtį, iš kur kartu su Juo išnyra kaip nauji kūriniai (plg. Rom 6, 4). Tai atgaivinantis ir nušviečiantis apsiplovimas. Jis atgaivina, nes be gimimo iš vandens ir Dvasios niekas negali įžengti į Dangaus Karalystę (plg. Jn 3, 5). Nušviečia, nes per Krikštą žmogus pripildomas Kristaus malonės, Kristaus – tikrosios šviesos, kuri apšviečia kiekvieną žmogų (plg. Jn 1, 9) ir išsklaido nuodėmės tamsybes. Todėl per Krikšto apeigas tėvai laiko uždegtą žvakę, ženklinančią šį nušvietimą; Krikštas mus apšviečia iš vidaus Jėzaus šviesa. Šios dovanos galia pakrikštytasis kviečiamas pats tapti „šviesa“ – gauto tikėjimo šviesa – savo broliams, ypač tiems, kurie yra tamsoje ir savo gyvenimo horizonte nemato prošvaisčių.

Galime savęs klausiti: ar Krikštas man yra tik praeities faktas, apsiribojantis data – ta, kurią šiandien stengsitės sužinoti, – ar gyva tikrovė, susijusi su mano dabartimi, kiekvienu momentu? Ar jautiesi stiprus ta galia, kurią duoda Kristus savo mirtimi ir prisikėlimu? Ar jautiesi prislėgtas, bejėgis? Krikštas teikia stiprybę, jis duoda šviesą. Ar jautiesi apšviestas iš Kristaus sklindančios

šviesos? Ar esi šviesos vyras, šviesos moteris? Ar esi ap-temęs žmogus, be Jėzaus šviesos? Reikia priimti Krikšto malonę, kuri yra dovana, ir tapti šviesa visiems!

3. Galiausiai trumpai apie trečią elementą – „nuodėmėms atleisti“. Krikšto sakramentu atleidžiamos visos nuodėmės, gimtoji nuodėmė ir visos asmeninės nuodėmės, taip pat visos baismės už nuodėmes, nuodėmių pasekmės. Krikštas atveria duris iš tikrųjų naujam gyvenimui, neapsunkintam neigiamos praeities, kuriame jau juntamas Dangaus Karalystės grožis ir gerumas. Tai galingas Dievo gailestingumo įsikišimas į mūsų gyvenimą siekiant mūsų išganymo. Šis gelbstintis įsikišimas nepanaikina mūsų žmogiškos prigimties silpnumo – visi esame silpni, visi esame nusidėjėliai – ir neatima atsakomybės prašyti atleidimo kaskart suklydus. Negaliu krikštytis daugiau kaip vieną kartą, tačiau galiu eiti išpažinties ir taip atnaujinti Krikšto malonę. Tai tarsi dar kartą priimti Krikštą. Viešpats Jėzus yra toks geras, kad niekad nepavargsta mums atleisti. Net tuomet, kai Krikštu atvertos durys, kad įeitume į Bažnyčią, šiek tiek priveriamos dėl mūsų silpnybių bei nuodėmių. Išpažintis vėl jas atidaro; ji yra tarsi antras Krikštas, kuris viską mums atleidžia ir mus nušviečia, kad žengtume pirmyn nušviesti Viešpaties šviesos. Eikime pirmyn džiugiai, nes gyvenimas turi būti išgyvenamas su Jėzaus Kristaus džiaugsmu; tai yra Viešpaties malonė.

Galia atleisti nuodėmes

2013 m. lapkričio 20 d.

Praėjusį trečiadienį kalbėjau apie *nuodėmių atleidimą*, ypatingu būdu susijusį su Krikštu. Šiandien tęskime nuodėmių atleidimo temą, tačiau siedami tai su vadinamąja „raktų galia“, kuri yra Jėzaus patikėtos apaštalamis misijos biblinis simbolis.

Visų pirma turime atsiminti, kad *nuodėmių atleidimo pagrindinė veikėja yra Šventoji Dvasia*. Prisikėlęs Jėzus, pirmą kartą pasirodęs apaštalamis Aukštutiniame kambaryje, kvėpė į juos ir tarė: „Imkite Šventąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaukysite, – sulaukysite“ (Jn 20, 22–23). Savo kūnu atsimainęs Jėzus yra jau naujas žmogus, dovanojantis velykines dovanas – tai jo mirties ir prisikėlimo vaisius. Kokios tos dovanos? Ramybė, džiaugsmas, nuodėmių atleidimas, misija, tačiau visų pirma jis duoda Šventąją Dvasią, kuri yra viso to versmė. Jėzaus kvėpimas, lydintis žodžiu, kuriais jis perduoda Dvasią, reiškia gyvenimo – naujo, per atleidimą atgimusio gyvenimo perteikimą.

Tačiau prieš kvėpdamas ir dovanodamas Šventąją Dvasią, Jėzus parodo žaizdas savo rankose ir šone: šios žaizdos yra mūsų išganymo kaina. Šventoji Dvasia atneša mums Dievo atleidimą „pereidama“ pro Jėzaus žaizdas. Jis panorėjo išlaikyti tas žaizdas; taip pat šiuo momentu danguje Jėzus rodo Tėvui savo žaizdas, kuriomis mus atpirko. Tų žaizdų galia mūsų nuodėmės atleistos: Jėzus atidavė savo gyvybę dėl mūsų ramybės, mūsų džiaugsmo, dėl malonės dovanos mūsų sieloje, dėl mūsų nuodėmių atleidimo. Labai gražu šitaip žvelgti į Jėzų!

Ateiname prie antro elemento: Jėzus suteikia apaštalamis galią atleisti nuodėmes. Truputėlį sunku suprasti, kaip žmogus gali atleisti nuodėmes, bet Jėzus suteikia tą galią. Bažnyčia *tvarko raktų galią*, kuria atveriamas ar uždaromas atleidimo kelias. Dievas savo visa viršijančiu gailestingumu atleidžia kiekvienam žmogui, tačiau jis taip pat panorėjo, kad priklausantieji Kristui ir Bažnyčiai priimtų gailestingumą per bendruomenės tarnautojus. Per apaštalu tarnystę mane pasiekia Dievo gailestingumas, mano kaltės atleidžiamos ir man dovanojamas džiaugsmas. Tokiu būdu Jėzus mus kviečia išgyventi sutaukinimą taip pat bažnytinio, bendruomeninio mastu. Ir tai yra labai gražu. Bažnyčia, kuri yra šventa ir tuo pat metu reikalinga atgailos, lydi mus atsivertimo kelyje per visą gyvenimą. Bažnyčia nėra raktų galios šeimininkė, ji gailestingumo tarnystės tarnaitė ir džiaugiasi kiekvieną kartą galėdama perduoti šią dieviškąją dovaną.

Galbūt daugelis žmonių nesupranta atleidimo bažnytinio matmens, nes tebevyrauja individualizmas, subjektyvizmas, ir tai veikia taip pat krikščionis. Žinoma, Dievas atleidžia kiekvienam atgailaujantiems nusidėjėliui asmeniškai, tačiau krikščionis yra susijęs su Kristumi, o Kristus – su Bažnyčia. Mums, krikščionims, tenka dar viena dovana, tačiau tuo pat metu ir dar vienas įpareigojimas: nuolankiai eiti bažnytinės tarnystės keliu. Turime tai vertinti; tai dovana, vaistas, apsauga, taip pat garantas, kad Dievas man atleido. Einu pas brolių kunigą ir sakau: „Tėve, padariau tai...“, o jis atsako: „Bet aš tau atleidžiu; Dievas tau atleidžia.“ Tuo momentu esu tikras, kad Dievas man atleidžia. Ir tai yra gražu, tas tikrumas, kad Dievas visada mums atleidžia, jis niekuomet nepavargsta atleisti. O mes turime nepailsdami eiti ir prašyti atleidimo. Išpažindami nuodėmes galime jausti gėdą, tačiau mūsų mamos ir močiutės sakydavo: geriau vieną sykį parausti, negu tūkstantį kartų pageltonuoti. Išraustame, tačiau mums atleidžiamos nuodėmės, ir einame toliau.

Ir galiausiai dar vienas aspektas: *kunigas yra nuodėmių atleidimo įrankis*. Bažnyčioje dovanojamas Dievo atleidimas mums suteikiamas per mūsų brolio kunigo tarnystę. Jis taip pat yra žmogus, kuriam kaip ir mums reikia

Dievo gailestingumo; jis tampa gailestingumo įrankiu teikdamas mums begalinę Dievo Tėvo meilę. Ir kunigai turi eiti išpažinties, vyskupai taip pat: visi esame nusidėjėliai. Ir popiežius kas penkiolika dienų atlieka išpažintį, nes ir popiežius yra nusidėjėlis. Nuodėmklausys išklauso, ką jam sakau, man duoda patarimų ir suteikia atleidimą. Kartais girdime žmones sakant, kad jie nuodėmes išpažįsta tiesiogiai Dievui... Taip, kaip jau sakiau, Dievas visada tavęs išklauso, bet per Sutaikinimo sakramentą jis siunčia pas tave brolių, nešina atleidimu, Bažnyčios vardu suteikia atleidimo tikrumą.

Ši tarnystė, kurią kunigas kaip tarnautojas atlieka Dievo pavedimu, atleisdamas nuodėmes, yra labai subtili ir reikalauja ją atliekančio kunigo širdies ramybės, kad kunigas turėtų ramybę širdyje; kad jis nekamuotų tikinčiųjų, bet būtų švelnus, geranoriškas, gailestingas, kad gebėtų jų širdyse sėti viltį, o svarbiausia – kad suvoktų, jog atėjęs Sutaikinimo sakramento brolis ar sesuo siekia atleidimo panašiai kaip daugybė žmonių,ėjusių pas Jėzų, kad jis juos pagydytų. Jei kunigas neturi tokio dvasinio nusiteikimo, geriau, kad jis, kol nepasikeis, neteiktų šio sakramento. Tikintieji penitentai turi teisę, visi tikintieji turi teisę kunigo asmenyje rasti Dievo atleidimo tarną.

Brangūs broliai, ar būdami Bažnyčios nariai suvokiame šios paties Dievo mums dovanotos dovanos grožį? Ar mus džiugina ta globa, tas motiniškas rūpinimasis, kuriuo Bažnyčia mus apgaubia? Ar mokame tai įvertinti su paprastumu ir ištverme? Nepamirškime, kad Dievas niekuomet nepavargsta atleisti; per kunigo tarnystę jis iš naujo mus apkabina, atgimdo, įgalina keltis ir tęsti kelionę. Toks yra mūsų gyvenimas: nepaliaujamai keltis ir tęsti kelionę.

Kūno prisikėlimas iš numirusiųjų

2013 m. lapkričio 27 d.

Noriu užbaigti katechezes apie Tikėjimo išpažinimą, sakytas per Tikėjimo metus, kurie pasibaigė praėjusį sekmadienį. Šioje ir būsimoje katechezėje norėčiau apmąstyti kūno prisikėlimo temą, siekdamas apimti Katalikų Bažnyčios katekizme pateikiamus du jos aspektus: mūsų mirtį ir prisikėlimą Jėzuje Kristuje. Šiandien aptarsiu pirmą aspektą, „mirtį Kristuje“.

1. Tarp mūsų bendrai paplitęs *klaidingas požiūris į mirtį*. Mirtis ištinka mus visus, ji kelia mums rimtus klausimus, ypač kai paliečia mus iš arti, pasiglemžia mažuosius, negalinčius apsiginti, ir mums tai atrodo „skan-

dalinga“. Mane visada sukrėsdavo klausimas: kodėl vaikai kenčia? Kodėl vaikai miršta? Jei į mirtį žvelgiame kaip į visko pabaigą, ji mus gąsdina, kelia mums siaubą, tampa grėsme, griaunančia visas svajones, visas perspektyvas, ji suardo visus ryšius ir nutraukia kelionę. Taip atsitinka, jei gyvenimą suvokiame tik kaip laiko tarpsnį tarp dviejų polių – gimimo ir mirties, kai netikime platesniu akiračiu, pranokstančiu dabartinį gyvenimą; jei gyvename taip, tarsi Dievo nebūtų. Tokia mirties samprata būdinga ateizmui, suvokiančiam egzistenciją kaip atsitiktinį buvimą pasaulyje ir keliavimą nebūties link. Yra ir praktinis ateizmas, kai žmogus gyvena tik dėl savo interesų, tik dėl žemiškų dalykų. Jei leidžiamės užvaldomi tokios klaidingos mirties sampratos, mums nelieka nieko kito, kaip nuslėpti mirtį, ją neigti ar banalizuoti, kad ji mūsų negąsdintų.

2. Tačiau prieš tokį apgaulingą sprendimą maištauja žmogaus „širdis“, mūsų visų turimas begalybės lūkestis, amžinybės ilgesys. Tad kokia yra *krikščioniška mirties prasmė*? Žvelgdami į skaudžiausias mūsų gyvenimo akimirkas, į artimų žmonių – tėvų, brolio, sesers, sutuoktinio, vaiko, draugo – mirtį, jaučiame, kad netgi netekties dramatos akivaizdoje, net patiriant išsiskyrimo skausmą širdyje kyla įsitikinimas, jog viskas negali baigtis, kad dovanotas ir gautas gėris nebuvo beprasmiškas. Turime galingą instinktą, bylojantį mums, kad mūsų gyvenimas nesibaigia mirtimi.

Tikras ir patikimas atsakymas į šį mummyse glūdintį gyvybės troškimą yra Jėzaus Kristaus prisikėlimas. Jėzaus prisikėlimas ne tik laiduoja gyvenimą po mirties, bet ir nušviečia kiekvieno iš mūsų laukiančios mirties slėpinį. Bažnyčia meldžiasi: „Nors liūdina mus mirties būtinumas, bet paguodžia žadėtasis nemarumas.“ Kokia graži ši Bažnyčios malda! Žmogus paprastai miršta taip, kaip gyveno. Jei mano gyvenimas buvo kelionė su Viešpačiu, pasitikint jo begaliniu gailestingumu, tuomet būsiu pasirengęs paskutinį šios žemiškosios būties momentą priimti kaip galutinį pasitikėjimo kupiną atsidavimą į jo mylinčias rankas, laukdamas, kad galėčiau veidu į veidą kontempliuoti jo Veidą. Tai pats gražiausias dalykas, koks mums gali nutikti: veidu į veidą kontempliuoti nuostabų Viešpaties veidą, matyti Jį tokį, koks Jis yra, gražų, kupiną šviesos, meilės ir švelnumo. Tai mūsų galutinis tikslas: regėti Viešpatį.

3. Šiuo požiūriu suprantame Jėzaus kvietimą būti visuomet pasirengusiems, budriems, žinant, kad gyvenimas šiame pasaulyje mums duotas taip pat tam, kad pasirengtume būsimajam gyvenimui pas dangiškąjį Tėvą. Tam yra patikimas kelias: *gerai pasirengti mirčiai* išliekant arti Jėzaus. Štai tikrumas: ruošiuosi mirčiai laikydamasis arti Jėzaus. O kaip išlikti arti Jėzaus? Per

malda, sakramentus, vykdant artimo meilę. Prisiminime, kad Jėzus yra silpniausiuose ir labiausiai stokojančiuose. Jis su jais susitapatino garsiajame palyginime apie paskutinį teismą: „Buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte, buvau keleivis, ir mane priglaudėte, buvau nuogas – mane aprengete, ligonis – mane aplankėte, kalinys – atėjote pas mane. <...> Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 35–36. 40). Patikimas kelias yra iš naujo atrasti krikščioniškosios meilės ir broliško dalijimosi prasme, rūpintis savo artimo kūno ir dvasios žaizdomis. Solidarumas dalijantis kančia ir teikiant viltį yra prielaida ir sąlyga, laiduojanti mums parengtos Karalystės paveldą. Kas vykdo gailestingumą, nebijo mirties! Ar sutinkate? Gerai pagalvokite: kas vykdo gailestingumą, nebijo mirties. O kodėl nebijo mirties? Nes jis žvelgia mirčiai į akis savo brolio žaizdose ir ją įveikia Jėzaus Kristaus meile.

Jei atversime savo gyvenimo ir širdies vartus mažiau siems mūsų broliams, mūsų mirtis taip pat taps vartais į dangų, į palaimintąją tėvynę, į kurią keliaujame trokšdami joje amžinai gyventi su Dievu, mūsų Tėvu, su Jėzumi, su Mergele Marija ir šventaisiais.

Prisikėlimo laidas

2013 m. gruodžio 4 d.

Šiandien dar kartą grįžtu prie teiginio „tikiu kūno prisikėlimą“. Kalbama apie tiesą, kuri nėra paprasta ir toli gražu nėra akivaizdi, nes gyvenant pasinėrus šiame pasaulyje nelengva suprasti būsimą tikrovę. Tačiau Evangelija mus apšviečia: mūsų prisikėlimas glaudžiai susijęs su Jėzaus prisikėlimu. Jo prisikėlimo faktas įrodo, kad mirusiųjų prisikėlimas egzistuoja. Norėčiau pristatyti keletą aspektų aptardamas sąsają tarp Kristaus ir mūsų prisikėlimo. Faktas, kad Jis prisikėlė, įrodo, jog mirusiųjų prisikėlimas įmanomas. Jis prisikėlė, ir todėl, kad Jis prisikėlė, mes taip pat prisikelsime.

Visų pirma pačiame Šventajame Rašte glūdi *kelias link pilnutinio tikėjimo mirusiųjų prisikėlimu*. Jis reiškiasi kaip tikėjimas į Dievą, viso žmogaus, sielos ir kūno, kūrėją ir tikėjimas į Dievą išlaisvintoją, ištikimą sandorai su savo tauta. Pranašas Ezekielis vizijoje regi iš naujo atsiveriančius tremtinių kapus ir sausus kaulus, atgyjančius dėl gaivinančios dvasios įkvėpimo. Tas regėjimas reiškia viltį dėl būsimos „Izraelio prisikėlimo“, tai yra nugalėtos ir pažemintos tautos atgimimo (plg. Ez 37, 1–14).

Naujajame Testamente Jėzus įvykdo šį apreiškimą ir, susiedamas tikėjimą prisikėlimu su savo asmeniu, sako: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas“ (Jn 11, 25). Iš tikrųjų Viešpats Jėzus paskutinę dieną prikels iš numirusių tuos, kurie jį įtikėjo. Jėzus atėjo tarp mūsų, tapo žmogumi, viskuo panašiu į mus, išskyrus nuodėmę; tokiu būdu mus pasiėmė su savimi grįždamas atgal pas Tėvą. Jis, įsikūnijęs Žodis, miręs dėl mūsų ir prisikėlęs, duoda savo mokiniams Šventąją Dvasią, tuo laiduodamas visišką bendrystę savo šlovingoje Karalystėje, kurios budėdami laukiame. Šis laukimas yra mūsų vilties versmė ir priežastis. Viltis, jei ji puoselėjama ir išlaikoma – mūsų viltis, jei ją puoselėjame ir išlaikome, – tampa šviesa, nušviečiančia mūsų asmeninę ir bendruomeninę istoriją. Visada prisiminkime: esame mokiniai To, kuris atėjo, kuris ateina kasdien ir kuris ateis pabaigoje. Jei pajėgtume geriau įsisąmoninti šią tikrovę, būtume mažiau nuvarginti kasdienybės, mažiau įkalinti praeinančių dalykų, labiau pasirengę su gailestinga širdimi eiti išganymo keliu.

Kitas aspektas: *ką reiškia prisikelti?* Visų mūsų prisikėlimas įvyks paskutinę dieną, pasaulio pabaigoje, per visagalybę Dievo, kuris dėl Kristaus prisikėlimo grąžins gyvybę mūsų kūnui, jį suvienydamas su siela. Toks yra pamatinis paaiškinimas: mes prisikelsime, nes Jėzus prisikėlė; viliamės prisikėlimu, nes Jis mums atvėrė vartus į šį prisikėlimą. Šiam perkeitimui, šiam mūsų kūno atsinaujimui šiame gyvenime ruošiamasi per santykį su Jėzumi, per sakramentus, ypač Eucharistiją. Mes, šiame gyvenime maitinęsi Jo Kūnu ir Krauju, prisikelsime kaip Jis, su Juo ir per Jį. Kaip Jėzus prisikėlė su savo kūnu, tačiau negrižo į žemiškąjį gyvenimą, taip ir mes prisikelsime su savo kūnu, kuris bus perkeistas į šlovingą kūną. Tai nėra melas! Tai tiesa. Tikime, kad Jėzus prisikėlė, kad Jėzus yra gyvas dabar. O jūs, ar tikite, kad Jėzus gyvas? O jeigu Jėzus yra gyvas, ar manote, kad leis mums numirti ir mūsų neprikels? Ne! Jis laukia mūsų, nes prisikėlė; Jo prisikėlimo galia prikels mus visus.

Paskutinis aspektas: *jau šiame gyvenime mes dalyvaujame Kristaus prisikėlime*. Jei tiesa, kad Jėzus mus prikels laikų pabaigoje, tiesa ir tai, jog tam tikru požiūriu su Juo jau esame prikelti. Amžinasis gyvenimas prasideda nuo šio momento, jis prasideda viso gyvenimo, nukreipto į galutinio prisikėlimo momentą, eigoje. Jau buvome prikelti per Krikštą, buvome įtraukti į Kristaus mirtį ir prisikėlimą ir dalyvaujame naujame gyvenime, kuris yra Jo gyvenimas. Todėl laukdami paskutinės dienos jau turime savyje prisikėlimo sėklą, laidą galutinio prisikėlimo, kurį gausime kaip paveldą. Kiekvieno iš mūsų kūnas yra amžinybės atspindys, tad turi būti gerbiamas; ypač dera gerbti ir mylėti visų kenčiančiųjų gyvenimus, kad jie pajustų Dievo Karalystės artumą,

tą amžinojo gyvenimo būvį, link kurio visi keliaujame. Ši mintis mums teikia viltį: keliaujame link prisikėlimo. Štai mūsų džiaugsmas: regėti Jėzų, susitikti su Jėzumi! Būsime visi drauge – ne šioje aikštėje, kitur, – bet džiugūs su Jėzumi. Tokia mūsų paskirtis!

Paskutinis teismas

2013 m. gruodžio 11 d.

Šiandien noriu pradėti paskutinę katechezę apie mūsų tikėjimo išpažinimą, apmąstydamas teiginį „Tikiau amžinąjį gyvenimą“. Sutelksiu dėmesį ypač į Paskutinį teismą. Tačiau neturime bijoti: paklauskime, ką sako Dievo žodis. Mato evangelijoje skaitome: „Kai ateis Žmogaus Sūnus savo šlovėje ir kartu su juo visi angelai, tada jis atsisės savo garbės soste. Jo akivaizdoje bus surinkti visų tautų žmonės, ir jis perskirs juos, kaip piemuo atskiria avis nuo ožių. Avis jis pastatys dešinėje, ožius – kairėje. <...> Ir eis šitie į amžinąjį kentėjimą, o teisieji į amžinąjį gyvenimą“ (Mt 25, 31–33. 46). Galvodami apie Kristaus grįžimą ir Paskutinį teismą, atskleisiantį tą gėrį, kurį kiekvienas iš mūsų padarėme arba kurio nepadarėme savo žemiškajame gyvenime, taip pat ir visas to pasekmes, suvokiame esą prieš mus pranokstantį slėpinį, kurio net mūsų vaizduotė neištengia aprėpti. Šis slėpinys beveik instinktyviai kelia mums baimę, net nerimą. Tačiau atidžiau pamąščius apie šią tikrovę, ji neabejotinai praplečia krikščionio širdį, duoda pagrindą paguodai ir pasitikėjimui.

Šiuo požiūriu ypač iškalingas pirmųjų krikščionių bendruomenių liudijimas. Jie savo šventines apeigas ir maldas užbaigdavo aklamacija *Maranathà*, sudaryta iš dviejų aramėjiškų žodžių, kurie priklausomai nuo tarimo gali reikšti maldavimą: „Ateik, Viešpatie!“ arba tikėjimo įkvėptą tikrumą: „Taip, Viešpats ateina; Viešpats yra arti.“ Tas šūksnis išreiškia viso krikščioniškojo Apreiškimo kulminacinį momentą, užbaigdamas nuostabią šv. Jono kontempliaciją Apreiškimo knygoje (plg. Apr 22, 20). Šiuo atveju Sužadėtinė Bažnyčia visos žmonijos vardu kreipiasi į savo Sužadėtinį Kristų, nekantraudama, kad jis ją apkabintų, kad Jėzus paimtų ją į savo gyvybės ir meilės pilnatvės glėbį. Taip mus apkabina Jėzus. Jei šitai suvokiame Paskutinį teismą, visos baimės ir abejonės dingsta užleisdamos vietą laukimui ir stipriam džiaugsmui. Tai bus momentas, kai pagaliau būsime pripažinti esą pasiruošę apsilikti Kristaus šlove tarsi vestuviniu drabužiu ir būsime nuvesti į pokylį, vaizduojantį pilnutinę ir galutinę bendrystę su Dievu.

Kita pasitikėjimo priežastis – teismo momentu *nebūsimė palikti vieni*. Pats Jėzus Mato evangelijoje skelbia, kad jo sekėjai laikų pabaigoje pateks į jo šlovę ir kartu su juo visus teis (plg. Mt 19, 28). Apaštalas Paulius rašydamas Korinto bendruomenei tvirtina: „Ar nežinote, kad šventieji teis pasaulį? <...> Juo labiau kasdienius dalykus?“ (1 Kor 6, 2–3). Kaip gera žinoti, kad tą akimirką galime tikėtis užtarimo ir palankumo ne tik iš Kristaus, mūsų Parakleto, mūsų Užtarėjo pas Tėvą (plg. 1 Jn 2, 1), bet ir iš mūsų vyresnių brolių bei seserų, pirma mūsų ėjusių tikėjimo keliu, paaukojusių už mus gyvybę ir mus tebemylinčių neapsakoma meile! Šventieji jau yra Dievo akivaizdoje, jo šlovės spindesyje ir meldžiasi už mus, dar tebegyvenančius žemėje. Kokią paguodą širdyje kelia šis tikrumas! Bažnyčia iš tikrųjų yra motina ir kaip mama rūpinasi savo vaikų, ypač labiausiai nutolusių ir nuliūdusių, gėriu tol, kol jie pasieks pilnatvę šlovingame Kristaus kūne su visais savo nariais.

Dar vieną išvalgą mums pateikia šv. Jono evangelija, kurioje aiškiai sakoma: „Dievas gi nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas. Kas jį tiki, tas nebus pasmerktas, o kas netiki, jau yra nuteistas už tai, kad netiki viengimio Dievo Sūnaus“ (Jn 3, 17–18). Tai reiškia, kad *Paskutinis teismas jau vyksta*, kad prasideda jau dabar, mūsų dabartiniame gyvenime. Teismo nuosprendis skelbiamas kiekvieną mūsų gyvenimo akimirką žvelgiant, ar mes tikėjimu priimame Kristaus mums dovanojamą išganymą, ar netikime ir dėl to užsisklendžiame savyje. Užsidarydami nuo Jėzaus meilės, patys save pasmerkiame. Išganymas – tai atsivėrimas Jėzui, ir jis mus išgelbėja; jei nusidedame – o visi esame nusidėjęliai, – prašome jo atleisti, ir jei einame pas jį trokšdami būti geri, Viešpats mums atleidžia. Tačiau to siekdami turime atsiverti Jėzaus meilei, kuri yra stipresnė už visa kita. Jėzaus meilė didi, Jėzaus meilė gailėstinga, Jėzaus meilė atlaidi; tačiau tu privalai atsiverti, o atsiverti reiškia atgailauti, prisipažinti kaltu dėl negerų dalykų. Viešpats Jėzus save dovanojo ir toliau mums dovanoja, idant pripildytų mus Tėvo gailėstingumo ir malonės. Taigi mes patys tam tikra prasme galime tapti savo pačių teisėjais, pasmerkdami save ir atsiskirdami nuo bendrystės su Dievu ir su broliais. Tad be paliovos saugokime savo mintis ir savo elgseną, kad galėtume jau dabar džiaugtis Dievo veido spindesiu ir šiluma – bus labai gera, kai amžinybėje galėsime tai tobulai kontempliuoti. Eikime pirmyn mąstydami apie tą teismą, kuris prasideda jau dabar, jau prasidėjo. Eikime pirmyn stengdamiesi atverti savo širdį Jėzui ir jo išganymui; eikime pirmyn be baimės, nes Jėzaus meilė didesnė, ir jei mes prašome atleidimo už nuodėmes, jis mums atleidžia. Toks yra Jėzus. Eikime pirmyn su šiuo tikrumu, kuris nuves mus į dangaus šlovę!

AKMENS DAVĖJAI

I gavėnios sekmadienis (A)

Pr 2, 7–9; 3, 1–7; Rom 5, 12–19; Mt 4, 1–11

Pradėjome liturginį gavėnios metą – keturiasdešimt dienų trunkančią dvasinę kelionę, kad pasiruoštume Velykų šventei, apmąstytume Kristaus kančios ir kryžiaus slėpinį. O kodėl gavėnia? Kodėl kryžius? Todėl, kad egzistuoja blogis, tiksliau, nuodėmė, kuri, pagal Šventąjį Raštą, yra kiekvieno blogio tikroji priežastis. Šiandien tai nebėra savaimė suprantamas dalykas: pats žodis „nuodėmė“ daugeliui yra nepriimtinas, nes primena religinę pasaulio ir žmogaus sampratą. Iš tiesų, jei pašaliname Dievą iš pasaulio akiračio, nebegalime kalbėti apie nuodėmę. Panašiai, kai saulė pasislepia, dingsta šešėliai; šešėlis pasirodo tik esant saulei. Dievo užtėmimo atveju neįmanoma ir nuodėmės. Todėl nuodėmės pajauta, – kurios negalime tapatinti su „kaltės jausmu“, kaip tai daro modernioji psichologija, – atrandama atradus Dievo buvimą. Tai išreiškia psalmė *Miserere mei, Deus* (lot. „pasigailėk manęs, Dieve“), priskiriama karaliui Dovydui, padariusiam dvigubą paleistuvavimo ir žmogžudystės nuodėmę: „Tau nusidėjau – tik tai tau – ir padariau, kas pikta tavo akyse“ (*Ps* 51, 6).

Moralinio blogio akivaizdoje Dievo laikysena yra aiški: nepritarti nuodėmei ir gelbėti nusidėjėlių. Dievas netoleruoja blogio, nes yra Meilė, Teisingumas, Ištikimybė; ir būtent todėl nori ne nusidėjėlio mirties, bet jo atsivertimo ir gyvenimo (plg. *Ez* 18, 32; 33, 11). Dievas, kad išgelbėtų žmoniją, įsiterpia į žmonių gyvenimą; tai regime per visą žydų tautos istoriją, pradedant išlaisvinimu iš Egipto. Dievas yra pasiryžęs išlaisvinti savo vaikus iš vergijos, kad išvestų juos į laisvę. Ir didžiausia vergovė yra būtent nuodėmės vergovė. Todėl Dievas siuntė savo Sūnų į pasaulį išgelbėti žmonių iš šėtono valdžios. Dievas įsikūnijo, kad taptų atpirkimo auka, mirtų už mus ant kryžiaus. Tokiam visuotiniam ir galutiniam išganymo planui velnias pasipriešino visomis savo jėgomis, ypač tai parodo Jėzaus gundymų dykumoje Evangelija, kuri skelbiama kiekvienais metais pirmąjį gavėnios sekmadienį.

Išties pirmą kelionės per gavėnią sekmadienį išryškina mus kaip žmonių šioje žemėje būvis: kartu su Kristumi turime kovoti prieš nuodėmę, susiremti dvasinėje kovoje su pikta dvasia. Pergalinga kova su pagundomis, kuria prasideda Jėzaus misija, esame kviečiami suvokti savo silpnumą, kad priimtume malonę, išlaisvinančią iš nuodėmių ir įliejančią naujų jėgų Kristuje, kuris yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“ (*Jn* 14, 6). Tai aiškus raginimas prisiminti, jog krikščioniškasis tikėjimas, sekant Jėzaus pavyzdžiu ir vienijantis su

juo, apima kovą su „tamsybių pasaulio valdovais“ (*Ef* 6, 12) – pasaulio, kuriame darbuojasi velnias, ir šiaandien nenuilstamai gundantis žmogų, trokštanti artintis prie Viešpaties. Kristus laimi šią kovą, kad ir mūsų širdį atvertų vilčiai ir padėtų nugalėti blogio pagundas.

Šventajame Rašte kalbama apie piktašias dvasias arba demonus. Pamažu vis labiau aiškėja, kad esama ne tik gerųjų angelų, bet ir blogųjų dvasinių būtybių, kurios daro įtaką pasauliui bei žmogui, nori jam pakenkti ir jį sugniuždyti. Biblinis mokymas byloja, jog piktosios dvasinės jėgos nesukurtos Dievo. Dievas sukūrė tik gerį, o blogis nėra savarankiška esybė, jis apskritai įmanomas tik kaip realus geros esybės neigimas. Jis gali laikytis tik išsikibęs į ją, nes grynas neigimas negalėtų egzistuoti. Dievas iš savo begalinės meilės sukūrė laisvę. Dievo kūrinį – angelo ir žmogaus – protingumas dažnai nesucidoroja su šia laisve. Blogis randasi iš laisvės, kuria piktnaudžiaujama. Juo aukštesnė būtybė, juo daugiau savęs sureikšminimo ir uždaramo ji nori turėti. Ji visada nori būti kuo mažiau priklausoma, pati būti savotiškas dievas, kuriam nereikia, kad šalia būtų kitas. Tokia valia vadinama puikybe. Dvasinėje būtybėje glūdinti vilionė – tai savotiškas iškreiptumas, kai meilė vertinama kaip priklausomybė, bet ne kaip dovana, asmeniui suteikianti gyvybę. Tada šis ryšys laikomas nebe kaip kuriantis gyvenimą, o kaip savosios nepriklausomybės apribojimas.

Atkreipkime dėmesį, Evangelijos tekstas mums pasakoja apie tris gundymus. Čia tampa regima, kad visų gundymų esmė – nustumti į šalį Dievą, atsiriboti nuo jo. Surikiuoti pasaulį savo išgalėmis, be Dievo, statydinti jį ant to, kas sava, tikra pripažinti tik politinę ir ekonominę tikrovę, o Dievą palikti nuošalyje kaip iliuziją. Nuo gundymo esmės neatskiriamas moralinis judesys: jis tiesiogiai nėra nekviečia į blogį, nes tai būtų pernelyg neapdairu. Gundymas apsimeta rodas tai, kas geriau: kviečia atsisakyti iliuzijų ir veikliai kibtį į pasaulio gerinimo darbą. Be to, gundymą lydi pretenzija į „tikrąjį“ tikroviškumą: tikroviška tai, kas priešais akis – galia ir duona; o Dievo dalykai atrodo netikroviški, lyg suragatinis pasaulis, kurio iš tiesų nėra.

Tačiau palikus Dievą nuošalyje, neįmanoma kurti istorijos vien materialiomis struktūromis. Taip, gyvename šiame pasaulyje, kuriame Dievas neturi apčiuopiama bei būdingo akivaizdumo, nesileidžia „išbandomas“, kaip išbandomos prekės, tačiau galima jo ieškoti ir jį atrasti per širdies pakilimą, priešinantį klasingų filosofijų apgaulėms ir suvokiant, jog esame gyvi ne vien duona, bet pirmiausia ir klusnumu Dievo žodžiui.

Šiandien, deja, Vakarų pasaulis gana ryžtingai nu-stūmė į šalį religines ir dorovines vertybes, o į jų vietą pastatė vien techniniais bei materialiais principais grįstą mąstymą. Žinoma, šis postmodernus mąstymas ne toks grubus kaip, pavyzdžiui, sovietinė ideologija. Juk jis siūlo rinktis tai, kas racionalu, pirmenybę teikia

suplanuotai ir iki pagrindų organizuotai visuomenei, kurioje Dievas gali turėti vietą kaip privatus reikalas, bet negali kištis į mūsų esminius ketinimus. Todėl galiausiai ir Vakarų pasaulis, bent jau šiandien, mano galėsiantis akmenį paversti duona, bet vietoj duonos duoda akmenį – mirtį nešančią kultūrą.

DIEVIŠKOSIOS TIKROVĖS ATSKLEIDIMAS

II gavėnios sekmadienis (A)

Pr 12, 1–4a; 2 Tim 1, 8b–10; Mt 17, 1–9

Antrąją gavėnios sekmadienį skaitome apie Jėzaus atsimainymą ant aukšto kalno, Bažnyčios tradicijoje tapatinamo su Taboro kalnu šiaurės Izraelyje. Akimirkai Dievo Sūnaus dieviškoji tikrovė, besislepianti po žmogiškąją prigimtį, buvo lyg išlaisvinta, ir Jėzus pasirodė išoriškai kaip tas, kas jis iš tikro yra – pasaulio šviesa (plg. *Jn 8, 12*). Šis atsimainymas – provaizdis to prisikėlimo ir perkeitimo, kuris įvyks po kryžiaus mirties. Evangelistas Matas rašo, kad Jėzus pasiemė Petrą, Jokūbą ir Joną ir užsivedė tik juos vienus ant aukšto kalno. Kaip kontrastą atsimainymui ši trejetą vėl sutiksime Alyvų kalne, Jėzui išgyvenant baimę. Šiedu momentai neatskiriama susiję tarpusavyje. Kalnas simbolizuoja ne tik išorinio, bet ir vidinio kopimo vietą; kalnas kaip išsilaisvinimas iš kasdienybės naštos, kaip kvėpavimas grynu kūrinių oru; kalnas, atveriantis vaizdą į kūrinių platybę ir grožį bei leidžiantis patirti Kūrėją. Iš biblinės pusės prie viso to prisideda kalbančio Dievo patyrimas – jį išgyvena Mozė ant Sinajaus kalno (plg. *Iš 24, 12–18*) ir Elijas toje pat vietoje (plg. *1 Kar 19, 8–18*; Horebo kalnas yra tas pats Sinajaus kalnas; skirtingose rašytinėse tradicijose skirtingi pavadinimai) – bei kančios patyrimas, kurio viršūnė yra Izaoko auka, avinėlio auka (plg. *Pr 22, 1–14*), iš anksto kreipianti į galutinį ir svarbiausią, ant Kalvarijos kalno paaukotą avinėlį – Jėzų Kristų.

„Ten jis atsimainė jų akivaizdoje“, – visiškai paprastai sako Matas ir priduria: „Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai tapo balti kaip šviesa“ (*Mt 17, 2*). Taip išryškėja ryšys su Moze ir kartu skirtumas nuo jo: „Nusileidęs nuo kalno, Mozė nežinojo, kad jo veido oda švytėjo dėl to, kad buvo kalbėjęs su Dievu“ (*Iš 34, 29*). Maldoje Dievo šviesos apšviestas Mozė tampa švytin-tis. Tačiau jis švyti dėl spindesio, pasiekusio jį iš išorės. O Jėzus švyti iš vidaus, jis ne tik gauna šviesą, bet ir pats yra „Šviesa iš Šviesos“, kaip skelbiama Nikėjos ir Konstantinopolio tikėjimo išpažinime. Balti spindintys

Jėzaus drabužiai per atsimainymą taip pat byloja apie mūsų ateitį. Apokaliptinėje raštijoje balti drabužiai žymi dangiškąją būtybę – tokie yra angelų ir išrinktųjų drabužiai. Apreiškime Jonui, pavyzdžiui, kalbama apie baltus drabužius, kuriuos dėvi išgelbėtieji (plg. *Apr 7, 9, 12; 19, 14*). Tačiau ten leidžiama sužinoti ir priežastį: išrinktųjų drabužiai balti, nes išplauti Avinėlio krauju (plg. *Apr 7, 14*), nes jie krikštu susiję su Jėzaus kančia, o jo kančia yra nuvalymas, gražinantis pirmąjį drabužį, prarastą per nuodėmę (plg. *Lk 15, 22*). Per krikštą mes su Jėzumi aprengiami šviesa ir patys tampame šviesa (plg. *Mt 5, 14*).

Štai dabar pasirodo Mozė ir Elijas kaip Įstatymo ir Pranašų atstovai, kurie yra aliuzija į tai, kad Jėzuje įvykdomas Įstatymas ir išsipildo Pranašai. Mozė ir Elijas ant kalno gavo Dievo apreiškimą, dabar jie kalbasi su tuo, kuris yra Dievo apreiškimas savo asmeniu. Tai, ką Prisikėlusysis mokiniams paaiškina pakeliui į Emausą (plg. *Lk 24, 27*), čia pasirodo regimu būdu. Su Jėzumi kalbasi, apie Jėzų kalba Įstatymas ir Pranašai. Evangelijoje pagal Luką randame glaustą užuominą, apie ką du didieji Dievo liudytojai kalbėjosi su Jėzumi: „Jie pasirodė šlovėje ir kalbėjo apie Jėzaus išėjimą, jo gyvenimo pabaigą, būsiančią Jeruzalėje“ (*Lk 9, 31*). Jėzaus išėjimas yra nuoroda į Jėzaus mirtį, prisikėlimą ir žengimą į dangų, įvyksiantį Jeruzalėje. Jėzaus kryžius yra išėjimas, išžengimas iš šio gyvenimo, perėjimas per kančios Raudonąją jūrą (plg. *Iš 14, 15–31*) ir išžengimas į šlovę, į kurią įsispaudusios visam laikui vis dėlto lieka jo žaizdų žymės (plg. *Jn 20, 27*).

Petras, pagautas nuostabaus reginio, sako Jėzui: „Viešpatie, gera mums čia būti! Jei nori, aš padarysiu čia tris palapines: vieną tau, kitą Mozei, trečią Elijui“ (*Mt 17, 4*). Šiuose žodžiuose naują prasmę įgyja pagrindinė Jono evangelijos prologo tezė, apibendrinanti Jėzaus slėpinį: „Tas Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“ (*Jn 1, 14*). Taip, Viešpats pasistatė tarp mūsų savo kūno palapinę ir šitaip pradėjo naują amžių. Šventasis Grigalius Nysietis († 395) sako, jog „Dievas, visų daiktų Viešpats, mums apsiereiškė, idant atstatytų sugriautosios žmogiškosios

prigimties palapinę.“ Tada „skaistus debesis apsiautė juos“ (Mt 17, 5). Senajame Testamente debesis uždengė Susitikimo palapinę, apreikšdamas Dievo artumą (plg. Iš 40, 34–35); debesis apgaubė šventinamą šventyklą Jeruzalėje (plg. 1 Kar 8, 10). Jėzus yra šventoji bendrystės vieta, virš kurios kybo Dievo artumo debesis, o jo šešėlis dabar pridengia ir kitus (plg. Lk 1, 35). Pasikartoja Jėzaus krikšto scena, kurioje Tėvas iš debesies paskelbė Jėzų savo Sūnumi: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosiu“ (Mt 3, 17). Tačiau dabar prie šio iškilmingo paskelbimo priduriamas imperatyvas: „Klausykite jo!“ (Mt 17, 5). Mozė ant Sinajaus kalno gavo Torą – kelią rodantį Dievo žodį. Dabar apie Jėzų sakoma: „Klausykite jo!“ Jėzus tapo pačiu dieviškuoju Apreiškimo žodžiu.

Atsimainymas tuo ir baigiasi: „Pakėlę akis, jie nieko daugiau nebematė, tik vieną Jėzų“ (Mt 17, 8). Vadinasi, nuo dabar ir iki laikų pabaigos Jėzus yra mums vienintelis Dievo apreikšimas. Mokiniai su Jėzumi turi vėl nusileisti nuo kalno ir vis iš naujo mokytis: „Klausykite jo!“ Jie turės išmokti tai, ką Pirmajame laiške korintiečiams Paulius sako visų laikų mokiniams: „O mes skelbiame Kristų nukryžiuotąjį, kuris žydams yra papiktinimas, pagonims – kvailystė. Bet pašauktiesiems – tiek žydams, tiek graikams – mes skelbiame Kristų, kuris yra Dievo galybė ir Dievo išmintis“ (1 Kor 1, 23–24). Ši ateinančios Dievo Karalystės galybė jiems pasirodė atsimainiusiame Jėzuse, kuris kalbėjosi su Senosios Sandoros liudytojais apie savo kančios, kaip kelio į šlovę, būtinybę (plg. Lk 24, 26).

SUSITIKIMAS PRIE ŠULINIO

III gavėnios sekmadienis (A)

Iš 17, 3–7; Rom 1–2. 5–8; Jn 4, 5–42

Samarija – tai vidurinė Izraelio sritis (šiaurinė – Galilėja, pietinė – Judėja). Jos gyventojai buvo žydų ir kolonistų asirų mišinys ir todėl tikrųjų žydų laikomi pusiau pagonimis. Jų šventyklą ant Garizimo kalno nugriovė Judėjos karalius Jonas Hirkanas 129 m. prieš Kr. Tačiau jie ir toliau garbino Dievą ant šio kalno ir atsisakė pripažinti Jeruzalės šventyklą. Samariečiai pripažino pirmas penkias Biblijos knygas, tai yra Torą, kaip Dievo žodį, bet nepripažino Pranašų raštų. Nors jie irgi Abraomo vaikai, tarp jų ir žydų tvyrojo neapykanta. Nelengva priklausyti niekinamai ir bejėgei mažumai. Prie šulinio sutikta moteris ne tik priklauso šiai mažumai, bet ir yra atstumta savųjų, mat gyveno su penkais vyrais, o ir dabartinis taip pat ne jos vyras. Greičiausiai stengdamasi išvengti susitikimo su kitomis miestelio moterimis, ji ateina semtis vandens viena, karščiausiu dienos metu – vidurdienį, saulei esant pačiame zenite (pagal tuometinį laiką, šešta valanda – vidurdienis), kai žmonių veikla ir šurmulys apimsta.

Jėzus buvo nuvargęs ir atsisėdo prie šulinio. Tai vienintelė visose keturiose Evangelijose vieta, kurioje pasakyta, kad Jėzus pavargęs. Jis sėdi vienas, mokiniai nuėjo nupirkti maisto. Galbūt Jėzus yra pavargęs ne tik nuo ilgo ėjimo kaitinant Artimųjų Rytų saulei, bet ir nuo savo mokinių, vis nesuprantančių jo ir besiginčijančių tarpusavyje. Jėzaus nuovargis, jo tikrojo žmogiškumo ženklas, gali būti suprantamas kaip būsimos kančios pranašystė, kai jis atbaigs mūsų išganymo darbą. Juk šis susitikimas su samariete iškelia Kristaus

„troškulį“, kuris baigsis šauksmu ant kryžiaus: „Troškutu!“ (Jn 19, 28). Nes, kaip sako šv. Augustinas († 430), „jis troško šios moters tikėjimo“, kaip trokšta ir visų mūsų tikėjimo. Dieviškos meilės visagalybė visada gerbia žmogaus laisvę: beldžiasi į jo širdį ir kantriai laukia atsakymo (plg. Apr 3, 20).

Susitikimas įvyksta prie šulinio, kasdieniškoje aplinkoje. Susitinkama neplanuotai, spontaniškai, netikėtai. Jėzus sustoja ne todėl, kad tikėtusi ką nors atversiti. Jis sustoja, nes yra pavargęs ir ištroškęs. Moteris ateina prie šulinio pasisemti vandens, o ne todėl, kad yra informuota apie netoliese esantį įžymųjį mokytoją iš Nazareto. Jos problema yra vanduo, bet ne nuodėmės. Jėzus ištroškęs ir prašo vandens. Iš tarmės ir apsirengimo nesunku spėti, kad šis žydas iš Galilėjos. Moteris nustemba: juk žydai nesikalba su samariečiais, juo labiau žydas vyras niekada neužkalbina sutiktos moters samarietės. Samariečius žydai laikė nešvariais – netinkamais liturginėms apeigoms; dėl to jiems buvo uždrausta gerti iš bet kokio indo, kuri samariečių rankos buvo palietusios. Tačiau Jėzus elgiasi nelauktai: jis griaua žydus ir samariečius skiriančią sieną. Žinodamas, kaip neigiamai ji vertina save, neteisias ir nesmerkias moters, nepasirodo esąs viršesnis ir nemoralizuoja. Priešingai – prisiartina lyg pavargęs elgeta ir prašo jos pagalbos. Jis pasitiki šia moterimi, kuri pati greičiausiai nebetiki turinti kokią nors vertę, ir savo pasitikėjimu gražina jai orumą ir savo vertės pajutimą.

Vanduo teikia gyvybę. Be lietaus žemė išdžiūva, žmonės miršta iš bado. Vanduo yra ir nuoroda į Krikšto sakramentą, naujo gyvenimo tikint Dievo malone šaltinį. „O kas gers vandenį, kurį aš duosiu, – sako Jėzus, – tas nebetroks per amžius, ir vanduo, kurį jam duosiu, taps jame versme vandens, trykštančio į amžinąjį gyvenimą“ (Jn 4, 14). Šis vanduo simbolizuoja Šventąją Dvasią, dovaną, kurią Jėzus atėjo atnešti nuo Dievo Tėvo. Kas atgimsta iš vandens ir Šventosios Dvasios (plg. Jn 3, 4), tai yra priima Krikštą, įžengia į bendrystę su Dievu ir gali Jį šlovinti dvasia ir tiesa (plg. Jn 4, 23–24). Jėzus atėjo numalšinti mūsų Dievo artumos troškulio, bendrystės troškulio, prasmės troškulio. Jis taip pat apreiškia, kad gerdami iš Dievo meilės ir gailestingumo šaltinių, mes patys tapsime meilės ir gailestingumo šaltiniais.

Žydų filosofas Martinas Buberis († 1965) primena, kad ten, kur daug daiktų, vis mažiau lieka laiko pabūti su žmonėmis, vieniems kitus išklaudyti, suprasti, dalytis. Mus užvaldo daiktai, todėl kyla pavojus pamiršti, kad didžiausias turtas – būti su kitais, drauge švęsti gyvenimą. Žmogiškųjų santykių tikslas – ne savintis kitą ar naudotis kitu savo tuštumai užpildyti, bet atskleisti kitam, kad jis yra svarbus, ir padėti vieni kitiems vis labiau laisvėti. Jėzus yra į kitus atsigręžęs žmogus. Ži-

nios, gebėjimai, daiktai patys savaime jam nesvarbūs; jie svarbūs tiek, kiek padeda žmonių santykiams. Svarbiausias yra šalia esantis žmogus, nepaisant nei kilmės, nei tautybės, nei religijos. Jėzus dovana paties Dievo gyvenimą. Mes pašaukti perduoti šį gyvenimą kitiems.

Jėzus švelniai kviečia šią moterį ir kiekvieną mūsų tiesoje pažvelgti į savo praeitį, suvokus, jog ne tiek svarbu ją išnagrinėti, pasinerti į ją, kiek išsilaisvinti iš jos įtakos, nuolankiai pripažinus savo trūkumus bei klaidas, priimti save tokius, kokie mes galime būti. Samarietės istorija tikra. Tai sužeista moteris. Kartu ji lyg simbolis, atspindintis kiekvieną iš mūsų. Visi vienaip ar kitaip esame sužeisti, patyrę skausmingų ir nutrūkusių ryšių. Daugelis mūsų bendravimo sunkumus pridengia protingumu ar valdingumu. Siekiame, kad mumis būtų žavimasi, ir nenorime pripažinti savo pažeidžiamumo, paslėpto negebėjimo mylėti ir atleisti kai kuriems žmonėms. Be abejo, kol mums užtenka pačių savęs, kol remiamės savo gebėjimais ir įsitikinimais, tol manome, kad mums nereikia kito pagalbos, ir nepripažįstame, jog Jėzus, būdamas tikras Dievas ir tikras žmogus, pats patyręs trapumą ir pažeidžiamumą, gali pažadinti mumyse meilę ir suteikti naują gyvenimą.

SILOAMO TVENKINYS

IV gavėnios sekmadienis (A)
1 Sam 16, 1b. 6–7. 10–13a; Ef 5, 8–14; Jn 9, 1–41

Neregio nuo gimimo išgydymas mus liečia iš arti, nes tam tikra prasme esame visi gimę akli. Pats pasaulis gimė aklas. Remiantis tuo, ką sako mokslas, milijonus metų nebuvo gyvybės žemėje. Tačiau gyvybė buvo aklumo būsenos: neegzistavo dar akis, kad matytų, neegzistavo pats regėjimas. Sudėtinga ir tobula akis yra viena iš funkcijų, kuri lėčiausiai formavosi. Ši situacija iš dalies pasikartoja kiekvieno atskiro žmogaus gyvenime. Ką tik gimęs kūdikis nėra visai aklas, bet negeba skirti daiktų kontūrų. Išties regėjimas yra stebuklas, bėda ta, kad apsibratome ir laikome tai suprantamu dalyku. Su apsibratimu ir nuostabos praradimu netekome ir dvasinio gyvenimo pajautos. Juk daugelis iš mūsų turime fizinį regėjimą ir galime matyti kūrinijos šviesą, bet nedaugelis geba „įžiūrėti“ dvasinę šviesą. Tad atidžiau pažvelkime į evangelinio teksto kai kurias detales, priartinančias mus prie dieviškosios šviesos.

Mokiniai, pagal to meto bendrą mąstyseną, mano, kad aklo gimusio žmogaus aklumas yra jo paties ar

jo tėvų nuodėmės padarinys. Tačiau Jėzus atmeta šią nuomonę ir sako: „Nei jis nenusidėjo, nei jo tėvai, bet jame turi apsireikšti Dievo darbai“ (Jn 9, 3). Riboto ir kenčiančio žmogaus akivaizdoje Jėzus galvoja ne apie galimas kaltes, bet apie Dievo valią, Dievo, sukūrusio žmogų gyvenimui. Todėl iškilmingai pareiškia: „Man reikia dirbti darbus to, kuris mane siuntė <...> Kol esu pasaulyje, esu pasaulio šviesa!“ (Jn 9, 5). Ir iškart perėina prie veiksmo: iš žemės ir seilių padaro purvo ir patepa juo neregio akis. Tai nuoroda į žmogaus sukūrimą (plg. Pr 2, 7). Hebrajų kalboje „Adomas“ reiškia „žemė“ arba „dirva“. Išties žmogaus kūnas sudarytas iš žemės elementų. Išgydydamas žmogų, Jėzus kuria iš naujo, dirba Tėvo, kuris jį siuntė, darbą.

Evangelijos pasakojimas apie neregio išgydymą taip pat atskleidžia pirmųjų krikščionių velykinę tikėjimo patirtį, kai, susitikus Prisikėlusįjį, „jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų“ (Lk 24, 31; plg. Jn 20, 14–16; 21, 12). Šiuo atveju kalbama ne tiek apie bendrą tikėjimą į Dievą, jo pasaulį, kuris nesibaigia ir su šio pasaulio pabaiga, bet apie tikėjimą į Jėzų Kristų. Evangelistas Jonas šį pasakojimą pasitelkia norėdamas parodyti, kaip pasiekiamas visiškas ir brandus tikėjimas į Dievo

Sūnų. Pradžioje neregiui Jėzus yra tik žmogus: „Žmogus, vardu Jėzus, padarė purvo, patepė juo mano akis“ (Jn 9, 11). Vėliau į klausimą: „O ką tu manai apie vyrą, atvėrusį tau akis?“ jis atsakė: „Jis pranašas“ (Jn 9, 17). Žengtas žingsnis į priekį. Buvęs neregys suprato, kad Jėzus yra Dievo siųstasis, kad jis kalba ir veikia Dievo vardu. Pagaliau susitikęs dar kartą Jėzų sušunka: „Tikiu, Viešpatie!“ (Jn 9, 38) ir parpuolęs pagarbina jį, atvirai pripažindamas jį savo Viešpačiu ir Dievu.

Toks laipsniškas vidinio praregėjimo aprašymas kviečia ir mus savęs paklausti: „O kurioje kelio vietoje esu aš? Kas man yra Jėzus iš Nazareto?“ Kad Jėzus yra žmogus, niekas to neneigia. Kad jis yra pranašas, siųstas Dievo, irgi beveik visi sutinka. Bet daugelis čia ir sustoja. Tačiau to nepakanka. Taip pat ir musulmonas, jei laikosi to, kas užrašyta Korane, pripažįsta, kad Jėzus yra pranašas. Bet dėl to savęs nelaiko krikščioniu. Žingsnis, kuriuo tampama krikščioniu ta tikrąją žodžio prasmę, žengiamas tada, kai Jėzus išpažįstamas Viešpačiu ir pagarbinamas kaip Dievas. Krikščioniškasis tikėjimas yra ne tik tikėti Kažkuo, kas amžinai egzistuoja ir yra anapus šio pasaulio, bet tikėti Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį. Išgydytasis neregys nėra teologas, negeba pateikti didingų dogminių apibrėžimų, kas yra Jėzus. Tačiau jis įgijo patirtį, prie kurios liko prisirišęs: susitikus su Jėzumi iš Nazareto jo gyvenimas buvo apšviestas, jis išvydo tai, ko iki tol negalėjo patirti.

Iš tiesų Jėzus mums nepateikia sąrašo dalykų, kuriuos turime tikėti, bet sako: „Tikite Dievą – tikėkite ir mane!“

(Jn 14, 1). Krikščioniškasis tikėjimas yra tikėti į Jėzų Kristų, šviesos teikėją, atveriantį mums akis visų pirmausia per Krikšto sakramentą. Kad išgytų, negalios kamuojamasis Jėzaus paliepiamu turi nusiplauti Siloamo tvenkinyje. „Siloamas reiškia Siųstasis“ (Jn 9, 7), – komentuoja evangelistas hebrajų kalbos nemokantiems skaitytojams. Tai daugiau negu vien filologinė pastaba. Taip įvardijamas tikrasis stebuklo pagrindas. Nes Siųstasis yra Jėzus (plg. Jn 5, 30. 36. 38; 6, 39; 7, 16. 33; 8, 26; 11, 42; 12, 44. 49; 13, 16; 17, 3. 8. 23; 20, 21). Vadinasi, idant žengtų praregėjimo keliu, neregys nusiplauna per Jėzų ir Jėzuje. Šventasis Justinas (+ 164) rašo: „Tas nusiplovimas [Krikštas] vadinamas apšvietimu, nes tie, kurie gauna šį pamokymą, yra dvasioje apšviesti.“

Todėl Bažnyčios tėvų šis evangelinis tekstas visada buvo aiškinamas Krikšto perspektyvoje. Ankstyvųjų krikščionių giesmė, paimta iš Krikšto liturgijos, ragino: „Pabusk, kuris miegi, kelkis iš numirusių, ir apšvies tave Kristus“ (Ef 5, 14). Krikštas yra mūsų Siloamo tvenkinys, perėjimas iš tamsos į šviesą, apšvietimo akimirka. Jau nuo apaštalų laikų pakrikštytasis buvo vadinamas „apšvietuoju“ (plg. Žyd 6, 4; 10, 32), vardu, nusakančiu jo naują būseną. Krikšto apeigose įteikiama žvakė, uždegta nuo Velykinės žvakės – prisikėlusio Kristaus simbolio, yra ženklas, padedantis suprasti, kas įvyksta per Krikštą. Išties priėmę amžinąjį Žodį, „tikrąją šviesą, kuri apšviečia kiekvieną žmogų“ (Jn 1, 9), pakrikštytieji gauna tikėjimo dovaną, kurią yra kviečiami vienybėje su Bažnyčia stropiai ugdyti ir drąsiai liudyti: „Juk kadaise jūs buvote tamsa, o dabar esate šviesa Viešpatyje“ (Ef 5, 8).

Parengė br. Ramūnas Mizgiris OFM

Nauji leidiniai

Alexandre Havard. Dora lyderystė: asmenybės formavimo kelias. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2014. – 208 p.

Knygoje pristatomos svarbiausios žmogiškosios dorybės, kurios būtinos lyderiams. Aptariama, kaip lyderiai jas ugdo, parodoma, kokią įtaką dorybės daro savirealizacijai, kalbama apie dieviškųjų tikėjimo, vilties ir meilės dorybių didingumą bei poveikį lyderystei. Dora lyderystė skirta tiems, kurie trokšta gyvenime turėti didelį tikslą. O koks tikslas yra kilnesnis už asmeninio tobulėjimo siekį?

Alexandre'as Havardas – seminarų apie dorą lyderystę lektorius ir Havardo lyderystės instituto įkūrėjas. Gimė Paryžiuje, baigė René Descarte'o universitetą – vieną žymiausių teisės mokyklų Prancūzijoje. Įgijęs advokato diplomą dirbo teisininku keliose Europos šalyse. Šiuo metu A. Havardas gyvena ir dirba Maskvoje, veda seminarus verslo vadovams ir studentams. Pagal šių seminarų medžiagą parengta knyga „Dora lyderystė“ (2007) yra išversta į penkiolika kalbų.

Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis
paraginimas

EVANGELII GAUDIUM

Vyskupams, kunigams ir diakonams,
pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams
apie Evangelijos skelbimą šiandiniame pasaulyje

(Pabaiga. Pradžia 2013 m. Nr. 12, tęsinys 2014 m. Nr. 1)

KETVIRTAS SKYRIUS EVANGELIZACIJOS SOCIALINIS MATMUO

176. Evangelizuoti reiškia daryti Dievo Karalystę esamą pasaulyje. Tačiau „bet kuriam daliniam ir fragmentiškam apibrėžimui, kuriuo mėginama perteikti turtinę, daugiasluoksnę ir dinamišką evangelizacijos tikrovę, gresia pavojus ją nuskurdinti arba netgi iškreipti“ (140). Dabar norėčiau pasidalyti savo rūpesčiais dėl evangelizacijos socialinio matmens, būtent todėl, kad to matmens prideramai neišryškintus visada gresia pavojus iškreipti autentišką ir pilnatvišką užduoties evangelizuoti reikšmę.

1. Kerigmos bendruomeniniai ir socialiniai padariniai

177. *Kerigmai* neišvengiamai būdingas socialinis turinys: bendruomeninis gyvenimas ir įsipareigojimas kitiems glūdi pačioje Evangelijos šerdyje. Pirmojo skelbimo turinys turi tiesioginį moralinį padarinį, kurio esmė yra meilė.

Tikėjimo išpažinimas ir socialinis įsipareigojimas

178. Išpažinti kiekvieną žmogų be galo mylintį Tėvą reiškia atrasti, kad „Jis jam taip suteikia begalinį kilnumą“ (141). Išpažinti mūsų žmogišką kūną prisiėmusį Dievo Sūnų reiškia, jog kiekvienas žmogus paimtas į pačią Dievo širdį. Išpažinimas, kad Jėzus dėl mūsų praliejo savo kraują, neleidžia nė trupučio abejoti mus sukilninančia beribe meile. Jo atpirkimas turi socialinę reikšmę, nes „Dievas Kristuje atperka ne tik pavienį asmenį, bet ir socialinius santykius tarp žmonių“ (142). Išpažinti, kad Šventoji Dvasia veikia visame kame, reiškia pripažinti jos mėginimą įsismelkti į kiekvieną žmogiškąją situaciją ir visus socialinius saitus: „Šventoji Dvasia išsiskiria begaliniu kūrybingumu, būdingu dieviškajam protui, mokančiam atrišti visus žmogiškųjų reikalų mazgus, net pačius sudėtingiausius ir nesuprantamiausius“ (143). Evangelizuojant mėginama bendradarbiauti ir su tokiu išlaisvinamuju Dvasios veikimu. Pats Trejybės slėpinys

primena mums, kad esame sukurti pagal dieviškosios bendrystės paveikslą, todėl patys vieni savęs negalime nei įgyvendinti, nei išganyti. Remdamiesi Evangelijos šerdimi, pripažįstame artimą evangelizacijos ir žmogiškojo skatinimo sąsają, turinčią neišvengiamai reikštis bei plėtotis visoje evangelizacijos veikloje. Pirmojo skelbimo, kviečiančio leisti būti mylimam Dievo ir mylėti jį jo paties dovanojama meile, priėmimas žmogaus gyvenime bei veikloje sukelia pirmutinę ir pamatinę reakciją – trokšti bei siekti gėrio kitiems, nuoširdžiai rūpintis jais.

179. Tas neišardomas ryšys tarp išganomojo skelbimo priėmimo ir veiksmingos broliškos meilės atskleidžiamas kai kuriuose Rašto tekstuose, juos pravartu atidžiai apsvarstyti bei apmąstyti siekiant suvokti visus iš jų išplaukiančius padarinius. Prie tos žinios dažnai esame pripratę, ją beveik mechaniškai kartojame, tačiau nesirūpiname, kad ji turėti realų poveikį mūsų gyvenimui bei mūsų bendruomenėms. Koks pavojingas ir žalingas toks įpratimas, skatinantis mus prarasti stebėjimąsi, žavėjimąsi brolybės bei teisingumo Evangelija ir užsidegimą ją gyventi! Dievo žodis moko, kad brolis kiekvienam iš mūsų yra nuolatinė Įsikūnijimo tąsa: „Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40). Tai, ką darome kitiems, turi transcendentinį matmenį: „Kokiu saiku seikite, tokiu ir jums bus atseikėta“ (Mt 7, 2); ir tai yra atsakas į Dievo gailestingumą mums: „Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. Neteiskite ir nebūsate teisiami; nesmerkite ir nebūsate pasmerkti; atleiskite, ir jums bus atleista. Duokite, ir jums bus duota <...>. Kokiu saiku seikite, tokiu jums bus atseikėta“ (Lk 6, 36–38). Šie tekstai išreiškia absoliučią pirmenybę „išėjimui iš savęs brolių link“ kaip vienam iš dviejų pagrindinių įsakymų, kurie pagrindžia kiekvieną moralinę normą, ir kaip aiškiausiam ženklui, įgalinančiam įvertinti dvasinį augimą atsiliepiant į visiškai neužtarnautą Dievo dovaną. Dėl to „ir meilės tarnystė yra esminis Bažnyčios misijos matmuo ir jos pačios esmės būtina išraiška“ (144). Kaip Bažnyčia savo prigimtimi yra misionieriška, lygiai taip iš tokios prigimties neišvengiamai trykšta ir veiksminga meilė artimui, supratinga, padedanti ir skatinanti atjauta.

Mus šaukianti Karalystė

180. Skaitant Raštą tampa visiškai aišku, kad Evangelija nepasiriboja vien asmeninio ryšio su Dievu siūlymu. Mūsų meilės atsako nevalia suvokti ir kaip vien nedidelių asmeninių gestų kokio nors stokojančiojo atžvilgiu sankaupos; tada tai tebutų savotiška „meilė *à la carte*“, veiksmų savo sąžinei nuraminti serija. Siūloma Dievo Karalystė (Lk 4, 43); kalbama apie meilę Dievui, kuris karaliauja pasaulyje. Kiek Jam pavyks karaliauti tarp mūsų, tiek socialiniame gyvenime bus erdvės visų brolybei,

teisingumui, taikai, kilnumui. Tad ir skelbimas, ir krikščioniškoji patirtis turi socialinių padarinių. Ieškokime Dievo Karalystės: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo Karalystės ir jo teismo, o visa tai bus jums pridėta“ (Mt 6, 33). Jėzaus planas yra įsteigti Tėvo Karalystę; jis ragina savo mokinius: „Eikite ir skelbkite, jog prisiartino Dangaus Karalystė“ (Mt 10, 7).

181. Karalystė, jau prasidėjusi ir auganti tarp mūsų, susijusi su viskuo ir primena atpažinimo principą, kurį Paulius VI taikė tikrajam vystymuisi: „visi žmonės ir visas žmogus“ (145). Žinome, kad „evangelizacija nebūtų tobula, jei neatsižvelgtų į Evangelijos ir žmogaus konkretaus gyvenimo, tiek asmeninio, tiek visuomeninio, nepaliaujamą sąveiką“ (146). Tai – Evangelijos dinamikai būdingas visuotinumą kriterijus, nes Tėvas trokšta išgelbėti visus žmones ir savo išganomuoju planu visa, kas yra danguje ir žemėje, iš naujo suvienyti palenkdamas tai vienam Viešpačiui, kuris yra Kristus (plg. Ef 1, 10). Jo įsakymas yra: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (Mk 16, 15), nes „kūrinija su ilgesiu laukia, kada bus apreikšti Dievo vaikai“ (Rom 8, 19). Visa kūrinija taip pat reiškia visus žmogiškosios prigimties aspektus: „Užduočiai skelbti Jėzaus Kristaus Gerąją Naujieną būdingas visuotinumą. Jo meilės įsakymas aprėpia visus egzistencijos matmenis, visus asmenis, visas bendro gyvenimo aplinkas ir visas tautas. Niekas, kas žmogiška, jai nėra svetima“ (147). Tikra krikščioniškoji viltis, ieškanti eschatologinės Karalystės, visada kuria istoriją.

Bažnyčios mokymas socialiniais klausimais

182. Bažnyčios mokymą apie kontingentes situacijas galima toliau ir naujai plėtoti, dėl to diskutuoti, bet mes negalime išvengti tam tikro konkretumo – nesileisdami į smulkmenas, – jei nenorime, kad didieji socialiniai principai liktų tik bendri, niekam tiesiogiai nerūpintys nurodymai. Kad jie „galėtų daryti veiksmingesnę įtaką sudėtingoms šiandienėms situacijoms“ (148), iš jų būtina išrutulioti praktinių padarinių. Ganytojai, atsižvelgdami į įvairių mokslų indėlį, turi teisę reikšti nuomonę apie viską, kas susiję su žmogaus gyvenimu, nes užduotis evangelizuoti apima pilnatvišką viso žmogaus skatinimą ir to reikalauja. Nebegalima tvirtinti, atseit religija turi apsiriboti privačia aplinka ir yra tik tam, kad parengtų sielą dangui. Dievas savo vaikams, nors jie ir yra pašaukti amžinajai pilnatvei, trokšta laimės ir šioje žemėje, nes viską sukūrė „mūsų džiaugsmui“ (1 Tim 6, 17), kad visi galėtų džiaugtis. Iš to išplaukia, kad krikščioniškasis atsivertimas reikalauja peržiūrėti „ypač visa tai, kas susiję su socialine tvarka ir bendrojo gėrio siekiu“ (149).

183. Todėl niekas negali iš mūsų reikalauti užsklęsti religiją slaptajame vidiniame asmeniniame gyveni-

me atsisakant daryti bet kokią įtaką socialiniam ir nacionaliniam gyvenimui, rūpintis pilietinės visuomenės institucijų sveikumu, reikšti nuomonę apie piliečius dominančius įvykius. Kas galėtų tvirtinti, kad šventojo Pranciškaus Asyžiečio ir palaimintosios Teresės iš Kalikutos žinių reikia uždaryti šventovėje ir nutildyti? Jie patys su tuo nebūtų sutikę. Autentiškas tikėjimas – jis niekada nėra patogus ir individualistinis – visuomet neatsiejamas nuo stipraus troškimo keisti pasaulį, perduoti vertybes, palikti ką nors geresnio pasibaigus žemiškajai kelionei. Mylime šią nuostabią planetą, kurioje mus apgyvendino Dievas, ir mylime joje gyvenančius žmones su visomis jų dramomis ir vargais, troškimais ir viltimis, su jų vertybėmis ir trapumu. Žemė bendri mūsų namai, ir visi esame broliai. Nors „teisingumas yra pagrindinis politikos tikslas“, Bažnyčia irgi „negali ir neturi atsisakyti pastangų teisingumo labui“ (150). Visi krikščionys, taip pat ganytojai, pašaukti rūpintis geresnio pasaulio statydinimu. Tai būtina, nes Bažnyčios socialinė mintis yra pirmiausia pozityvi ir konstruktyvi: akina keistis ir šia prasme liudija viltį, kylančią iš meilės kupinos Jėzaus Kristaus širdies. Sykiu ji savo įsipareigojimą sieja „su kitų Bažnyčių ir Bažnytinių bendruomenių įsipareigojimais socialinėje srityje tiek teorinių apmąstymų, tiek praktinės veiklos lygmenimis“ (151).

184. Čia ne laikas plėtoti visus rimtus socialinius klausimus, ženklinančius dabartinį pasaulį; kai kuriuos jau pakomentavau antrajame skyriuje. Tai ne socialinis dokumentas, o šioms įvairioms temoms apmąstyti turime labai tinkamą priemonę – „Bažnyčios socialinio mokymo santrauką“. Šiuo dokumentu naudotis ir jį studijuoti primygtinai siūlau. Be to, nei popiežius, nei Bažnyčia neturi socialinės tikrovės aiškinimo ar siūlymo, kaip spręsti šiuolaikines problemas, monopolio. Galiu pakartoti tai, ką aiškiai nurodė Paulius VI: „Tokių įvairių situacijų akivaizdoje sunku pateikti vieną žinią ir pasiūlyti vieną visiems tinkamą sprendimą. To nei siekiame, nei tai yra mūsų užduotis. Būtent krikščioniškosios bendruomenės turi objektyviai analizuoti padėtį savo šalyse“ (152).

185. Toliau pamėginsiu dėmesį sutelkti į du didžiulius klausimus, kuriuos šią istorijos valandą laikau pagrindiniais. Juos išplėtosiu labiau, nes, manau, jie lems žmonių ateitį. Pirmiausia aptarsiu vargšų įtraukimo į visuomenę, po to taikos bei socialinio dialogo klausimą.

II. Vargšų įtraukimas į visuomenę

186. Iš mūsų tikėjimo į vargšų tapusį ir visada varšams bei atstumtiesiems artimą Kristų išplaukia pareiga rūpintis visapusišku visuomenės apleistų žmonių vystymuisi.

Susivieniję su Dievu girdime šauksmą

187. Visi krikščionys ir visos bendruomenės pašaukti būti Dievo įrankiais išlaisvinant ir skatinant vargšus taip, jog jie galėtų pilnatviškai ištraukti į visuomenę; šitai reikalauja mūsų nuolankumo ir atidumo, kad išgirstume vargšo šauksmą ir atskubėtume jam padėti. Pakanka pavartyti Šventąjį Raštą norint suprasti, kaip gerasis Tėvas trokšta išklaudyti vargšų šauksmus: „Aš mačiau savo tautos kančią Egipte, girdėjau jų skundo šauksmus prieš savo engėjus. Iš tikrųjų aš gerai žinau, ką jie kenčia, nužengiau išgelbėti <...>. O dabar eikš! Aš siųsiu tave“ (Iš 3, 7–8. 10) ir kaip jam rūpi jų vargai: „Izraeliečiai šaukėsi Viešpaties, ir Viešpats pažadino jiems gelbėtoją“ (Ts 3, 15). Likti kurčiam, kai esame Dievo įrankiai vargšų šauksmui išgirsti, reiškia nusigręžti nuo Dievo valios ir jo plano, nes vargšas „šauksis Viešpaties“ „prieš tave“, ir „tu užsitrauksi kaltę“ (Ist 15, 9). Solidarumo su vargšo bėdomis stoka daro tiesioginę įtaką mūsų santykiui su Dievu: „Jei iš savo kartėlio skausmo jis tave keiktų, jo Kūrėjas išgirs jo skundo maldą“ (Sir 4, 6). Vis pasikartoja senas klausimas: „Jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių, užrakintų jam savo širdį, – kaip jame pasiliks Dievo meilė?“ (1 Jn 3, 17). Prisiminkime taip pat, su koku įsitikinimu apaštalas Jokūbas pasitelkia engiamųjų šauksmo įvaizdį: „Štai šaukia jūsų laukus nuvaliusių darbininkų užmokestis, kurį jūs nusukote, plovėjų aimanos prasiskverbė į kareivijų Dievo ausis“ (5, 4).

188. Bažnyčia pripažino, jog reikalavimas išgirsti tokį šauksmą kyla iš paties malonės išlaisvinamojo darbo kiekviename ir mūsų, todėl ta užduotis nėra rezervuota tik kai kuriems: „Bažnyčia, vedama galeistingumo ir meilės žmogui Evangelijos, girdi teisingumo reikalaujantį šauksmą ir trokšta visomis išgalėmis į jį atsiliiepti“ (153). Šiame kontekste tampa suprantamas Jėzaus nurodymas savo mokiniams: „Tai jūs duokite jiems valgyti“ (Mk 6, 37), o tai reiškia tiek bendradarbiavimą šalinant struktūrines skurdo priežastis bei skatinant visapusišką vargšų vystymąsi, tiek paprastus ir kasdienes solidarumo veiksmus susidūrus su labai konkrečiu vargu. Žodis „solidarumas“ yra šiek tiek nuvalkiotas ir kartais klaidingai aiškinamas, tačiau žymi daugiau nei atsitiktinius dosnumo aktus. Jis reikalauja ugdyti naują mąstyseną, kuriai rūpėtų bendruomenė, pirmenybė visų gyvenimui, o ne tam, kad gėrybes pasisavintų saujelė žmonių.

189. Solidarumas yra spontaniška reakcija to, kuris pripažįsta nuosavybės socialinę funkciją ir visuotinę gėrybių paskirtį kaip tikrovę, pirmesnę už privačią nuosavybę. Asmeninė gėrybių nuosavybė pateisinama tuo, kad jos saugomos ir didinamos tam, jog geriau tarnautų bendrajam gėriui, todėl solidarumas įgyvendintinas kaip apsisprendimas atiduoti vargšui tai, kas jam priklauso. Toks

solidarumo supratimas ir praktikavimas, kai šitai tampa kūnu, atveria kelią kitoms struktūrinėms pertvarkoms bei jas įgalina. Jei struktūrų keitimas neįkvepia naujų įsitikinimų ir nuostatų, tos pačios struktūros anksčiau ar vėliau suges, pasidarys slegiančios ir neveiksmingos.

190. Kartais būtina išgirsti ištisų tautų, neturtingesnių žemės tautų šauksmą, nes „taika remiasi pagarba ne tik žmogaus, bet ir tautų teisėms“ (154). Deja, žmogaus teisės net pasitelkiamos asmeninėms ar turtingesnių tautų teisėms įnirtingai ginti. Su visa pagarba kiekvienos tautos nepriklausomybei ir kultūrai visada privalu atminti – planeta yra visos žmonijos bei visai žmonijai; ir vien faktas, jog kai kurie žmonės gimsta mažiau išteklių turinčiose ar mažiau išsivysčiusiose vietovėse, nepateisina to, kad jie gyvena mažiau oriai. Būtina dar kartą pakartoti: „Laimingesnieji turėtų atsakyti kai kurių savo teisių, kad dosniau skirtų savo gėrybes tarnavimui kitiems“ (155). Siekdami tinkamiau kalbėti apie savo teises, turime labiau praplėsti žvilgsnį ir atverti ausis kitų tautų ar kitų mūsų šalies regionų šauksmui. Privalome puoselėti solidarumą, turintį „leisti visoms tautoms tapti savo likimo statydintojomis“ (156) taip, lygiai kaip ir „kiekvienas žmogus pašauktas tobulėti“ (157).

191. Visur ir visomis aplinkybėmis krikščionys, skatinami savo ganytojų, yra pašaukti išgirsti šauksmą, kaip šitai aiškiai pabrėžė Brazilijos vyskupai: „Troškstame kasdien gyventi brazilų tautos, ypač nei žemės, nei pastogės, nei duonos, nei sveikatos neturinčių priemiesčių bei kaimo gyventojų, kurių teisės pažeidinėjamos, džiaugsmas ir viltimis, baime ir liūdesiu. Matant jų vargą, girdint jų šauksmus ir pažįstant jų kančią, piktina žinojimas, jog maisto visiems yra pakankamai ir badą lemia netikėtos gėrybių ir pajamų paskirstymas. Problema dar pasunkina paplitusi švaistymo praktika“ (158).

192. Tačiau to neužtenka, svajojame apie daugiau. Kalbame apie pastangas ne tik užtikrinti, kad visi turėtų maisto ar „orų pragyvenimą“, bet ir „gerovę jos daugialypiais aspektais“ (159). Tai apima švietimą, prieinamą sveikatos apsaugą ir pirmiausia darbą, nes laisvu, kūrybišku, atsakingu ir solidariu darbu žmogus išreiškia ir daro kilnesnę savo gyvenimą. Teisingas atlyginimas įgalina tinkamai pasiekti visas kitas gėrybes, skirtas jomis bendrai naudotis.

Ištikimybė Evangelijai, kad bergždžiai nebėgtume

193. Imperatyvas išgirsti vargšų šauksmą mumyse tampa kūnu, kai mus giliausiai sujaudina kitų kančia. Dar kartą perskaitykime kai kuriuos Dievo žodžio mokymus apie galeistingumą, kad jie galingai nuaidėtų Bažnyčios

gyvenime. Evangelija skelbia: „Palaiminti gailestingieji, jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5, 7). Apaštalas Jokūbas moko, jog gailestingumas kitiems leidžia pergalingam išeiti iš dieviškojo teismo: „Taip kalbėkite ir taip darykite, kaip tie, kurie bus teisiami pagal laisvės įstatymą. Teismas negailestingas tam, kuris nevykdė gailestingumo. O gailestingumas didžiuojasi prieš teismą“ (2, 12–13). Šiame tekste Jokūbas reiškiasi kaip po tremties labai turtingo hebrajiškojo dvasingumo, gailestingumui priskiriančio ypatingą išganomąją vertę, paveldėtojas: „Išpirk savo nuodėmes teismo darbais ir savo nusikaltingumus gailestingumu vargšams. Tuomet tavo gerovė bus patvari“ (Dan 4, 24). Turint tą patį prieš akis, išminties raštijoje kalbama apie išmalda kaip konkretų gailestingumą stokojančiajam: „Išmalda išgelbsti nuo mirties ir nuvalo visas nuodėmes“ (Tob 12, 9). Dar vaizdingiau tai išreiškia Siracidas: „Kaip vanduo užgesina ugnies liepsnas, taip išmalda atlygina už nuodėmes“ (3, 30). Ta pati išvada pateikiama Naujajame Testamente: „Visų pirma turėkite apsčiai meilės vieni kitiems, nes meilė uždengia nuodėmių gausybę“ (1 Pt 4, 8). Ši tiesa giliai persmelkė Bažnyčios tėvų mąstyseną ir kaip kultūrinė alternatyva pranašiskai priešinosi pagoniškam hedonistiniam individualizmui. Prisiminkime tik vieną pavyzdį: „Kaip, kilus gaisro pavojui, puolame ieškoti vandens gesinti, <...> lygiai taip ir tada, kai iš mūsų šiaudų plykstelė nuodėmės liepsna ir dėl to sutrinkame, turėtume džiaugtis radę progą padaryti gailestingumo darbą, tarsi toks darbas būtų mums siūlomas šaltinis gaisrui užgesinti“ (160).

194. Ta žinia tokia aiški, tiesi, paprasta ir iškalbinga, jog jokia bažnytinė hermeneutika neturi teisės jos nureikšminti. Bažnyčios apmąstymai neturėtų tų tekstų užtemdyti ar susilpninti jų paraginamosios reikšmės, bet, priešingai, padėti drąsiai ir karštai jais pasiimti. Kam daryti sudėtingu dalyku tai, kas paprasta? Sąvokiniai įrankiai skirti sąlyčiui su tikrove, kurią norima paaiškinti, palengvinti, o ne nuo jos nutolinti. Tai pirmiausia galioja bibliniams paraginimams, kuriais taip ryžtingai kviečiama broliškai mylėti, nuolankiai bei dosniai tarnauti, būti teisingiems, gailestingiems vargšui. Jėzus šį kito pripažinimo kelią nurodė savo žodžiais ir darbais. Kodėl reikėtų temdyti tai, kas taip aišku? Rūpinkimės, kad ne tik neįpultume į klaidingus mokymus, bet ir liktume ištikimi tam šviesiam gyvenimo bei išminties keliui. Juk „tikratikystės“ „gynėjams kartais prikišamas pasyvumas, atlaidumas ar nusikalstamas bendrininkavimas nepakenčiamai neteisingų situacijų bei jas palaiKANČIŲ režimų atžvilgiu“ (161).

195. Kai šventasis Paulius nuvyko pas apaštalus į Jeruzalę išsiaiškinti, ar jis ne bergždžiai stengiasi (plg. Gal 2, 2), jie nurodė, kad pagrindinis autentiškumo kriterijus yra neužmiršti vargšų (plg. Gal 2, 10). Šis didis

kriterijus, būtent, kad Pauliaus bendruomenės nepersiimtų pagonių individualistine gyvensena, labai aktualus šiandieniam kontekste, kai kryptama naujos individualistinės pagonybės link. Tikrajį Evangelijos grožį ne visada gebame tinkamai išreikšti, tačiau niekada negali stigti šio ženklų – pirmenybės teikimo mažiausiesiems, kuriuos visuomenė atstumia ir atmeta.

196. Kartais būname sudiržusios širdies ir kietakakčiai, užmaršūs, pramogaujame, mėgaujamės visuomenės siūlomomis nepaprastomis galimybėmis vartoti ir linksminintis. Taip randasi tam tikras visuotinis susvetimėjimas, nes „susvetimėjusi visuomenė yra ta, kuri per visuomenines organizacijas, gamybą ir vartojimą trukdo ir tą dovana [save] atiduoti, ir siekti žmonių solidarumo“ (162).

Privilegiuota vargšų padėtis Dievo tautoje

197. Dievas savo širdyje taip teikia pirmenybę vargšams, kad pats „tapo vargdieniu“ (2 Kor 8, 9). Vargdienių paženklintas visas mūsų atpirkimo kelias. Tas išganymas pasiekė mus per nuolankios mergaitės nedideliame mieste, esančiame didžiulės imperijos pakraštyje, ištartą „taip“. Išganytojas gimė prakartėlėje, tarp galvijų, kaip nutinka neturtėlių vaikams; buvo paaukotas šventykloje duodant du balandžiukus – auką tų, kurie neišgali paaukoti avinėlio (plg. Lk 2, 24; Kun 5, 7); užaugo paprastų darbininkų namuose ir savo rankomis užsidirbdavo sau duonos. Jam pradėjus skelbti Karalystę, paskui jį sekė beturčių būriai, paliudijantys jo paties žodžius: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes ji patepė mane, kad neščiau Gerąją Naująją vargdieniams“ (Lk 4, 18). Slegiamiems kančios ir skurdo jis skelbė, kad jie yra pačioje Dievo širdyje: „Palaiminti jūs, vargdieniai, nes jūsų yra Dievo Karalystė“ (Lk 6, 20), ir save su jais tapatino: „Aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote“, mokydamas, kad gailestingumas jiems yra raktas į dangų (plg. Mt 25, 35 ir t.).

198. Bažnyčiai pirmenybės teikimas vargšams yra pirmiau teologinė, o ne kultūrinė, sociologinė, politinė ar filosofinė kategorija. Būtent jiems Dievas rodo „savo pirmutinį gailestingumą“ (163). Toks dieviškasis pasirinkimas turi padarinių visų krikščionių, pašauktų būti „tokio nusistatymo kaip Jėzus Kristus“ (Fil 2, 5), gyvenimui. To įkvėpta, Bažnyčia pasirinko *teikti pirmenybę vargšams* suprasdama tai, kaip ypatingą krikščioniškosios artimo meilės praktikos formą, liudijamą visos Bažnyčios tradicijos (164). Toks pasirinkimas – mokė Benediktas XVI – „glūdi kristologiniame tikėjime į Dievą, tapusį dėl mūsų vargšų, kad per savo neturtą mus praturtintų“ (165). Todėl trokštu neturtingos Bažnyčios vargšams. Jie gali mus daug pamokyti. Jie ne tik dalijasi su mumis *sensus fidei*, bet ir kentėdami pažįsta

kenčiantį Kristų. Visiems būtina leistis būti jų evangelizuojamiems. Naujoji evangelizacija yra kvietimas pripažinti jų egzistencijos išganomąją galią bei įkelti juos į Bažnyčios kelio vidurį. Esame pašaukti atrasti juose Kristų, tapti jų reikalo balsu, bet taip pat ir būti jų draugais, į juos įsiklausyti, juos suprasti ir priimti slėpiningą išmintį, kurią Dievas nori mums per juos perduoti.

199. Mūsų įsipareigojimas neturėtų apsiriboti vien veiksmis ar skatinimo bei paramos programomis; Dvasia pirmiausia skatina ne perdėtą aktyvizmą, bet dėmesį kitam „laikant jį tartum viena su manimi pačiu“ (166). Toks meilės kupinas dėmesys kitam yra tikro rūpinimosi jo asmeniu pradžia, ir iš to kyla troškimas veiksmingai siekti jo gerovės. Tai reiškia imti branginti vargšų gerumą, jų buvimo būdą, kultūrą, tikėjimo gyvenseną. Autentiška meilė visada yra kontempliatyvi, įgalina tarnauti kitam ne iš poreikio ar tuštybės, bet todėl, kad tai – gražu, tikra. „Būtent iš meilės, dėl kurios kitas žmogus malonus, jam kas nors duodama dovanai“ (167). Vargšas, kai yra mylimas, „labai vertinamas“ (168), ir tai autentišką pirmenybės teikimą vargšams skiria nuo bet kurios ideologijos, nuo bet kurio ketinimo pasinaudoti vargšais siekiant asmeninių ar politinių interesų patenkinimo. Tik remdamiesi šiuo realiu ir nuoširdžiu artumu galime lydėti vargšus išlaisvinimo keliu. Tik tai leidžia vargšams pasijusti kiekvienoje krikščionių bendruomenėje „kaip namie“. „Argi tai nebūtų didingiausias ir veiksmingiausias Gerosios Naujienos apie Karalystę pateikimas?“ (169). Neteikiant pirmenybės neturtingiesiems, „Evangelijos skelbimas, kuris pats yra pirmutinė meilės forma, gali likti nesuprastas ar paskęsti žodžių jūroje, į kurią mus kasdien panardina dabartinė komunikacijos visuomenė“ (170).

200. Kadangi šis paraginimas skirtas Katalikų Bažnyčios nariams, norėčiau skausmingai konstatuoti, jog didžiausia diskriminacija, kokią kenčia vargšai, yra dvasinio dėmesio stygius. Milžiniška gausybė vargšų yra ypač atvira tikėjimui, jaučia Dievo poreikį, ir mes privalome siūlyti jiems Jo draugystę, palaiminimą, žodį, sakramentų šventimą ir augimo bei brendimo tikėjimu kelią. Pirmenybės teikimas vargšams daugiausia turi reikštis pirmenybiniu bei prioritetiniu religiniu dėmesiu.

201. Niekas neturėtų sakyti, jog nuošaliai nuo vargšų laikosi todėl, kad jo gyvenimiškieji apsisprendimai verčia daugiau dėmesio skirti kitoms užduotims. Tokie pasiteisinimai dažnai girdimi akademinuose, verslo, profesiniuose ir net bažnytiniuose sluoksniuose. Nors ir galima bendrai pasakyti, jog tikinčių pasauliečių pašaukimas bei užduotis yra keisti įvairias žemiškosios tikrovės sritis, kad kiekviena žmogaus veikla būtų perkeista Evangelijos (171), vis dėlto nė vienam nevalia jaustis atleistam nuo rūpinimosi vargšais ir socialiniu

teisingumu: „Iš visų reikalaujame dvasinio atsivertimo, karštos meilės Dievui ir artimui, uolių pastangų siekiant teisingumo ir taikos, evangelinio vargšų bei neturto suvokimo“ (172). Bijau, kad ir šie žodžiai – vien komentarų objektas be realių praktinių padarinių. Nepaisydamas to, tikiu krikščionių atvirumu bei generoriškumu ir prašau bendruomeniškai ieškoti naujų būdų, kaip atsiliepti į šį vėl pateikiamą raginimą.

Ekonomika ir pajamų paskirstymas

202. Poreikis šalinti struktūrines skurdo priežastis yra neatidėliotinas ne tik turint pragmatinių sumetimų pasiekti rezultatų bei tvarkyti visuomenę, bet ir dėl būtinybės išgyti iš ligos, kuri visuomenę silpnina bei gniuždo ir tik veda į naują krizę. Paramos projektai, kuriais atsiliepiama į kai kuriuos primygtinius poreikius, laikytini vien laikinu atsaku. Kol iš pagrindų nespėsime vargšų problemos atsisakydami rinkų bei finansinių spekuliacijų absoliučios autonomijos ir imdamiesi struktūrinių nelygybės priežasčių (173), tol neišspėsime pasaulio problemų ir apskritai jokių problemų. Nelygybė yra socialinių blygybių šaknis.

203. Kiekvieno žmogaus orumo ir bendrojo gėrio klausimai turi formuoti bet kurią ekonominę politiką, tačiau kartais atrodo, kad jie tėra priedai, iš išorės prikabinanti priedai politiniam diskursui papildyti, tačiau stokoiantys ir perspektyvos, ir visapusio vystymosi programų. Kiek daug žodžių tapo nepatogūs šiai sistemai! Ją erzina kalbos apie etiką, apie pasaulinį solidarumą, apie silpnųjų kilnumą, erzina, kad kalbama apie Dievą, reikalaujantį įsipareigoti teisingumui. Kartais tie žodžiai tampa juos pažeminančios oportunistinės manipuliacijos objektu. Patogus abejingumas šių klausimų akivaizdoje daro mūsų gyvenimą tuščią, o mūsų žodžius visiškai bereikšmius. Verslininko pašaukimas yra kilnus darbas, bet tik tada, kai jį jaudina platesnė gyvenimo reikšmė; tai jam leidžia tikrai tarnauti bendrajam gėriui, savo pastangomis gausinti ir visiems prieinamesnes daryti šio pasaulio gėrybes.

204. Nebegalime pasitikėti aklomis jėgomis ir neregima rinkos ranka. Teisingumo augimas reikalauja daugiau nei ekonominio augimo, nors pastarąjį ir suponuoja, reikalauja sprendimų, programų, mechanizmų ir procesų, tiksliai orientuotų į geresnį pajamų paskirstymą, darbo vietų kūrimą, vargšų visapusišką skatinimą, pranokstantį paprastą paramos teikimą. Toli gražu nenoriu piršti neatsakingo populizmo, bet ekonomika nebegali siūlyti vaistų, kurie yra naujas nuodas, kaip antai įsivaizdavimo, kad pelningumą galima padidinti apribojant darbo rinką ir taip padauginant naujų išstumtųjų.

205. Prašau Dievo pagausinti politikų, gebančių pradėti autentišką dialogą, kaip veiksmingai gydyti mūsų pasaulio blogybių giliausias šaknis, o ne paviršinę regimybę! Politika, kuri taip juodinama, iš tikrųjų yra iškiliausias pašaukimas ir viena iš brangiausių artimo meilės formų, nes siekia bendrojo gėrio (174). Turime įsitikinti, kad meilė yra „ne tik mikrosantykių – tarp draugų, šeimoje ir nedidelėse grupėse, – bet ir makrosantykių – visuomeninių, ekonominių ir politinių – pradai“ (175). Meldžiu Viešpatį padovanoti daugiau politikų, kuriems tikrai rūpėtų visuomenė, liaudis, vargšų gyvenimas! Tiems, kurie valdo ir turi finansinę galią, privalu pakelti žvilgsnį aukščiau ir išplėsti savo perspektyvą, rūpintis, kad visiems piliečiams būtų prieinamas orus darbas, švietimas ir sveikatos priežiūra. Ir kodėl nesikreipus į Dievą, kad jis įkvėptų tokius planus? Esu įsitikinęs, jog iš atvirumo transcendencijai gali išsirutulioti nauja politinė bei ekonominė mąstysena, padėsianti įveikti absoliučią ekonomikos ir socialinio bendrojo gėrio perskyrą.

206. Ekonomika, kaip rodo jau pats žodis, turėtų būti menas pasiekti, kad būtų tinkamai tvarkomi bendrieji namai, kurie yra pasaulis. Kiekviena reikšmingesnė ekonominė veikla, pradėta kurioje nors planetos dalyje, daro poveikį visumai; todėl kiekvienai vyriausybei savo veikloje privalu vadovautis bendra atsakomybe. Juk tampa vis sunkiau vietiniu lygmeniu surasti būdų, kaip spręsti milžiniškus pasaulinius prieštaravimus, kurie užgriūva vietinę politiką gausybe spęstinų problemų. Jei tikrai trokštame sveikos pasaulinės ekonomikos, šioje istorijos stadijoje būtina veiksmingesnė sąveika, kuri, išsaugodama tautų suverenumą, laiduotų ekonominę gerovę visoms, o ne tik kelioms šalims.

207. Bet kuriai Bažnyčios bendruomenei, kuri nori likti patogioje ramybėje, kūrybiškai nesirūpinti ir veiksmingai neprisidėti, kad vargšai oriai gyventų ir nė vienas nebūtų atstumtas, taip pat gresia pavojus iširti, net jei ir kalbama socialinėmis temomis ar kritikuojama vyriausybė. Ji nesunkiai panirs į dvasinį pasaulietišumą, maskuojamą religinės praktikos ir ženklinamą nevaisingų susitikimų ar tuščių kalbų.

208. Jei ką nors mano žodžiai žeidžia, tai sakau, kad juos tariau kupinas meilės ir geriausių ketinimų, atokiai nuo kokių nors asmeninių interesų ar politinės ideologijos. Mano žodžiai nėra nei prieš, nei priešininko. Man tikrai rūpi, kad tie, kurie yra pagauti individualistinės, abejingos ir savanaudiškos mąstysenos, išsilaisvintų iš tų gėdingų pančių ir pasiektų žmogiškesnę, tauresnę, vaisingesnę gyvenimą bei mąstyseną, taip padarydami savo žemiškąją kelionę kilnesnę.

Rūpintis silpnaisiais

209. Jėzus, tobulas evangelizuotojas ir įsameninta Evangelija, ypač tapatinasi su mažutėliais (plg. Mt 25, 40). Tai mums primena, kad visi mes, krikščionys, esame pašaukti rūpintis šios žemės pačiais silpniausiais. Tačiau vadovaujantis vyraujančiu „sėkmės“ ir „kliuimosi vien savo jėgomis“ modeliu, regis, beprasmiška dėti pastangas, kad atsilikusieji, silpnieji ar mažiau apdovanotieji irgi ko nors pasiektų gyvenime.

210. Būtina skirti dėmesio naujoms skurdo ir silpnumo formoms – benamiams, narkomanams, pabėgėliams, seniesiems vietiniams gyventojams, vis vienišesniems ir labiau apleistiems garbaus amžiaus žmonėms ir t. t. Esame pašaukti atpažinti juose kenčiantį Kristų, net jei tai mums regimai neatneša apčiuopiamos ir tiesioginės naudos. Ypač man rūpi migrantai, nes esu Bažnyčios be sienų, laikančios save visų motina, ganytojas. Todėl raginu šalis dosniai atsiverti; toks atsivėrimas, užuot griovęs vietinę tapatybę, priešingai, pajėgus kurti naujus kultūrinės sintezės pavidalus. Kokie gražūs miestai, įveikiantys liguistą nepasitikėjimą, integruojantys skirtinguosius ir tokių veiksmą paverčiantys nauju vystymosi veiksniu! Kokie gražūs miestai, kurių architektūrinis išplanavimas teikia daug erdvių, skatinančių jungtis, megzti ryšius, pripažinti kitą!

211. Tačiau mane visada skaudino įvairialypės prekybos žmonėmis aukų dalia. Trokštu, kad būtų išgirstas šauksmas Dievo, klausiančio mūsų visų: „Kurgi tavo brolis?“ (Pr 4, 9). Kur tavo brolis vergas? Kur tas, kurį tu kasdien žudai savo nedideliame slaptame fabrike, prostitucijos tinkle, kaip vaikus, kuriais naudojiesi versdamas juos elgetauti, kaip tą, kuris turi dirbti slapta, nes yra nelegaliai įdarbintas? Neapsimetinėkime, jog mūsų tai neliečia. Tai – didelis bendrininkavimas. Klausimas skirtas visiems! Tie mafiniai, iškrypę nusikaltimai suleido šaknis mūsų miestuose, daugelio rankos suteptos krauju dėl patogaus ir nebylaus bendrininkavimo.

212. Dvigubai skurdesnės yra moterys, kurioms tenka kęsti išstūmimą, blogą elgesį ir smurtavimą, nes turi mažiau galimybių ginti savo teises. Vis dėlto ir tarp jų nuolatos atrandame įstabiausių kasdienio didvyriškumo pavyzdžių ginant savo šeimos silpnuosius bei jais rūpinantis.

213. Tarp tų silpnųjų, kuriais Bažnyčia trokšta labiausiai rūpintis, taip pat yra dar negimę kūdikiai, bejėgiškiausi ir nekalčiausi iš visų; kad su jais būtų galima daryti viską, ko tik užsigeidžiama, šiandien stengiamasi paneigti jų žmogiškąjį kilumą atimant iš jų gyvybę ir remiant įstatymus, kurie tam netrukdytų. Norint pajuokti Bažnyčios

pastangas apginti negimusių kūdikių gyvybę, jos pozicija dažnai vaizduojama kaip ideologinė, tamsybiška, konservatyvi. Ir vis dėlto tas negimusios gyvybės gynimas artimai susijęs su bet kurios žmogaus teisės gynimu. Juo suponuojamas įsitikinimas, kad žmogiškoji būtybė visada yra šventas ir neliečiamas dalykas bet kurioje situacijoje ir bet kurioje raidos stadijoje. Ji yra tikslas pats savaime ir niekada nėra priemonė kitiems sunkumams spręsti. Tokio įsitikinimo atsisakius, nelieka tvirto ir tvaraus pagrindo žmogaus teisėms ginti, nes tada jos visada bus priklausomos nuo kokių nors galingųjų kontingentinių susitarimų. Kiekvienos žmogiškosios gyvybės neliečiamybei pripažinti pakanka vien proto, tačiau jei žvelgsime remdamiesi ir tikėjimu, „bet kokia prievarta žmogaus asmens kilnumui šaukiasi keršto Dievo aki-vaizdoje ir įžeidžia žmogaus Kūrėją“ (176).

214. Kadangi tai klausimas, esmingai susijęs su mūsų žinia apie žmogaus asmens vertę, neverta laukti, kad Bažnyčia šiuo klausimu pakeis savo poziciją. Norėčiau šiuo atžvilgiu būti visiškai sąžiningas. Tai nėra numanomos reformos ar „modernizacijos“ dalykas. Įsivaizdavimas, neva problemos spręstinis sunaikinant žmogaus gyvybę, nerodo pažangumo. Tačiau sykiu tiesa ir tai, jog per mažai padarėme, kad tinkamai lydėtume moteris, atsiduriančias labai sunkiose situacijose, kai abortas siūlosi kaip greitas joms didelę baimę keliančių problemų sprendimas, ypač tada, kai jose auganti gyvybė yra smurto padarinys arba prasidėjo kraštutinio skurdo aplinkoje.

215. Dar yra ir kitų silpnų ir beginklių būtybių, kurios dažnai pajungiamos ekonominių interesų valiai ar nekontroliuojamam išnaudojimui. Galvoje turiu visą kūriniją. Mes, žmonės, esame ne tik naudos gavėjai, bet ir kitų kūrinių sergėtojai. Per mūsų kūniškumą Dievas taip artimai susivienijo su mus supančiu pasauliu, kad žemės pavertimas dykuma yra tartum visų liga, o kokios nors rūšies išmirimą galime prilyginti suluošinimui. Nepalikime po savęs griovimo ir mirties ženklų, kenkiančių mūsų ir būsimųjų kartų gyvenimui (177). Čia prisidedu prie jaudinančios ir pranašiškos raudos, prieš kelerius metus pasigirdusios iš Filipinų vyskupų: „Miškuose gyveneno neįsivaizduojama vabzdžių įvairovė, ir jų vaidmuo buvo svarbus ekosistemoje <...> Ore skraidžiojo paukščiai, jų žvilgančios plunksnos ir skirtingos giesmės pripildydavo miškų žalumą spalvų ir melodijų <...> Dievas šitokią žemę paskyrė mums, jo ypatingiems kūriniams, bet ne tam, kad ją sugriautume ir paverstume dykra <...> Po lietaus vienintelę naktį pažvelk į šokolado rudumo upes savo aplinkoje ir atmint, kad jos jūron nešą gyvą žemės kraują <...> Kaip gali žuvys plaukioti nutekamuosiuose kanaluose – jais užteršdami pavertėme Pasigo ir kitas upes? Kas nuostabų jūros pasaulį pavertė negyvomis ir bespalvėmis povandeninėmis kapinėmis?“ (178).

216. Maži, bet tvirti Dievo meile, kaip šventasis Pranciškus Asyžietis, visi kaip krikščionys esame pašaukti rūpintis trapiais žmonėmis ir trapiu pasauliu, kuriame gyvename.

III. Bendrasis gėris ir socialinė taika

217. Daug kalbėjome apie džiaugsmą ir meilę, bet Dievo žodis mini ir taikos vaisius (plg. *Gal 5, 22*).

218. Socialinės taikos nevalia suvokti kaip irenizmo ar vien smurto nebuvimo, pasiekto vienai visuomenės daliai primetus savo valią kitai. Lygiai tokia pat netikra būtų ir taika, tarnaujanti dingstimi pateisinti visuomeninę tvarką, nutildančią ir nuraminančią neturtinguosius taip, kad labiau pasiturintys ir toliau galėtų mėgautis savo gyven-sena, kai kiti turi stengtis išgyventi kaip išmano. Socialiniai reikalavimai, susiję su pajamų paskirstymu, vargšų įtraukimu į visuomenę ir žmogaus teisėmis, negali būti tildomi teisinant tai popieriniu sutarimu ar vienadiene taika dėl laimingos mažumos. Žmogaus asmens kilnumas ir bendrasis gėris yra vertesni už nedaugelio, kurie nenori atsisakyti savo privilegijų, ramybę. Kai šioms vertybėms iškyla grėsmė, prireikia pranašiško balso.

219. „Taika nėra vien karo nebuvimas, visada trapus jėgų pusiausvyros vaisius. Ji statydinama diena iš dienos siekiant Dievo panorėtosios tvarkos, išsiskiriančios vis tobulesniu teisingumu tarp žmonių“ (179). Galiausiai taika, kuri nėra pilnatviško visų vystymosi vaisius, neturės ateities ir visada bus naujų konfliktų bei įvairių smurto formų sėkla.

220. Kiekvienos šalies gyventojai savo gyvenimo socialinę matmenį plėtoja veikdami savo tautoje kaip atsakingi piliečiai, o ne kaip valdančių jėgų gujama masė. Atminkime, kad „būti atsakingu piliečiu yra dorybė, o dalyvauti politiniame gyvenime – moralinė pareiga“ (180). Tačiau norint tapti *tauta* reikia daugiau, būtinas nuolatinis procesas, į kurį įtraukiama kiekviena karta. Tai lėtas ir sunkus darbas, reikalaujantis noro įsitraukti ir mokytis siekio plėtoti susitikimo kultūrą įvairialypėje darboje.

221. Kai siekiama pažangos kuriant tautą taikos, teisingumo ir brolystės dvasia, reikia paisyti keturių principų, susijusių su dvipole įtampa, būdinga kiekvienai socialinei tikrovei. Jie kyla iš didžiųjų Bažnyčios socialinio mokymo postulatų ir yra „pirmutiniai ir pamatiniai parametrai, kuriais privalu remtis aiškinant bei vertinant socialinius reiškinius“ (181). Todėl dabar ir norėčiau jums pristatyti šiuos keturis principus, konkrečiai kreipiančius į socialinio gyvenimo ir tautos, kai skirtumai darniai dera bendrame projekte, statydinimą. Tai darau

įsitikinęs, kad šių principų taikymas gali būti autentiškas kelias į taiką kiekvienoje šalyje ir visame pasaulyje.

Laikas pranoksta erdvę

222. Tarp pilnatvės ir ribos egzistuoja dvipolė įtampa. Pilnatvė žadina norą turėti viską, o riba mums atrodo kaip priešais mus stovinti siena. „Laikas“ platesne prasme susijęs su pilnatve kaip priešais mus atsiveriančio horizonto išraiška, o akimirka yra ribos, susijusios su apibrėžta erdve, išraiška. Piliečiai gyvena tarp akimirkos konjunktyros ir laiko, platesnio horizonto, utopijos, atveriančios mums ateitį kaip galutinę mus traukiančią prielaidą, šviesos. Iš to išplaukia pirmutinis principas, kurio reikia paisyti statydinant tautą: laikas pranoksta erdvę.

223. Šis principas įgalina ilgalaikį darbą nepasiduodant greitų rezultatų troškimo manijai. Padeda kantriai pakelti sunkias ir nemalonias situacijas ar planų keitimą, primetamą tikrovės dinamikos. Kviečia prisiimti įtampą tarp pilnatvės ir ribos, pirmenybę teikiant laikui. Viena iš nuodėmių, kartais regimų socialinėje-politinėje veikloje, yra teikti pirmenybę galios erdvei, o ne procesų laikui. Teikti pirmenybę erdvei reiškia beprotiškai stengtis viską išspręsti šią akimirką, mėginti užvaldyti visas galios bei savęs įtvirtinimo erdves. Tai reiškia sustingdyti procesus ir stengtis juos sustabdyti. Teikti pirmenybę laikui reiškia užsiimti *labiau procesų išjudinimu, o ne erdvių turėjimu*. Laikas erdves rikiuoja, apšviečia ir paverčia nuolat ilgėjančios grandinės be atžangos grandimis. Tai – pirmenybės teikimas veiksams, duodantiems pradžią visuomenėje naujiems dinamiškiems procesams ir įtraukiantiems kitus asmenis ir grupes, kurie galės juos toliau plėtoti, kad jie duotų vaisių reikšminguose istoriniuose įvykiuose. Be baimės, bet remiantis aiškiu įsitikinimu ir ryžtingai.

224. Kartais savęs klausiu, kas yra tie, kurie šiandienaiame pasaulyje iš tikrųjų labiau stengiasi pradėti tautą statydinančius procesus, o ne siekti nedelsiamų rezultatų, duodančių lengvų, greitų ir vienadienių politinių dividendų, bet nekuriančių žmogiškosios pilnatvės. Istorija juos tikriausiai įvertins pagal kriterijų, suformuluotą Romano Guardini: „Vienintelis matas norint tinkamai įvertinti epochą yra klausti, kokių mastu joje plėtojosi ir autentiškai brendo *žmogiškosios egzistencijos pilnatvė* atsižvelgiant į tos epochos savitas sąlygas bei teikiamas galimybes“ (182).

225. Šis kriterijus labai tinka ir evangelizacijai, reikalaujančiai turėti priešais akis horizontą, imtis tinkamų ir ilgalaikių procesų. Pats Viešpats savo žemiškajame gyvenime daug kartų aiškino mokiniams, kad yra dalykų, kurių jie dar nepajėgia suprasti ir turi laukti Šventosios Dvasios (plg. *Jn* 16, 12–13). Palyginimu apie

sėklą ir rauges (plg. *Mt* 13, 24–30) nusakomas svarbus evangelizacijos aspektas, kurio esmė parodyti, kad priešas gali įsiveržti į Karalystės erdvę ir pasėti raugiu, tačiau galiausiai jos bus nustelbtos kviečių gerumo.

Vienybė stipresnė už konfliktą

226. Konflikto nevalia ignoruoti ar slėpti. Turite jo imtis. Tačiau jei į konfliktą įsiveliame, netenkame perspektyvos, horizontai susiaurėja, o tikrovė lieka subirusi į fragmentus. Užsisklęsdami konfliktinėje konjunktyroje, prarandame tikrovės gilios vienybės jausmą.

227. Kilus konfliktui, vieni tiesiog žvilgteli ton pusėn ir nueina, tarsi nieko nebūtų nutikę, nusiplauna rankas, kad galėtų toliau gyventi savo gyvenimą. Kiti į konfliktą įsitraukia taip, jog tampa jo kalniais, pameta horizontą, projektuoja į instituciją savo pačių sumaištį ir nepasitenkinimą, ir tada vienybė tampa neįmanoma. Tačiau yra ir trečias, tinkamesnis, būdas, kaip laikytis konflikto atžvilgiu. Tai pasiryžti konfliktą pakelti, išspręsti ir paversti naujo proceso jungiamąja grandimi. „Palaiminti taikdariai“ (*Mt* 5, 9).

228. Šitaip tampa galima plėtoti bendrystę nesutariant, tačiau tai įstengia daryti tik taurios asmenybės, išdrįtančios pakilti virš konflikto bei iš akių neišleidžiančios kitų giliausio kilnumo. Todėl būtina postuluoti socialinei draugystei megzti būtina principą: vienybė pranoksta konfliktą. Solidarumas, suvokiamas savo giliausia prasme kaip iššūkis, tada tampa istorijos kūrimo erdve, gyva aplinka, kurioje konfliktai, įtampos ir priešybės gali susijungti į daugialypę vienybę, duodančią pradžią naujam gyvenimui. Tai ne sinkretizmas, vieno įsiurbimas į kitą, bet sprendimas aukštesniu lygmeniu, išsaugant tai, kas vertinga abiejose pusėse.

229. Šis evangelinis kriterijus primena mums, kad Kristus savyje suvienijo viską – dangų ir žemę, Dievą ir žmogų, laiką ir amžinybę, kūną ir dvasią, asmenį ir visuomenę. Aiškus tos vienybės ir visko sutaikinimo savyje ženklas yra taika. Kristus „yra mūsų sutaikinimas“ (*Ef* 2, 14). Evangelijos skelbimas visada pradeda taikos palinkėjimu, taika vainikuoja ir kiekvieną akimirką stiprina mokinių tarpusavio santykius. Taika galima todėl, kad Viešpats nugalėjo pasaulį ir jo nuolatinių konfliktškumą, darydamas savo „kryžiaus krauju taiką“ (*Kol* 1, 20). Tačiau skverbdamiesi į šių bibliinių tekstų gelmę atrasime, kad pirmutinė aplinka, kurioje esame pašaukti pasiekti tokio skirtybių sutaikinimo, yra mūsų pačių vidus, mūsų pačių gyvenimas, kuriam visada grėsmę kelia subirimo į fragmentus dialektika (183). Širdimis, subyrėjusiomis į tūkstančius gabalėlių, bus sunku statydinti autentišką socialinę taiką.

230. Taikos žinia yra ne išsiderėtos taikos žinia, bet įsitikinimas, kad Dvasios vienybė suderina visą įvairovę. Nugali visus konfliktus naujoje, daug žadančioje sintezėje. Įvairovė yra graži, kai sutinka nuolat įsitraukti į sutaukinimo procesą ir galop sudaryti savotišką kultūrinį paktą, leidžiantį išnirti „sutaikintajai įvairovei“, kaip taikliai moko Kongo vyskupai: „Mūsų etnosų įvairovė yra turtas <...> Tik vienybe, širdžių atsivertimu ir susitaikymu galime prisidėti prie mūsų šalies pažangos“ (184).

Tikrovė svarbiau už idėją

231. Dvipolė įtampa taip pat egzistuoja tarp idėjos ir tikrovės. Tikrovė tiesiog yra, o idėja išrutuliojama. Vengiant, kad idėja galiausiai atsiskirtų nuo tikrovės, tarp abiejų turi vykti nuolatinis dialogas. Gyventi vien žodžių, įvaizdžių, išvedžiojimų karalijoje pavojinga. Todėl būtina postuluoti trečią principą: tikrovė pranoksta idėją. Tai reiškia, jog reikia vengti įvairių tikrovės dangstymo formų – angeliško purizmo, to, kas reliatyvu, totalitarizmo, deklaratyvaus nominalizmo, daugiau formalių negu realių projektų, antiistorinio fundamentalizmo, gerumo stokojančių etinių sistemų, intelektualumo be išminties.

232. Idėja – sąvokinė plėtotė – skirta tikrovei suvokti, suprasti ir vairuoti. Nuo tikrovės atsietą idėją gimdo neveiksmingus idealizmus bei nominalizmus, daugių daugiausia galinčius klasifikuoti ar apibrėžti, bet ne uždegti imtis veiksmo. Tai, kas tam skatina, yra proto apšviesta tikrovė. Būtina nuo formalaus nominalizmo pereiti prie darnaus objektyvumo. Priešingu atveju tiesa manipuliuojama, tai tartum kūno mankštą pakeisti kosmetika (185). Kai kurie politikai – ir religiniai vadovai – klausia, kodėl žmonės jų nesupranta ir nepalaiko, kai jų pasiūlymai tokie logiški ir aiškūs. Tikriausiai todėl, kad tie pasiūlymai susiję su grynųjų idėjų karalija ir politiką ar tikėjimą susiaurina iki retorikos. Kiti užmiršo paprastumą ir iš kitur importavo žmonėms svetimą racionalumą.

233. Tikrovė pranoksta idėją. Šis kriterijus susijęs su Dievo žodžio įkūnijimu bei įgyvendinimu praktikoje. „Iš to pažinsite Dievo dvasią: kiekviena dvasia, kuri išpažįsta Jėzų Kristų kūne atėjus, yra iš Dievo“ (1 Jn 4, 2). Tikrovės – Žodžio, kuris įsikūnijo ir visada stengiasi „įsikūnyti“, – kriterijus yra evangelizacijai esminis. Viena vertus, jis akina laikyti Bažnyčios istoriją išganymo istorija, atsiminti mūsų šventuosius, įkultūrinusius Evangeliją mūsų tautų gyvenime, priimti turtingą dutūkstantmetę Bažnyčios tradiciją nesistengiant rutulioti nuo to lobia atsietos minties, tartum mes norėtume iš naujo išrasti Evangeliją. Kita vertus, tas kriterijus skatina įgyvendinti Dievo žodį, realizuoti jį teisingumo ir meilės darbais, kad tas žodis būtų vaisingas. Dievo žodžio nepraktikuoti, neversti jo tikrovei reiškia statyti

ant smėlio, likti gryniosios idėjos plotmėje ir nugrimzti į bergždžias intymizmo bei gnosticizmo atmainas, pasmerkiančias žodžio dinamiką sterilumui.

Visuma pranoksta dalį

234. Įtampa kyla ir tarp globalizacijos bei lokalizacijos. Norint nenuvilti į kasdienį smulkmeniškumą, dėmesio būtina skirti ir visuotinumui. Sykiu nevalia išleisti iš akių to, kas lokalu, kas abiem kojomis stovi ant žemės. Suderinti abu dalykus trukdo nukrypimas į vieną iš dviejų kraštutinių: vienas iš jų, kai piliečiai gyvena abstrakčiu bei į globalizmą linkusiu universalizmu, yra tartum paskutiniame traukinio vagonė užsimaskavę keleiviai, kurie prasižioję ir kaskart paplodami žavis kitų žmonių dirbtinai tviskančiu pasauliu, ir kitas kraštutinis, kai pavirstama folkloriniu muziejumi vietinių eremitų, pasmerktų vis kartoti tą patį, neimlių kitoniškumui ir negebančių įvertinti to grožio, kurį Dievas skleidžia už jų sienų.

235. Visuma yra daugiau negu dalis ir sykiu daugiau nei paprasta dalių suma. Todėl nevalia leisti būti perdėm apniktam ribotų ir dalinių klausimų. Būtina praplėsti žvilgsnį, kad pažintume didesnę gerį, atnešiantį naudą mums visiems. Ir tai daryti ne pabėgant, nukerant šaknis. Būtina giliau suleisti šaknis į savo vietovės, kuri yra Dievo dovana, derlingą žemę bei istoriją. Triūsina mažuose dalykuose, skiriant dėmesį tam, kas arti, bet turint platesnę akiratį. Lygiai taip pat žmogus, kuris nuoširdžiai integruodamasis į bendruomenę išlaiko savo asmeninį savitumą ir neslepia savo tapatybės, ne užkerta kelio, bet gauna vis naujų paskatų savo paties vystymuisi. Tai nei viską slopinanti globali sfera, nei bergždumą gimdanti izoliuota dalis.

236. Mūsų modelis nėra savo dalių nepranokstantis rutulys, kur kiekvienas taškas vienodai nutolęs nuo centro ir tarp dviejų taškų nėra jokio skirtumo. Tas modelis yra daugiasienis, atspindintis visų dalių, išlaikančių savo originalumą, konvergenciją. Laikantis tokio daugiasienio modelio, tiek pastoracinėje, tiek politinėje veikloje stengiamasi surinkti tai, ką kiekvienas turi geriausio. Juo aprėpiami ir vargšai – jų kultūra, projektai ir potencialas. Net žmonės, kuriuos galima kritikuoti dėl jų klaidų, gali prisidėti kuo nors, kas neturėtų pražūti. Tai – sąjunga tautų, visuotinėje tvarkoje išlaikančių savo savitumą, ir visuma žmonių visuomenėje, ieškančioje bendrojo gėrio, tikrai aprėpiančio visus.

237. Mums, krikščionims, šis principas taip pat kai ką sako apie Evangelijos, kurią Bažnyčia mums perduoda ir kurios mus skelbti siunčia, visumą ar vientisumą. Jos turtinga pilnatvė apima visus – mokslininkus ir darbi-

ninkus, verslininkus ir menininkus, vienu žodžiu, visus. „Liaudiškoji mistika“ savaip priima visą Evangeliją ir ikūnija ją maldos, brolybės, teisingumo, kovos ir šventės formomis. Geroji Naujiena yra Tėvo, norinčio, kad nepražūtų nė vienas iš jo mažutėlių, džiaugsmas. Tai – Gerojo Ganytojo, suradusio ir ant pečių parsinešančio pražuvusią avį, džiaugsmas. Evangelija yra raugas, įrauginantis visą tėslą, ir miestas, spindintis ant aukšto kalno ir apšviečiantis visas tautas. Evangelijai būdingas visumos kriterijus ir jis jai esminis: ji yra Geroji Naujiena tol, kol skelbiama visiems, kol daro vaisingus bei gydo visus žmogaus matmenis, kol visus suburia prie Dievo Karalystės stalo. Visuma pranoksta dalį.

IV. Socialinis dialogas kaip indėlis į taiką

238. Evangelizacija taip pat apima dialogo kelią. Kad tarnautų pilnatviškam žmogaus vystymuisi ir siektų bendrojo gėrio, Bažnyčia šiuo metu privalo reikštis trijose dialogo srityse: tai dialogas su valstybėmis, dialogas su visuomene – suvokiamas kaip dialogas su kultūra ir mokslu – ir dialogas su kitais tikinčiaisiais, nepriklausančiais Katalikų Bažnyčiai. Visais atvejais „Bažnyčia kalba remdamasi tikėjimo teikiama šviesa“ (186), prisideda savo dutūkstantmete patirtimi ir visada atmena žmonių gyvenimą bei kančias. Tai pranoksta žmogaus protą, tačiau sykiu gali būti reikšminga ir praturtinti tuos, kurie netiki ir šaukiasi proto jų akiračiui išplėsti.

239. Bažnyčia skelbia „taikos Evangeliją“ (Ef 6, 15) ir, rūpindamasi šiuo tokiu dideliu visuotiniu gėriu, pasirengusi bendradarbiauti su visais nacionaliniais ir tarptautiniais valdžios organais. Skelbdama Jėzų Kristų, kuris yra įsameninta taika (plg. Ef 2, 14), naujoji evangelizacija ragina kiekvieną pakrikštytąjį būti sutaukinimo ir sutaukintojo gyvenimo įtikimo liudijimo įrankiu (187). Metas išmokti planuoti kultūroje, pirmenybę teikiančioje dialogui kaip susitikimo formai, vieningos nuomonės ir sutarimo paieškai, neatsiejant to nuo rūpinimosi teisinga, atminti gebančia ir nė vieno neatstumiančia visuomene. Pagrindinis veikėjas, šio proceso istorinis subjektas, yra žmonės ir jų kultūra, ne kokia nors klasė, frakcija, grupė, *elitas*. Mums nereikia saujelės plano saujelei ar plano apsišvietusios arba balsios mažumos, įsivaizduojančios, jog kalba visų vardu. Reikia bendro gyvenimo sutarties, socialinio ir kultūrinio pakto.

240. Valstybei tenka užduotis rūpintis bei skatinti visuomenės bendrąjį gėrį (188). Remdamasi subsidiarumo bei solidarumo principais ir stengdamasi plėtoti politinį dialogą bei ieškoti sutarimo, ji atlieka niekam nedeleguotiną vaidmenį siekdama visapusiško visų vystymosi. Tas vaidmuo dabartinėmis aplinkybėmis reikalauja didelio socialinio nuolankumo.

241. Puoselėdama dialogą su valstybe ir visuomene, Bažnyčia nedisponuoja visų dalinių klausimų sprendimais. Vis dėlto kartu su įvairiomis socialinėmis jėgomis ji remia pasiūlymus, geriausiai atitinkančius žmogaus kilnumą ir bendrąjį gėrį. Tai darydama ji visada aiškiai pateikia žmogaus egzistencijos pamatines vertybes, kad politiniu veikimu būtų įgyvendinami jomis grįsti įsitikinimai.

Dialogas tarp tikėjimo, proto ir mokslo

242. Tikėjimo ir mokslo dialogas irgi yra taiką skatinanti evangelizacijos dalis (189). Scientizmas ir pozityvizmas atsisako „galiojančiomis pažinimo formomis pripažinti tas, kurios skiriasi nuo būdingų pozityviems mokslams“ (190). Bažnyčia siūlo kitą kelią, reikalaujantį atsakingą naudojamąsi empiriniams mokslams būdinga metodologija derinti su kitomis pažinimo sritimis, kaip antai filosofija, teologija ir pačiu tikėjimu, išaukštinančiu žmogų iki slėpinio, pranokstančio žmogaus prigimtį bei supratimą. Tikėjimas nebijo proto; priešingai, jo ieško ir juo pasitiki, nes „ir proto, ir tikėjimo šviesa kyla iš Dievo“ (191) ir jie negali vienas kitam prieštarauti. Evangelizacija domisi mokslo pažanga, kad ją apšviestų tikėjimo ir prigimtinio įstatymo šviesa, idant ji visuomet paisytų žmogaus visais jo egzistencijos tarpsniais centriškumo ir aukščiausios vertės. Tas dialogas, atveriantis naujus horizontus minčiai ir išplečiantis proto galimybes, gali praturtinti visą visuomenę. Tai taip pat darnos ir taikos kelias.

243. Bažnyčia nesiekia sustabdyti įstabios mokslo pažangos. Priešingai, ji džiaugdamasi ir net mėgaudamasi pripažįsta milžinišką Dievo žmogaus protui dovanotą potencialą. Kai mokslai, griežtai laikydamiesi savo saviobjekto srities ribų, prieina išvadą, kurios protas negali paneigti, tikėjimas jai neprieštarauja. Tikintieji taip pat negali reikalauti, kad jiems patinkanti mokslinė, bet pakankamai neįrodyta nuomonė įgytų tikėjimo dogmos svorį. Tačiau kartais kai kurie mokslininkai peržengia savo disciplinos formalaus objekto ribas ir imasi tvirtinimų ar išvadų, pranokstančių jų mokslinę sritį. Tada siūlomas ne protas, bet tam tikra ideologija, užkertanti kelią autentiškam, taikiam ir vaisingam dialogui.

Ekumeninis dialogas

244. Įsipareigojimas ekumenizmui atitinka Viešpaties Jėzaus maldą, kad visi būtų viena (plg. Jn 17, 21). Krikščioniškasis skelbimas bus daug įtikinamesnis, jei krikščionys įveiks savo susiskaldymus ir Bažnyčia įgyvendins „jai būdingą katalikiškumo pilnatvę tuose savo vaikuose, kurie jai priklauso pagal krikštą, bet yra atsiskyre nuo visiškos bendrystės su ja“ (192). Turime visada atminti, kad esame keliauninkai ir keliaujame

drauge. Šiuo atžvilgiu turime be įtarumo ir varžymosi patikėti savo širdį bendrakeleiviui pirmiausia žvelgdami į tai, ko ieškome, – taikos vienatinio Dievo veide. Pasitikėjimas kitais ir taika yra menas. Jėzus yra pasakęs: „Palaiminti taikdariai“ (Mt 5, 9). Šiomis pastangomis ir tarp mūsų išsipildo sena pranašystė: „Jie perkals savo kalavijus į arklus“ (Iz 2, 4).

245. Žvelgiant šioje šviesoje, ekumenizmas prisideda prie žmonių šeimos vienybės. Konstantinopolio patriarcho, Jo Šventenybės Baltramiejaus I ir Kenterberio arkivyskupo, Jo Malonybės Rowano Douglas'o Williamso dalyvavimas Sinode (193) buvo tikra Dievo dovana ir vertingas krikščioniškasis liudijimas.

246. Atsižvelgiant į krikščionių susiskaldymo labai neigiamą poveikį liudijimui pirmiausia Azijoje ir Afrikoje, neatidėliotina tampa kelių į vienybę paieška. Misionieriai tuose žemynuose dažnai mini kritiką, apgailestavimus ir pajuoką, kurių sulaukia dėl susiskaldymo tarp krikščionių papiktinimo. Sutelkę dėmesį į mus vienijančius įsitikinimus ir atmindami tiesų hierarchijos principą, galėtume sparčiau pajudėti bendrų skelbimo, tarnavimo ir liudijimo formų link. Nepaprasta gausybė dar negirdėjusiųjų Jėzaus Kristaus žinios neleidžia mums likti abejingiems. Todėl pastangos dėl vienybės, padedančios lengviau priimti Jėzų Kristų, nebegali likti vien diplomatija ar priverstinės pareigos vykdymu, bet turi virsti būtinu evangelizacijos būdu. Dėl krikščionių susiskaldymo ženklų smurto draskomose šalyse tie, kurie turėtų būti aktyvus taikos raugas, duoda dar vieną dingstį smurtauti. Kiek daug ir kokių brangių dalykų mus vienija! Jei tikrai tikėtume laisvu ir dosniu Dvasios veikimu, kiek daug vieni kitus galėtume pamokyti! Tai ne tik leistų kitus geriau pažinti, bet ir gautume tai, ką Dvasia tarp jų pasėjo kaip dovaną ir mums. Pateiksiu tik vieną pavyzdį: iš dialogo su broliais ortodoksais mes, katalikai, galime daugiau sužinoti apie vyskupų kolegialumo reikšmę ir jų sinodiškąją patirtį. Per dovanų mainus Dvasia gali mus vis labiau vesti į tiesą ir gėrį.

Santykiai su judaizmu

247. Ypatingas žvilgsnis krypsta į žydų tautą; Dievas niekada neatšaukė Sandoros su ja, nes „Dievo malonės dovanos ir pašaukimas – neatšaukiami“ (Rom 11, 29). Bažnyčia, besidalijanti su judaizmu svarbia Šventojo Rašto dalimi, Sandoros tautą ir jos tikėjimą laiko savo pačios krikščioniškosios tapatybės šventąja šaknimi (plg. Rom 11, 16–18). Būdami krikščionys, judaizmo negalime laikyti svetima religija nei priskirti žydų prie tų, kuriems būtina atsisakyti stabų ir atsiversti į tikrąjį Dievą (plg. 1 Tes 1, 9). Išvien su jais tikime į istorijoje veikiančią vienatinį Dievą ir priimame bendrą apreikštąjį Dievo žodį.

248. Dialogas ir draugystė su Izraelio vaikais yra Jėzaus mokinių gyvenimo dalis. Šiltas suartėjimas verčia mus nuoširdžiai ir su kartėliu apgailestauti dėl baisių jų pakeltų persekiojimų, ypač tų, į kuriuos buvo įsitraukę krikščionys.

249. Dievas ir toliau veikia Senosios Sandoros tautoje ir gausina išminties lobius, kylančius iš jos susitikimo su Dievo žodžiu. Todėl priimdama judaizmo vertybes praturtėja ir Bažnyčia. Nors kai kurie krikščioniškieji įsitikinimai judaizmui nepriimtini, o Bažnyčia negali atsisakyti skelbti Jėzaus kaip Viešpaties ir Mesijo, yra daug papildomumo, leidžiančio kartu skaityti žydų Bibliją ir vieni kitiems padėti gvildinti Dievo žodžio turtus, dalytis gausybe etinių įsitikinimų ir bendromis pastangomis siekti teisingumo bei tautų vystymosi.

Dialogas tarp religijų

250. Nepaisant įvairių kliūčių bei sunkumų, ypač fundamentalizmo abiejose pusėse, atvirumo tiesai ir meilei nuostata turi lydėti ir dialogą su nekrikščioniškųjų religijų tikinčiaisiais. Toks dialogas tarp religijų yra būtina taikos pasaulyje sąlyga ir todėl krikščionių bei kitų religinių bendruomenių pareiga. Šis dialogas pirmiausia yra pokalbis apie žmogaus gyvenimą arba tiesiog, kaip pasiūlė Indijos vyskupai, „atvirumo jiems nuostata dalijantis jų džiaugsmams bei skausmams“ (194). Taip mokomės priimti kitus ir jų skirtingus buvimo, mąstymo ir raiškos būdus. Vadovaudamiesi šitokiu metodu, galime drauge įsipareigoti tarnauti teisingumui bei taikai, ir būtent tai turėtų būti pagrindinis mūsų mainų kriterijus. Dialogas, kuriuo ieškoma socialinės taikos ir teisingumo, jau pats savaime, ne vien pragmatiniu aspektu, yra etinė pareiga kurti naujas socialines sąlygas. Pastangos gvildenant tam tikrą temą gali virsti procesu, per tarpusavio įsiklausymą apvalysiančiu ir praturtinsiančiu abi puses. Todėl tos pastangos gali būti meilės tiesai apraiška.

251. Šiame dialoge, visada maloniame ir nuoširdžiame, niekada nevalia užmiršti esminės sąsajos tarp dialogo ir skelbimo, verčiančio Bažnyčią palaikyti ir stiprinti santykius su nekrikščionimis (195). Sutaikinamasis sinkretizmas galiausiai būtų totalitarizmas išdrįsusiųjų imtis sutaikinimo atsižadant vertybių, kurios juos pranoksta bei kurių jie nėra šeiminkai. Tikrasis atvirumas – tai savo giliausių įsitikinimų laikymasis, aiškiai bei džiugiai teigiant savo tapatybę ir sykiu būnant atviram „kito supratimui“ ir „suvokimui, kad dialogas praturtina visus“ (196). Diplomatinis atvirumas, kai vengiant problemų viskam sakoma „taip“, nenaudingas, nes tai būtų būdas, kaip kitą apgauti ir paneigti gėrį, gautą kaip dovaną, kuria būtina dosniai dalytis su kitais. Evangelizacija ir dialogas

tarp religijų toli gražu nėra priešybės, bet vienas kita palaiko ir maitina (197).

252. Šioje epochoje labai svarbūs tampa santykiai su islamo tikinčiais, šiandien ypač matomais daugelyje krikščioniškosios tradicijos šalių, kuriose jie gali laisvai praktikuoti savo kultą ir yra visuomenės dalis. Niekada nevalia užmiršti, jog jie „išpažįsta laiką Abraomo tikėjimo ir drauge su mumis garbina vienatinį gailęstingą Dievą, teisiančią žmones paskutinę dieną“ (198). Šventuosiuose islamo raštuose išlaikyta dalis krikščionių mokymo; Jėzus Kristus ir Marija labai gerbiami, ir nuostabu regėti, kaip islamo jaunuoliai ir pagyvenę vyrai ir moterys kasdien skiria laiko maldai ir ištikimai dalyvauja savo religinėse apeigose. Sykiu daugelis jų yra tvirtai įsitikinę, kad jų visas gyvenimas yra iš Dievo ir Dievui. Taip pat pripažįsta būtinybę atsilipti Dievui etinėmis pastangomis bei gailęstingumu vargšams.

253. Dialogui su islamu palaikyti būtini tinkamai parengti pokalbio partneriai, ne tik tvirtai ir džiugiai suleidę šaknis į savo tapatybę, bet ir gebantys pripažinti kitų vertybes, suprasti jų reikalavimus grindžiančius rūpesčius bei išryškinti bendrus įsitikinimus. Mes, krikščionys, turėtume maloniai ir pagarbiai priimti islamo imigrantus, atvykstančius į mūsų šalį, lygiai kaip ir tikimės, ir prašome būti priimami bei gerbiami islamiškosios tradicijos šalyse. Prašau, nuolankiai meldžiu, kad tos šalys garantuotų krikščionims laisvę praktikuoti savo kultą ir gyventi savo tikėjimu, atsižvelgdamos į laisvę, kuria islamo tikintieji mėgaujasi Vakarų šalyse! Susirūpinimą keliančio smurtinio fundamentalizmo incidentų akivaizdoje palankumas autentiškiems islamo tikintiesiems turėtų skatinti vengti neapykantos kupinų apibendrinimų, nes tikrasis islamas ir teisingas Korano aiškinimas prieštarauja bet kokiam smurtui.

254. Nekrikščionys neužtarnautos dieviškosios iniciatyvos dėka ir būdami ištikimi savo sąžinei gali gyventi „nuteisinti Dievo malone“ (199) ir šitaip „būti susiję su Jėzaus Kristaus Velykų slėpiniu“ (200). Tačiau dėl sakramentinio pašvenčiamosios malonės matmens dieviškasis veikimas linksta tarp jų duoti pradžia ženklams, apeigoms ir sakralinėms išraiškoms, kurie savo ruožtu artina kitus prie bendruomeninės keliavimo Dievop patirties (201). Nors ir stokoja Kristaus įsteigtų sakramentų reikšmės ir veiksmingumo, jie gali būti kanalai, sukurti pačios Dvasios nekrikščionims išlaisvinti iš bedieviško imanentizmo ar vien individualios religinės patirties. Pati Dvasia visur kuria praktinės išminties formas, padedančias pakelti nepriteklus ir gyventi taikiau bei darniau. Mes, krikščionys, irgi galime gauti naudos iš tokių per amžius sukauptų turtų, galinčių padėti geriau gyventi savo ypatingais įsitikinimais.

Socialinis dialogas religijos laisvės kontekste

255. Sinodo tėvai priminė svarbą gerbti religijos laisvę, laikomą pagrindine žmogaus teise (202). Ji apima „laisvę pasirinkti tikrąją laikomą religiją ir viešai reikšti savo tikėjimą“ (203). Sveikas pliuralizmas, iš tikrųjų gerbiantis kitus ir vertybes kaip tokias, nereiškia religijos apribojimo privačia sritimi, kai siekiama ją nutildyti ir nutremti į tamsias sąžinės gelmes ar į uždarytą bažnyčių, sinagogų ir mečečių paribį. Tai galiausiai būtų nauja diskriminacijos ir autoritarizmo forma. Privalomos pagarbos agnostikų ar netikinčiųjų mažumai nevalia primesti nutildant tikinčios daugumos įsitikinimus ar ignoruojant tradicinių religijų turtingumą. Ilgainiui tai sukels veikia nepasitenkinimą nei pakantą ir taiką.

256. Svarstant apie viešąją religijos poveikį, būtina skirti skirtingus jos praktikavimo būdus. Kalbėdami apie religijų klaidas, intelektualai ir žurnalistai savo komentaruose dažnai šiurkščiai ir labai neakademiškai apibendrina neretai negebėdami suvokti, kad ne visi tikintieji – ir ne visa religinė valdžia – yra vienodi. Kai kurie politikai naudojami šia painiava savo diskriminaciniams veiksams pateisinti. Kitais kartais su panieka žvelgiama į raštus, kilusius iš tikėjimo įsitikinimų aplinkos, užmirštant, kad klasikiniai religiniai raštai gali būti reikšmingi visoms epochoms, nes turi motyvuojančios jėgos, visada atveriančios naujus horizontus, stimuliuojančios mintį, praplečiančios protą bei stiprinančios jautrumą. Raštai niekinami dėl trumparegiško racionalistinio žvilgsnio. Ar protinga ir išmintinga ištremti juos į tamsą vien dėl to, kad jie atsiradę religinio tikėjimo kontekste? Juose glūdi giliai humanistiniai principai, turintys racionalią vertę, nors ir yra persmelkti religinių simbolių bei mokymų.

257. Būdami tikintieji, jaučiamės artimi ir tiems, kurie, nepriklausydami jokiai religinei tradicijai, nuoširdžiai ieško tiesos, gerumo ir grožio, kurių didžiausia apraiška ir versmė, mūsų įsitikinimu, yra Dievas. Juos laikome brangiais sąjungininkais siekiant apsaugoti žmogaus kilnumą, statydamas taiką tautų sugyvenimą ir sergant kūriniją. Ypatinga erdvė yra vadinamieji naujieji *areopagai*, kaip antai „pagonių kiemas“, kur „tikintieji ir netikintieji gali kalbėtis pamatinėmis etikos, meno, mokslo ir transcendencijos paieškos temomis“ (204). Ir tai yra taikos mūsų sužeistam pasauliui kelias.

258. Remdamasis kai kuriomis socialinėmis temomis, svarbiomis žmonijos ateičiai, mėginau dar kartą išryškinti Evangelijos skelbimo neišvengiamą socialinį matmenį ir padrąsinti visus krikščionis visada tai išreikšti savo žodžiais, nuostatomis ir veiksmais.

PENKTAS SKYRIUS DVASIOS PRIPILDYTI EVANGELIZUOTOJAI

259. Dvasios pripildyti evangelizuotojai – tai evangelizuotojai, kurie be baimės atsiveria Šventosios Dvasios veikimui. Per Sekmines Dvasia paskatino apaštalus išeiti iš savęs pačių ir pavertė juos Dievo didžiųjų darbų skelbėjais, kuriuos kiekvienas pradėjo suprasti savo kalba. Be to, Šventoji Dvasia ilieja jėgos Evangelijos naujybę skelbti drąsiai (*parresia*), garsiai ir visur bei visada, taip pat einant prieš srovę. Tvirtai remdamiesi malda, šaukimės šiandien Šventosios Dvasios, be kurios kiekvienai veiklai gresia pavojus likti tuščiai, o skelbimui – galiausiai be sielos. Jėzus trokšta evangelizuotojų, skelbiančių Gerąją Naujieną ne tik žodžiais, bet pirmiausia ir Dievo artumo perkeistu gyvenimu.

260. Šiame paskutiniame skyriuje nepateiksiu krikščioniškojo gyvenimo santraukos, neaplėtosiu tokių didžiųjų temų kaip malda, Eucharistijos adoracija ar tikėjimo šventimas; apie tai turime ir vertingų Magisteriumo tekstų, ir žinomų autorių garsių raštų. Nesiekiu nei papildyti, nei pranokti tokio turto. Tiesiog pasiūlysiu kelias mintis apie naujosios evangelizacijos dvasią.

261. Kai tvirtinama, jog kas nors turi „dvasios“, paprastai norima nurodyti kokį nors vidinį motyvą, skatinantį, motyvuojantį, drąsinantį ir įprasminantį asmeninę bei bendruomeninę veiklą. Evangelizacija su dvasia skiriasi nuo visų užduočių, kurios išgyvenamos kaip slegianti, tiesiog pakeltina pareigą, ar prisiimamos kaip tai, kas prieštarauja mūsų polinkiams ir troškimams. Kaip norėčiau surasti žodžių, padrašinančių imtis karštesnės, džiugesnės, dosnesnės, drąsesnės, meilės ir užkrečiamo gyvumo kupinos evangelizacijos! Tačiau žinau, kad jokios motyvacijos neužteks, jei širdyje nedegs Šventosios Dvasios ugnis. Evangelizacija su dvasia galiausiai yra evangelizacija su Šventąja Dvasia, nes ji yra Bažnyčios evangelizacijos siela. Prieš pateikdamas kelis motyvus bei dvasinius patarimus, dar kartą šaukiuosi Šventosios Dvasios, meldžiu ją ateiti ir atnaujinti, supurtyti, paskatinti Bažnyčią drąsiai išeiti iš už savų sienų evangelizuoti visų tautų.

I. Naujo užsidegimo misionieriauti motyvai

262. Pripildyti Dvasios evangelizuotojai yra evangelizuotojai, kurie meldžiasi ir darbuojasi. Evangelizacijai nereikia nei mistinių pasiūlymų be tvirto socialinio ir misionieriško įsipareigojimo, nei socialinio bei pastoracinio kalbėjimo ir veikimo be širdį perkeičiančio dvasingumo. Tokia dalinė bei skaldanti pasiūla pasiekia tik nedideles grupeles ir neturi jėgos plačiau prasiskverbti, nes luošina Evangeliją. Visada būtina puoselėti vidinę erdvę, suteikiančią pastangoms bei veiklai krikščionišką

prasmę (205). Be ilgesnių adoracijos, maldingo susitikimo su Dievo žodžiu, nuoširdaus pokalbio su Viešpačiu akimirkų užduotys greitai praranda prasmę, dėl nuovargio ir sunkumų netenkame jėgų ir užsidegimas išblėsta. Bažnyčia negali išsiversti be maldos plaučių, ir mane be galo džiugina, kad visose bažnytinėse institucijose gausėja maldos, užtarimo, Dievo žodžio maldingo skaitymo, Eucharistijos nuolatinės adoracijos grupių. Sykiu „reikia atmesti bet kurį intymistinį ir individualistinį dvasingumą, vargiai suderinamą su artimo meilės reikalavimais ir dar mažiau – su Įsikūnijimo logika“ (206). Gresia pavojus, kad tam tikri maldos momentai taps dingstimi vengti dovanoti savo gyvenimą misijai, nes gyvenosenos individualizavimas gali paskatinti krikščionis ieškoti prieglobsčio klaidingame dvasingume.

263. Naudinga atminti pirmuosius krikščionis ir istorijos tėkmėje gausybę brolių, kurie, pilni džiaugsmo ir sklidini drąsos, nepaliaujamai skelbė Evangeliją ir išsiskyre didžiule veiklia ištverme. Kai kas save guodžia, kad šiandien sunkiau; vis dėlto turime pripažinti, jog Romos imperijos aplinka nebuvo palanki nei Evangelijai skelbti, nei kovoti dėl teisingumo, nei ginti žmogaus kilnumą. Istorijoje visada būta žmogiškojo silpnumo, liguistos savęs paieškos, patogaus egoizmo ir pagaliau mūsų visų tykančio geidulingumo. Tokia tikrovė, prisidengusi vienu ar kitu drabužiu, visada egzistuoja ir kyla labiau iš žmogaus ribotumo nei iš aplinkybių. Todėl nesakykime, kad šiandien sunkiau; yra kitaip. Veikiau mokykimės iš šventųjų, ėjusių pirma mūsų ir nebijojusių imtis savo epochos sunkumų. To siekdamas siūlau stabtelėti ir vėl prisiminti kai kuriuos motyvus, kurie mums padėtų sekti jais mūsų dienomis (207).

Asmeninis susitikimas su išganinga Jėzaus meile

264. Pirmutinis motyvas evangelizuoti yra mūsų gautoji Jėzaus meilė; patyrimas, kad esame jo išgelbėti, skatina mus jį vis labiau mylėti. Tačiau kokia tai meilė, jei nejaučiama poreikio kalbėti apie mylimą asmenį, jį pristatyti, su juo supažindinti? Jei nejaučiame intensyvaus troškimo tą meilę rodyti, turime stabtelėti maldoje ir paprašyti, kad Jėzus vėl mus sujaudintų. Kasdien turime melsti, prašyti jo malonės atverti mūsų šaltą širdį ir supurtyti mūsų drungną bei paviršutinišką gyvenimą. Atsistoję priešais jį atvira širdimi, leiskime jam į mus pažvelgti, atpažinkime tą meilės žvilgsnį, kokį Natanaelis atrado tą dieną, kai Jėzus jį sutiko bei jam pasakė: „Kai sėdėjai po figmedžiu, aš mačiau tave“ (Jn 1, 48). Kaip saldu stovėti priešais krucifiksą ar klūpoti priešais Švenčiausiąjį, tiesiog būnant jo akivaizdoje! Kaip gera leisti jam palytėti mūsų egzistenciją ir būti paskatintam skleisti jo naują gyvenimą! Kas po to nutinka, galiausiai yra tai, kad: „ką matėme ir girdėjome, skelbiame ir jums“ (1 Jn 1, 3).

Geriausias motyvas apsispręsti skleisti Evangeliją yra ją kupinam meilės kontempliuoti neskubant versti puslapio ir skaitant širdimi. Jei ją šitaip ragaujame, jos grožis mus pribloškia, visada sužavi. Todėl neatidėliotinai būtina susigražinti *kontempliatyviąją* dvasią, leidžiančią kasdien iš naujo atrasti, kad esame paveldėtojai lobia, kuris humanizuoja, padeda naujaip gyventi. Nėra nieko už jį geresnio, ką galėtume perduoti kitiems.

265. Visas Jėzaus gyvenimas, jo elgesys su vargšais, jo gestai, nuoseklumas, kasdienis ir paprastas dosnumas, begalinis atsidavimas – visa yra brangu ir turi prasmę mūsų asmeniniam gyvenimui. Kaskart, kai tai atrandame, įsitikiname, kad kaip tik to kitiems ir reikia, nors jie to ir nepripažįsta: „Aš noriu skelbti jums tai, ką jūs nepažindami garbinate“ (*Apd 17, 23*). Kartais užsidegimas misionieriauti išblėsta užmiršus, kad Evangelija *atsiliepia į svarbiausius* žmogaus poreikius, nes visi esame sukurti tam, ką siūlo Evangelija, – draugystei su Jėzumi ir broliškai meilei. Kai pavyks tinkamai ir gražiai išreikšti esminį Evangelijos turinį, žinia tikrai atsilies į giliausius širdies poreikius: „Misionierius įsitikinęs, kad paskiri žmonės ir tautos dėl Dvasios veikimo jau trokšta, nors ir nesąmoningai, pažinti tiesą apie Dievą, žmogų ir kelią, vedantį į išlaisvinimą iš nuodėmės ir mirties. Užsidegimas skelbti Kristų kyla iš įsitikinimo, jog atsiliepiama į tokį troškimą“ (208). Užsidegimas evangelizuoti tokiu įsitikinimu ir remiasi. Turime gyvenimo ir meilės lobį, kuris negali apgauti, žiniją, kuri negali nei suklaidinti, nei nuvilti. Tai – atsakas, pasiekiantis giliausias žmogaus gelmes, mus palaikantis ir sukilninantis. Tai – tiesa, kuri neišeina iš mados ir geba prasiskverbti ten, kur niekas kitas nepajėgia. Mūsų begalinį liūdesį gali išgydyti tik begalinė meilė.

266. Vis dėlto tokį įsitikinimą palaiko nuolat atnaujina ma asmeninė Jo draugystės bei žinios ragavimo patirtis. Neįmanoma išvermingai su užsidegimu evangelizuoti remiantis savo paties patirtimi neįsitikinus, jog ne tas pats Jėzų pažinti ir Jėzaus nepažinti, eiti su juo ar eiti tamsoje, galėti klausytis jo žodžio ir to žodžio nepažinti, skirtingas dalykas galėti Jį kontempliuoti, garbinti, Jame ilsėtis ir negalėti. Nėra tas pats mėginti statydinti pasaulį vadovaujantis jo Evangelija ir imtis to remiantis vien savo protu. Gerai žinome, kad gyvenimas su Jėzumi tampa daug pilnatviškesnis ir kad su juo lengviau surasti kiekvieno dalyko prasmę. Evangelizuojame kaip tik dėl to. Tikras misionierius, niekada nepaliaujantis būti mokiniu, žino, jog Jėzus eina kartu su juo, kalba kartu su juo, kvėpuoja, dirba kartu su juo. Jaučia, kad gyvas Jėzus yra su juo visoje misionieriškoje veikloje. Kuris Jėzaus pačioje pastangų misionieriauti šerdyje neatranda, greitai praranda užsidegimą ir nustoja būti tikras tu, ką skelbia, pristinga jėgos ir

aistros. Tas, kuris pats neįsitikinęs, nedega, netikras, neįsimylėjęs, neįtikins nė vieno.

267. Susivieniję su Jėzumi ieškome to, ko ieško ir jis, mylime tai, ką myli ir jis. Galiausiai, ko ieškome, yra Tėvo šlovė, gyvename ir veikiame jo „malonės kilnumo šlovei“ (*Ef 1, 6*). Trokšdami beatodairiškai ir nuolatos dovanotis, neturime būti akinami jokio kito motyvo. Šis motyvas galutinis, svarbiausias, didžiausias, visa kito pagrindas ir galutinė prasmė. Būtent Dievo šlovės Jėzus ieškojo visą gyvenimą. Jis yra Sūnus, visa savo esybe amžinai laimingas „Tėvo prieglobstyje“ (*Jn 1, 18*). Esame misionieriai pirmiausiai todėl, kad Jėzus pasakė: „Tuo bus pašlovintas mano Tėvas, kad jūs duosite gausių vaisių“ (*Jn 15, 8*). Pirma visa to, kas mums rūpi ar ne, mus domina ar ne, mums naudinga ar ne, pirma visų mūsų siaurų troškimų, ribotų supratimo ir motyvų, evangelizuojame dėl didesnės mus mylinčio Tėvo šlovės.

Dvasinis malonumas būti tauta

268. Dievo žodis taip kviečia mus pripažinti, kad esame tauta: „Seniau ne tauta, dabar Dievo tauta“ (*1 Pt 2, 10*). Norėdami būti autentiški evangelizuotojai, taip pat privalome išsiugdyti dvasinį norą likti artimi žmonių gyvenimui atrasdami, kad tai yra didesnio džiaugsmo šaltinis. Misija yra aistra Jėzui, bet sykiu ir aistra jo tautai. Stovėdami priešais nukryžiuotą Jėzų, pažįstame visą jo mus sukilninančią ir palaikančią meilę, tačiau, jei nesame akli, pajuntame, kad tas Jėzaus žvilgsnis prasiplečia ir, kupinas karštos meilės, nukrypsta į visą jo tautą. Taip iš naujo patiriame, jog jis nori mumis pasinaudoti, kad taptų vis artimesnis savo mylimai tautai. Jis mus paima iš tautos ir siunčia į tautą taip, kad mūsų tapatybė be tokios priklausomybės negali būti suprantama.

269. Pats Jėzus yra to mus į tautos šerdį įvesdinančio apsisprendimo evangelizuoti pavyzdys. Kaip gera matyti, kad jis toks artimas visiems! Kalbėdamas su kuo nors, žvelgdavo savo pašnekovui į akis didelio susidomėjimo ir meilės kupinu žvilgsniu: „Jėzus meiliai pažvelgė į jį“ (*Mk 10, 21*). Matome, kad jis atviras susitikti su kitu, kai kelyje prie jo prisiartina aklasis (plg. *Mk 10, 46–52*), kai valgo ir geria su nusidėjėliais (plg. 2, 16), nesukdamas galvos dėl to, kad kiti jį laiko rijūnu ir vyno gėrėju (plg. *Mt 11, 19*). Regime jo paslaugumą, kai prostitutė tepa jo kojas (plg. *Lk 7, 36–50*) arba kai nakčia priima Nikodemą (plg. *Jn 3, 1–15*). Jėzaus dovanojimas ant kryžiaus yra ne kas kita, kaip šio stiliaus, ženklusio jo visą gyvenimą, viršūnė. Pakerėti tokio pavyzdžio, ir mes trokštame iki galo įsitraukti į visuomenę, dalytis gyvenimu su visais, išiklausyti jų rūpesčius, materialiai ir dvasiškai jiems padėti ištikus bėdai, džiaugtis su besidžiaugiančiais, verkti su verkiančiais ir stengtis išvien su kitais

statydingi naują pasaulį. Tačiau tai turėtų būti ne pareiga, ne sekinanti našta, bet vaisius asmeninio apsisprendimo, kuris džiugina ir dovanoja tapatybę.

270. Kartais jaučiame pagundą būti krikščionimis, besistengiančiais išlaikyti protingą atstumą nuo Viešpaties žaizdų. Tačiau Jėzus nori, kad mes prisiliestume prie žmogaus vargo, prisiliestume prie kitų kenčiančio kūno. Tikisi, kad liausimės ieškoję asmeninių ir bendruomeninių prieglobsčių, leidžiančių laikytis atstu nuo žmogiškųjų dramų branduolio, tikrai prisiliesime prie konkretaus kitų gyvenimo ir pažinsime švelnumo jėgą. Tai darant gyvenimas tampa įstabiai sudėtingas, ir tada gyvename intensyvia buvimo tauta patirtimi, priklausymo tautai patirtimi.

271. Tiesa, santykiaudami su pasauliu, esame kviečiami nurodyti savo vilties pagrindą, tačiau ne kaip kritikuojančias ir smerkiančias priešais. Mes labai aiškiai įspėti: „Bet tai darykite švelniai ir atsargiai“ (1 Pt 3, 16) ir „kiek galima ir kiek nuo jūsų priklauso, gyvenkite taikoje su visais žmonėmis“ (Rom 12, 18). Esame raginami stengtis nugalėti „pikta gerumu“ (Rom 12, 21), nepailsdami „daryti gera“ (Gal 6, 9) ir nesiekti pačiam atrodyti aukštesniu, bet „aukštesniu už save“ (Fil 2, 3) laikyti kitą. Iš tiesų Viešpaties apaštalai buvo „visų žmonių mylimi“ (Apd 2, 47; plg. 4, 21. 33; 5, 13). Akivaizdu, jog Jėzus Kristus nori, kad būtume ne tartum iš aukšto žvelgiantys kunigaikščiai, bet tautos vyrai ir moterys. Tai ne popiežiaus nuomonė nei koks nors pastoracinis pasirinkimas iš kelių galimų; tai tokie aiškūs, tiesūs ir akivaizdūs Dievo žodžio nurodymai, jog nereikia jokių aiškinimų, kurie tik susilpnins jų išpėjamąją galią. Gyvenkime jais *sine glossa* – be komentarų. Tada patirsime misionierišką bendro gyvenimo su Dievui ištikima tauta džiaugsmą, stengdamiesi uždegti ugnį pasaulio širdyje.

272. Meilė žmonėms yra dvasinė jėga, skatinanti pilnatviškai susitikti su Dievu, nes kas nemylti brolio, tas „vaikščioja tamsoje“ (1 Jn 2, 11), „pasilieka mirties glėbyje“ (1 Jn 3, 14) ir „nepažino Dievo“ (1 Jn 4, 8). Benediktas XVI yra pasakęs: „Kas nusuka akis nuo artimo, tampa aklas ir Dievo atžvilgiu“ (209), ir kad meilė yra *vienintelė šviesa*, „vis iš naujo apšviečianti tamsų pasaulį ir suteikianti drašos gyventi bei veikti“ (210). Kai gyvename dvasingumu artėdami prie kitų ir siekdami jų gėrio, mūsų širdys atsiveria didžiausioms ir gražiausioms Viešpaties dovanoms. Kaskart, kai mylėdami susitinkame su kitu žmogumi, tampame gebantys atrasti ką nors naują Viešpatyje. Kaskart, kai atveriamė akis pažinti kitą, mūsų tikėjimas dar geriau pažįsta Dievą. Todėl, trokšdami mūsų dvasinio gyvenimo augimo, negalime atsižadėti būti misionieriais. Pastangos evangelizuoti praturtina protą ir širdį, atveria dvasinius horizontus, daro mus im-

lesnius Dvasios veikimui atpažinti, verčia išeiti iš mūsų ribotų dvasinių schemų. Sykiu visiškai savo darbui atsidavęs misionierius jaučia džiaugsmą, kad yra trykstantis ir kitus atgaivinantis šaltinis. Būti misionieriumi gali tik tas, kuris gerai jaučiasi siekdamas gerovės artimui, trokšta kitiems laimės. Toks širdies atvirumas yra laimės šaltinis, nes „palaimingiau duoti negu imti“ (Apd 20, 35). Neturi geresnio gyvenimo tas, kuris nuo kitų bėga, slepiasi, vengia dalytis, atsisako duoti, užsisklendžia savo patogybėje. Tai prilygsta lėtai savižudybei.

273. Misija tautos šerdyje nėra mano gyvenimo dalis ar papuošalas, kurį galiu nusiimti, ne gyvenimo priedas ar vienas iš momentų. Tai – kažkas, ko negaliu išrauti iš savo būties savęs nesugriaudamas. Aš *esu misija* šioje žemėje ir todėl čia esu. Būtina pripažinti: esame paženklininti būti tos misijos apšviesti, laiminti, gaivinti, kelti, gydyti, išlaisvinti ugnimi. Tai parodo, kas visa savo siekla yra medicinos seselė, mokytojas, politikas – tas, kuris iš pagrindų apsisprendė būti su kitais ir kitiems. Tačiau jei kas nors daro perskyrą tarp pareigos ir asmeninio gyvenimo, visa pasidaro pilka, ir jis nuolatos ieškos pripažinimo ar gins savo poreikius. Nustojama būti „tauta“.

274. Norėdami dalytis gyvenimu su žmonėmis ir dosniai save dovanoti, taip pat turime pripažinti, kad mūsų atsidavimo vertas kiekvienas asmuo. Ne dėl savo fizinės išvaizdos, gebėjimų, kalbos, mąstysenos ar pasitenkinimo, kokį gali pasiūlyti, bet dėl to, kad yra Dievo kūrinys. Jis sukurtas pagal Dievo paveikslą ir kažkiek atspindi jo šlovės. Kiekvienas žmogus yra Viešpaties begalinio švelnumo objektas, ir Jis pats gyvena jo gyvenime. Jėzus Kristus išliejo ant kryžiaus savo brangujį kraują dėl kiekvieno žmogaus. Nepaisant to, kas regima, kiekvienas yra *nepaprastai šventas ir vertas mūsų meilės bei atsidavimo*. Todėl jei man pavyksta padėti gyventi geriau bent vienam žmogui, tai jau yra pakankamas pagrindas dovanoti savo gyvenimą. Gražu būti tikinčia Dievo tauta. O pilnatvę įgyjame nugriaudami sienas ir savo širdis pripildydami veidų ir vardų!

Prisikėlusiojo ir jo Dvasios slėpiningas veikimas

275. Antrajame skyriuje apmąstėme gilaus dvasingumo stygių, besireiškiančių pesimizmu, fatalizmu, nepasitikėjimu. Kai kurie žmonės neatsideda misijai, nes mano, kad nieko neįmanoma pakeisti ir todėl bergždžia stengtis. Galvoja taip: „Kam man atsisakyti patogumų ir malonumų, jei nepamatysiu jokių svarbių vaisių?“ Su tokia galvosena misionieriumi tapti neįmanoma. Tokia nuostata kaip tik yra sąmoningas išsisukinėjimas siekiant likti užsisklendusiam patogybėje, tinginystėje, nepasitenkinimo kupiname liūdesyje, savanaudiškoje tuštumoje. Tokia nuostata yra

savižudiška, nes „žmogus negali gyventi be vilties: jo gyvenimas, pasmerktas bereikšmiškumui, taps nepakeliamas“ (211). Jei manome, kad niekas nepasikeis, prisiminkime, jog Jėzus Kristus nugalėjo nuodėmę bei mirtį ir yra sklidinąs galios. Jėzus Kristus tikrai gyvas. Kitaip tariant, „jei Kristus nebuvo prikeltas, tai jūsų tikėjimas tuščias“ (1 Kor 15, 14). Evangelijoje mums pasakojama, kad pirmiesiems mokiniams išvykstant skelbti Viešpats veikė drauge ir jų žodžius patvirtindavo ženklais (plg. Mk 16, 20). Tai vyksta ir šiandien. Esame pakviesti tai atrasti, tuo gyventi. Prisikėlęs ir pašlovintas Kristus yra gilioji mūsų vilties versmė, ir jo pagalbos vykdant jo patikėtąją misiją niekada nestigs.

276. Jo prisikėlimas nėra praeities dalykas, bet turi pasaulį persunkusios gyvybinės jėgos. Kur visa atrodo jau mirę, visur vėl ima rodytis prisikėlimo daigai. Tai – neprilygstama jėga. Tiesa, dažnai atrodo, kad Dievo nėra: regime nemažtantį neteisingumą, piktumą, abejingumą ir žiaurumą. Tačiau taip pat tikra ir tai, kad tamsybėje visada pradeda kaltis kažkas nauja, kas anksčiau ar vėliau duoda vaisių. Ant plyno lauko vėl užsispyrusiai ir nenugalimai rodosi gyvybė. Kad ir kaip būtų juoda, gėris grįžta, kalasi ir skleidžiasi. Pasaulyje kasdien atgimsta grožis, prisikelia perkeistas istorijos dramų. Vertybės visada vėl pasirodo naujais pavidalais, ir žmogus, tiesą sakant, dažnai atgimsta iš, regis, negrįžtamo būvio. Tai – prisikėlimo jėga, ir kiekvienas evangelizuotojas yra tokios dinamikos įrankis.

277. Nuolatos pasitaiko ir naujų sunkumų, nesėkmės patirčių, žmogiškosios menkystės, pridarančios tiek blogio. Visi iš patirties žinome, kad užduotis kartais neteikia trokšto pasitenkinimo, vaisiai menki, pokyčiai lėti, todėl linkstama pasiduoti nuovargiui. Tačiau ne tas pats, kai rankos iš nuovargio nuleidžiamos akimirksniai ir kai nustojama stengtis apėmus chroniškam nepasitenkinimui, sielą išsausinančiam vangumui. Gali atsitikti, kad širdis kovoti pavargsta dėl to, jog siekiama padaryti karjerą, trokštama pripažinimo, aplovismentų, premijų, postų, šitaip ieškant tikrai savęs paties; rankos tada nenusvyra, bet nebėra ryžto, trūksta prisikėlimo. Taip Evangelija, gražiausia šiame pasaulyje žinia, lieka palaidota po gausybę atsikalbinėjimų.

278. Tikėti taip pat reiškia tikėti į Jį, tikėti, kad Jis tikrai mus myli, yra gyvas ir geba slėpiningai veikti, neapleidžia, savo galia bei begaliniu kūrybingumu iš blogio išgauna gėrį. Reiškia tikėti, kad Jis pergalingai žengia istorijoje, o su juo ir „visi pašauktieji, išrinktieji ir ištikimieji“ (Apr 17, 14). Tikime Evangelija, sakancia, kad Dievo Karalystė pasaulyje jau yra ir auga įvairiais būdais: kaip garstyčios grūdelis, virstantis didžiuliu augalu (plg. Mt 13, 31–32), kaip raugas, nuo kurio teš-

la pakyla (plg. Mt 13, 33), ir kaip gera sėkla, auganti tarp raugių (plg. Mt 13, 24–30) ir galinti mus visada maloniai nustebinti. Ji yra, vis ateina iš naujo, vis kovoja, kad iš naujo sužydėtų. Kristaus prisikėlimas visur daigina šio naujo pasaulio pradus; ir net nupjauti, jie vėl išdygsta, nes Viešpaties prisikėlimas jau persunkė slaptą istorijos audinį, nes Kristus prisikėlė ne tuščiai. Nelikime šio gyvos vilties kelio nuošalyje!

279. Kadangi ne visada regime tuos daigus, privalome turėti vidinio tikrumo, t. y. būti įsitikinę, jog Dievas gali veikti bet kurioje situacijoje, net tarp regimų nesėkmių, nes „šitą lobį mes nešiojamės moliniuose induose“ (2 Kor 4, 7). Tas tikrumas yra tai, ką vadiname „slėpinio pajauta“. Tai tikras žinojimas, kad tie, kurie atiduoda bei dovanoja save Dievui iš meilės, tikrai duos vaisių (plg. Jn 15, 5). Tas vaisingumas dažnai neregimas, nepčiuopiamas, negalimas išmatuoti. Gerai suvokiame, jog mūsų gyvenimas duos vaisių, bet nesiekiamo žinoti kaip, kur, kada. Esame tikri – darbas, atliktas su meile, nepražūva, nepražūva joks nuoširdus rūpinimasis kitais, nė vienas meilės Dievui aktas, nepražūva joks dosnus triūsas, joks skausmingas kantrumas. Visa tai gaubia mūsų pasaulį kaip gyva jėga. Kartais atrodo, kad mūsų pastangos neduoda vaisių, tačiau misija nėra nei verslas ar įmonės projektas, nei humanitarinė organizacija, nei renginys norint suskaičiuoti, kiek žmonių dalyvavo paveikti mūsų propagandos; tai daug gilesnis, matavimui neprieinamas dalykas. Galbūt Viešpats mūsų išipareigojimu naudojasi norėdamas suteikti palaiminimų kitose pasaulio vietovėse, į kurias niekada nenukaksime. Šventoji Dvasia veikia, kaip nori, kada nori ir kur nori; mes save atiduodame nesiekdami išvysti regimų rezultatų. Tikrai žinome, kad save dovanoti būtina. Žengdami kūrybingo bei dosnaus atsidavimo keliu, mokykimės ilsėtis švelniose Tėvo rankose. Eikime pirmyn, atiduokime visas jėgas, bet leiskime Jam padaryti mūsų pastangas vaisingas taip, kaip jam patinka.

280. Užsidegimui misionieriauti išlaikyti būtina tvirtai pasitikėti Šventąja Dvasia, nes ji „ateina pagalbon mūsų silpnumui“ (Rom 8, 26). Tačiau tokį dosnų pasitikėjimą reikia palaikyti, todėl turime nuolatos šauktis Šventosios Dvasios. Ji gali išgydyti visa, kas silpnina mūsų pastangas misionieriauti. Tiesa, toks pasitikėjimas neregimybe gali sukelti tam tikrą svaigulį, tartum nerti į jūrą nežinant, ką ten rasime. Aš pats tai daug sykių patyriau. Tačiau nėra didesnės laisvės, kaip leistis būti nešamam Dvasios, atsisakius noro viską apskaičiuoti ir sukontroliuoti, leisti jai mus apšviesti, vesti, kreipti, skatinti, stumti, kur ji nori. Ji gerai žino, ko reikia kiekvienai epochai ir kiekvienai akimirksniai. Būtent tai ir reiškia būti slėpiningai vaisingiems!

Užtarimo misionieriškoji galia

281. Užtarimas yra maldos forma, ypač skatinanti pasikirti save evangelizacijai bei siekti gerovės kitiems. Žvilgtelėkime akimirka į tokio didžio evangelizuotojo kaip šventasis Paulius vidų, kad suprastume, kokia buvo jo malda. Ji buvo kupina žmonių: „...visuomet, kiekvienoje maldoje, su džiaugsmu už jus visus besimeldamas...“, nes jus „turiu savo širdyje“ (Fil 1, 4. 7). Taip atrandame, kad užtariamoji malda neatsiejama nuo tikros kontempliacijos, nes kontempliacija, paliekanti kitus už durų, yra apgaulė.

282. Šita nuostata taip pat virsta padėka Dievui už kitus: „Pirmiausia aš dėkoju savo Dievui per Jėzų Kristų už jus visus“ (Rom 1, 8). Tokia padėka nuolatinė: „Aš nuolat už jus dėkoju Dievui, kad dėl Jėzaus Kristaus Dievas suteikė jums savo malonę“ (1 Kor 1, 4); „Aš dėkoju savo Dievui, kada tik jus prisimenu“ (Fil 1, 3). Tai ne įtarus, neigiamas ir vilties stokojantis, bet dvasinis, gilaus tikėjimo žvilgsnis, pripažįstantis, kad juose veikia pats Dievas. Sykiu tai dėkingumas, trykštantis iš tikrai kitiems dėmesingos širdies. Tada, kai evangelizuotojas pabaigia malda, jo širdis būna dosnesnė, išsilaisvinusi iš uždarumo ir trokštanti daryti gera bei dalytis gyvenimu su kitais.

283. Dievo didieji vyrai ir didžiosios moterys buvo labai geri užtarėjai. Užtarimas yra nelyginant „raugas“ Trejybės prieglobstyje. Tai įžengimas į Tėvą ir naujų matmenų, apšviečiančių bei perkeičiančių konkrečią situaciją, atradimas. Galima sakyti, kad užtarimas sujaukina Dievo širdį, bet iš tikrųjų Jis visada būna pirmesnis, tad savo užtarimu galime pasiekti tik tai, kad Jo galia, meilė ir ištikimybė aiškiau reikštųsi tautoje.

II. Marija – evangelizacijos Motina

284. Su Šventąja Dvasia tautos viduryje visada yra Marija. Ji kartu su mokiniais šaukėsi Dvasios (plg. *Apd* 1, 14) ir taip padarė galimą misionieriavimo protrūkį per Sekmines. Marija yra evangelizuojančios Bažnyčios Motina, ir be jos iki galo nesuprasime naujosios evangelizacijos dvasios.

Jėzaus dovana savo tautai

285. Ant kryžiaus, kai Jėzus savo kūnu kentė dramatišką nuodėmės pasaulio ir dieviškojo gailėstingumo susitikimą, papėdėje paguodai galėjo regėti savo motiną ir draugą. Tą lemtingą akimirka, pirma nei pareiškė atlikęs Tėvo jam patikėtą darbą, Jėzus tarė Marijai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ Po to mylimam draugui pasakė: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 26–27). Tais Jėzaus žodžiais ant mirties slenkščio nėra išreiškiamas vien tik pamaldus rūpinima-

sis savo motina; veikiau jie yra apreiškimo formulė, kuria aikštėn iškeliamas ypatingos išganomosios misijos slėpinys. Jėzus paliko mums savo motiną kaip mūsų motiną. Tik šitai padaręs, Jėzus galėjo pajusti, kad viskas „atlikta“ (Jn 19, 28). Kryžiaus papėdėje, aukščiausiąją naujojo sukūrimo valandą, Kristus mus atveda pas Mariją. Atveda pas ją, nes nenori, kad keliautume be motinos, ir tauta tame motinos įvaizdyje perskaito visus Evangelijos slėpinius. Viešpačiui nepatinka, kad Bažnyčiai trūksta moters ikonos. Marija, pagimdžiusi jį su tokiu tikėjimu, lydi ir kitus savo palikuonis, „kurie laikosi Dievo įsakymų ir saugo Jėzaus liudijimą“ (*Apr* 12, 17). Vidinį ryšį tarp Marijos, Bažnyčios ir kiekvieno tikinčiojo, savaip gimdančių Kristų, nuostabiai išreiškė Izaokas Žvaigždėškis: „Kas dieviškuosiuose Raštuose bendrai sakoma apie mergelę ir motiną Bažnyčią, konkrečiai galioja Mergelei Marijai <...> Panašiai galima sakyti, kad kiekviena tikinti siela yra Dievo Žodžio sužadėtinė, Kristaus motina, duktė ir sesuo, mergelė ir vaisinga motina <...> Kristus, praleidęs devynis mėnesius Marijos iščiose, Bažnyčios tikėjimo tabernakulyje lieka iki amžių pabaigos, o tikinčios sielos pažinime ir meilėje – per amžių amžius“ (212).

286. Keliais varganais vystyklais ir meilės gausa Marija pavertė gyvulių tvartą Jėzaus namais. Ji yra nuolanki Tėvo tarnaitė, pratrūkstanti džiugiu šlovinimu. Draugė, nuolat besirūpinanti, kad mūsų gyvenime netrūktų vyno. Ta, kurios širdį pervėrė kalavijas, supranta visus skausmus. Būdama visų motina, ji yra vilties ženklas tautoms, kenčiančioms gimdymo skausmus, kol subręst teisingumas. Misionierė, prisiartinanti prie mūsų ir lydinti mus gyvenimo kelyje bei savo motiniška meile atverianti širdis tikėjimui. Kaip tikra motina eina, kovoja su mumis ir nepaliaudama skleidžia Dievo meilės artumą. Per įvairias pamaldumo Marijai formas, paprastai susijusias su tam tikromis šventovėmis, dalyvauja kiekvienos tautos, priėmusios Evangeliją, istorijoje ir tampa tos tautos istorinės tapatybės dalimi. Daug krikščionybę išpažįstančių tėvų prašo pakrikštyti jų vaikus Marijos šventovėse, taip išreiškdami tikėjimą motiniškuoju Marijos, gimdančius naujus vaikus Dievui, veikimu. Ten, šventovėse, galima stebėti, kaip Marija suburia apie save vaikus, kurie, nepaisydami nuovargio, atkeliavo, kad ją pamatytų ir būtų jos pamatyti. Ten jie atranda Dievo jėgos gyvenimo kančias ir nuovargiui pakelti. Kaip ir šventąjį Joną Didaką, Marija glostydamą juos motiniškai guodžia ir jiems sako: „Tenurimsta tavo širdis <...> Argi aš ne tavo Motina?“ (213).

Naujosios evangelizacijos Žvaigždė

287. Gyvosios Evangelijos Motinos prašome užtarimo, kad šį kvietimą į naują evangelizacijos etapą išgirstų visa bažnytinė bendruomenė. Ji yra tikėjimu gyvenanti

ir keliaujanti moteris (214), o „jos išskirtinė tikėjimo kelionė yra nuolatinis atramos taškas Bažnyčiai“ (215). Tikėjimo kelyje ji leidosi nuvedama Dvasios į tarnavimo bei vaisingumo dalį. Šiandien, žvelgdami į ją, prašome padėti mums skelbti išganyto žinią visiems ir kad nauji mokiniai taptų veikliais evangelizuotojais (216). Šioje evangelizacijos kelionėje netrūksta sausros, tamsos ir net tam tikro nuovargio, kuriuos Nazarete patyrė ir Marija augant Jėzui: „Štai Evangelijos, t. y. Gerosios Naujienos, džiaugsmingosios naujienos pradžia. Tačiau šioje pradžioje nesunku įžiūrėti tam tikrą širdies skausmą, susijusį su savotiška *tikėjimo naktimi* – šv. Kryžiaus Jono žodžiais tariant, – kuri yra tartum *šydas*, per kurį reikia artintis prie Neregimojo ir artimai gyventi su slėpiniu. Iš tiesų būtent taip Marija daugelį metų gyveno šalia savo Sūnaus slėpinio ir žengė savo tikėjimo taku“ (217).

288. Bažnyčios evangelizacinei veiklai būdingas ir marijiškasis stilius. Mat kaskart, kai pažvelgiame į Mariją, įtikime revoliucine švelnumo ir meilės galia. Joje išvystame, kad nuolankumas ir švelnumas yra ne silpnųjų, bet stipriųjų dorybės ir kad norint pasijusti svarbiam nebūtinai blogai elgtis su kitais. Žvelgdami į ją atrandame, jog ta, kuri šlovino Dievą, nes jis „numeta galiūnus nuo sostų“ ir „turtuolius tuščiomis paleidžia“ (Lk 1, 52–53), yra ta pati, kuri mūsų teisingumo paieškoms suteikia namų šilumos. Ji taip pat rūpestingai „dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“ (Lk 2, 19). Marija moka atpažinti Dievo Dvasios pėdsakus didžiuosiuose įvykiuose ir tuose, kurie atrodo nepastebimi. Ji kontempliuoja Dievo slėpinį pasaulyje, žmonijos istorijoje ir kasdieniame mūsų kiekvieno gyvenime. Nazarete ji yra maldos ir darbo moteris, taip pat moteris, pasirengusi nedelsdama „skubiai“ (Lk 1, 39) iškelti iš kaimo padėti kitiems. Ta teisingumo ir švelnumo, kontempliavimo ir keliavimo pas kitus dinamika ir yra tai, kas ją daro bažnytiniu evangelizacijos pavyzdžiu. Prašome jos motiniško užtarimo, kad Bažnyčia taptų namai daugeliui, motina visoms tautoms ir įgalintų naujo pasaulio gimimą. Prisikėlusysis galingai, pripildydamas mus didžiulio pasitikėjimo bei tvirčiausios vilties, taria: „Štai aš visa darau nauja!“ (Apr 21, 5). Su Marija, kupini pasitikėjimo, žengiame to pažado link tardami jai:

*Mergele ir Motina Marija,
kuri, vedama Dvasios,
į savo nuolankaus tikėjimo gelmę
priėmė gyvybės Žodį,
padėk išstarti mums „taip“
primygtinesniam nei kada nors anksčiau kvietimui
skelbti Jėzaus Gerąją Naujieną.*

*Kupina Kristaus artumo,
tu pradžiuginai Joną Krikštytoją,
priversdama jį šoktelėti savo motinos iščiose.*

*Virpėdama iš džiaugsmo,
giedojai apie Viešpaties įstabius darbus.*

*Sklidina nepajudinamo tikėjimo,
tu tvirtai stovėjai kryžiaus papėdėje
ir sulaukei džiugios prisikėlimo paguodos,
kartu su mokiniais laukei Dvasios,
kad gimtų evangelizuojanti Bažnyčia.*

*Išprašyk mums naujo iš prisikėlimo kylančio užsidegimo
visiems nešti gyvybės Evangeliją,
nugalinčią mirtį.*

*Suteik šventos drąsos ieškoti naujų būdų,
kad visus pasiektų
neblėstanti grožio dovana.*

*Išklausymo ir kontempliacijos Mergele,
meilės Motina, amžinųjų vestuvių Nuotaka,
užtark Bažnyčią, kurios esi tyriausiasis paveikslas,
kad ji niekada savyje neužsiskleštų
ir nenustotų aistringai statydinusi Karalystės.*

*Naujosios evangelizacijos Žvaigždė,
padėk suspindėti bendrystės,
tarnystės, karšto ir dosnaus tikėjimo,
teisingumo ir meilės vargšams liudijimui,
kad Evangelijos džiaugsmas
pasklistų po visą žemę
ir nė vienam pakraščiu nestigtų jos šviesos.*

*Gyvosios Evangelijos Motina,
džiaugsmo mažutėliams Versme,
melski už mus.
Amen. Aleliuja.*

*Duota Romoje, prie Šventojo Petro, 2013-ųjų, pirmųjų mano
popiežystės metų, lapkričio 24-ąją, Jėzaus Kristaus Visatos
Karaliaus iškilmės dieną, užbaigiant Tikėjimo metus.*

PRANCIŠKUS

Nuorodos

- (140) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 17: AAS 68 (1976), 17.
- (141) Jonas Paulius II. Žinia neigaliesiems, Viešpaties angelo malda (1980 11 16): *Insegnamenti* III/2 (1980), 1232.
- (142) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 52.
- (143) Jonas Paulius II. Katechezė per bendrąją audienciją (1991 04 24): *Insegnamenti* XIV/1 (1991), 856.
- (144) Benediktas XVI. Motu proprio *Intima Ecclesiae natura* (2012 11 11): AAS 104 (2012), 996.
- (145) Enciklika *Populorum progressio* (1967 03 26), 14: AAS 59 (1967), 264.
- (146) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 29: AAS 68 (1976), 25.
- (147) 5-oji visuotinė Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencija. *Documento di Aparecida* (2007 06 29), 380.
- (148) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios sociali-

- nio mokymo santrauka, 9.
- (149) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in America* (1997 01 22), 27: AAS 91 (1999), 762.
- (150) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 28: AAS 98 (2006), 239–240.
- (151) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 12.
- (152) Apaštališkasis laiškas *Octogesima adveniens* (1971 05 14), 4: AAS 63 (1971), 403.
- (153) Tikėjimo mokymo kongregacija. Instrukcija *Libertatis nuntius* (1984 08 06), XI, 1: AAS 76 (1984), 903.
- (154) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 157.
- (155) Paulius VI. Apaštališkasis laiškas *Octogesima adveniens* (1971 05 14), 23: AAS 63 (1971), 418.
- (156) Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio* (1967 03 26), 65: AAS 59 (1967), 289.
- (157) Ten pat, 15: AAS 59 (1967), 265.
- (158) Nacionalinė Brazilijos vyskupų konferencija. *Exigências evangélicas e éticas de superação da miséria e da fome*, Pratarinė, 2.
- (159) Jonas XXIII. Enciklika *Mater et Magistra*, 2 (1961 05 15), 2: AAS 53 (1961), 402.
- (160) Augustinas. *De catechizandis rudibus*, I, XVI, 22: PL 40, 327.
- (161) Tikėjimo mokymo kongregacija. Instrukcija *Libertatis nuntius* (1984 08 06), XI, 18: AAS 76 (1984), 907–908.
- (162) Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus* (1991 05 01), 41: AAS 83 (1991), 844–845.
- (163) Jonas Paulius II. Homilija per šv. Mišias už tautų evangelizaciją (Santo Domingas, 1984 10 11), 5: AAS 77 (1985), 358.
- (164) Jonas Paulius II. Enciklika *Sollicitudo rei socialis* (1987 12 30), 42: AAS 80 (1988), 572.
- (165) Benediktas XVI. Kalba per 5-osios visuotinės Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencijos įžanginę sesiją (2007 05 13), 3: AAS 99 (2007), 450.
- (166) Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, II–II, q. 27, art. 2.
- (167) Ten pat, I–II, q. 110, art. 1.
- (168) Ten pat, I–II, q. 26, art. 3.
- (169) Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 01 06), 50: AAS 93 (2001), 303.
- (170) Ten pat.
- (171) Plg. *Propositio* 45.
- (172) Tikėjimo mokymo kongregacija. Instrukcija *Libertatis nuntius* (1984 08 06), XI, 18: AAS 76 (1984), 908.
- (173) Tai taip pat apima išsipareigojimą „pašalinti pasaulinio ekonomikos sutrikimo struktūrines priežastis“: Benediktas XVI. Kalba diplomatiniam korpusui (2007 01 08): AAS 99 (2007), 73.
- (174) Plg. Prancūzijos vyskupų socialinė komisija. Deklaracija *Réhabiliter la politique* (1999 02 17); Pijus XI. Žinia (1927 12 18).
- (175) Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate* (2009 06 29), 2: AAS 101 (2009), 642.
- (176) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 37: AAS 81 (1989), 461.
- (177) Plg. *Propositio* 56.
- (178) Filipinų katalikų vyskupų konferencija. Pastoracinis laiškas *What is Happening to our Beautiful Land?* (1988 01 29).
- (179) Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio* (1967 03 26), 76: AAS 59 (1967), 294–295.
- (180) Jungtinių Valstijų katalikų vyskupų konferencija. Pastoracinis laiškas *Forming Conscience for Faithful Citizenship* (2007 11), 13.
- (181) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 161.
- (182) *Das Ende der Neuzeit*. Würzburg, 1965, 30–31.
- (183) Plg. I. Quiles, SJ. *Filosofía de le educación personalista*. Buenos Aires, 1981, 46–53.
- (184) Nacionalinės Kongo vyskupų konferencijos nuolatinis komitetas. *Message sur la situation sécuritaire dans le pays* (2012 12 05), 11.
- (185) Plg. Platonas. Gorgijas, 465.
- (186) Benediktas XVI. Kalba Romos kurijai (2012 12 21): AAS 105 (2013), 51.
- (187) Plg. *Propositio* 14.
- (188) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1910; Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 168.
- (189) Plg. *Propositio* 54.
- (190) Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio* (1998 09 14), 88: AAS 91 (1999), 74.
- (191) Tomas Akvinietis. *Summa contra gentiles*, I, VII; plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio* (1998 09 14), 43: AAS 91 (1999), 39.
- (192) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl ekumenizmo *Unitatis redintegratio*, 4.
- (193) Plg. *Propositio* 52.
- (194) Indijos katalikų vyskupų konferencija. 30-osios generalinės asamblėjos baigiamasis pareiškimas *The Church's Role for a better India* (2012 03 08), 8–9.
- (195) Plg. *Propositio* 53.
- (196) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 56: AAS 83 (1991), 304.
- (197) Benediktas XVI. Kalba Romos kurijai (2012 12 21): AAS 105 (2013), 51.
- (198) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 16.
- (199) Tarptautinė teologijos komisija. *Il cristianesimo e le religioni* (1996), 72: *Ench. Vat.* 15, 1061.
- (200) Ten pat.
- (201) Plg. ten pat, 81–87: *Ench. Vat.* 15, 1070–1076.
- (202) Plg. *Propositio* 16.
- (203) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Medio Oriente* (2012 09 14), 26: AAS 104 (2012), 762.
- (204) *Propositio* 55.
- (205) Plg. *Propositio* 36.
- (206) Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 01 06), 52: AAS 93 (2001), 304.
- (207) Plg. V. M. Fernández. „Espiritualidad para la esperanza activa“. Acto de apertura del I Congreso Nacional de Doctrina social de la Iglesia, Rosario (Argentina), 2011: *UCActualidad* 142 (2011), 16.
- (208) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 45: AAS 83 (1991), 292.
- (209) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 16: AAS 98 (2006), 230.
- (210) Ten pat, 39: AAS 98 (2006), 250.
- (211) Vyskupų sinodo 2-oji ypatingoji asamblėja Europos klausimais. Baigiamoji žinia, 1: *L'Osservatore Romano* (1999 10 23), 5.
- (212) Izaokas Žvaigždžiškis. *Sermo* 51: PL 194, 1863.1865.
- (213) *Nican Mopohua*, 118–119.
- (214) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, VIII sk., 52–69.
- (215) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris Mater* (1987 03 25), 6: AAS 79 (1987), 366.
- (216) Plg. *Propositio* 58.
- (217) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris Mater* (1987 03 25), 17: AAS 79 (1987), 381.

Švenčiant Maldos už krikščionių vienybę savaitę Lietuvoje

Vilniaus arkivyskupijoje

2014-ųjų Maldos už krikščionių vienybę savaitę Vilniuje tikintieji rinkosi į trejas ekumenines pamaldas. Pamaldos vyko Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono Apaštalo ir Evangelisto bažnyčioje, „Tikėjimo žodžio“ bendruomenės maldos namuose ir ortodoksų Šv. Paraskevės cerkvėje.

Sausio 23 d., ketvirtadienį, Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono Apaštalo ir Evangelisto bažnyčioje ekumeninėms pamaldoms už krikščionių vienybę vadovavo Vilniaus vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, evangelikų liuteronų kunigas Ričardas Dokšas, evangelikų reformatų kunigas Raimondas Stankevičius, katalikų kunigai. Pamaldose patarnavo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtiniai, giedojo tam vakarui suburta ekumeninė šlovinimo grupė.

Pamaldų pradžioje vysk. Arūnas Poniškaitis priminė, kad šiemet ekumeninių pamaldų tekstai parengti Kanadoje – šalyje, kurioje šiuo metu taip pat šalta kaip ir mūsų gimtinėje. Tas išoriškai patiriamas šaltis primena, kaip mums reikia šilumos, būti arti vieni kitų. Vienybės ilgesys, įdiegtas Viešpaties, skatina ieškoti šilumos ir brolystės. Susirinkusieji kreipėsi į Viešpatį, dėkodami už dovanas, gaunamas iš rytų, pietų, vakarų, šiaurės, dangaus ir žemės. Atgailos ir užtarimo maldoje tikintieji prašė atleisti už tai, kad neatpažino tikrosios Dievo dovanų kilmės ir jas prisiskyrė sau, kad dovanomis nesidalijo su artimu, kad nepakankamai troško bendrystės su Kristumi, vienybės vieni su kitais ir visa kūrinija.

Vyskupas A. Poniškaitis homilijoje atkreipė dėmesį į Evangelijoje girdėtą Jėzaus klausimą mokiniams „Apie ką kalbėjotės kelyje?“ Šis klausimas galėtų būti mums kiekvieno vakaro sąžinės sąskaitos klausimu. Yra daug dalykų, kuriuos reikia svarstyti, ieškoti sprendimų, tačiau labai svarbu, kad jie neuždarytų bevaisiame susirūpinime, kuris iš mūsų yra didžiausias, ir kad nenustelbtų meilės Dievui bei konkrečiam žmogui.

Po homilijos drauge išpažinę tikėjimą, susirinkusieji drauge meldėsi Viešpaties išmokyta malda, vieni kitiems linkėjo Kristaus ramybės, priėmė palaiminimą ir siuntimą eiti ramybėje, mylėti ir gauti meilės, priimti ir būti priimtiems, tarnauti ir būti pasotintiems. Po pabaigos giesmės susirinkusieji būrėsi į bendrą agapę.

Ekumeninės pamaldos už krikščionių vienybę vyko ir Vilniaus „Tikėjimo žodžio“ bendruomenės maldos namuose. Susirinkimą pradėjo Vilniaus „Tikėjimo žodžio“ pastorius Darius Širvys. Maldos susirinkime dalyvavo evangelikų reformatų generalinis superintendantas Tomas Šernas, Evangelikų liuteronų parapijos narys Miroslovas Krasovskis, Vilniaus krikščionių bendruomenės „Biblijos kelias“ vyresnysis pastorius Anatolij Dmitruk, Vilniaus dominikonų vienuolyno vienuolis brolis Bernardas Verbickas, Vilniaus baptistų pastoriai Steve Davis ir Irmantas Pinkoraitis.

Pastorius Darius Širvys sakė, kad susiskaldymas kartais gali asocijuotis su perplėšimu. Kaip perplėšti rūbai, taip kartais ir krikščionys gali būti pasidaliję dėl skirtingų tradicijų, liturgijos, apeiginių drabužių ar žodyno. Tačiau net ir turėdami išorinių skirtumų visada prisiminkime, kad vilkime tą patį apatinį rūbą, prigludusį prie pačios širdies, – Kristų.

Kunigystės šventimai Vilkaviškio vyskupijoje

Sausio 26 d. Vilkaviškio katedroje vyskupas Rimantas Norvila kunigu įšventino diakoną **Arną Budrių**. Iškilmingas Mišias kartu koncelebravo vysk. Juozas Žemaitis MIC ir penki kunigai. Neopresbiteris **Arnas Budrius** paskirtas Prienų parapijos vikaru.

-Vk-

Arkiv. G. Grušo ir policijos vadovų susitikimas

Vasario 11-osios rytmetį policijos generalinis komisaras Saulius Skvernelis ir pavaduotojas Algirdas Stončaitis, lydimi policijos kapeliono kunigo Algirdo Toliato, Vilniaus arkivyskupijos kurijoje susitiko su Vilniaus arkivyskupu metropolitu Gintaru Grušu. Policijos vadovybė ir dvasininkai džiaugėsi pamažu prigyjančia sekmadienio Mišių Šv. Ignoto bažnyčioje idėja. Pasirodo, į šv. Mišias plūsta ne tik vilniečiai. Laisvas pasirinkimas atvykti, noras tobulėti dvasiškai pamaldose ir pabendrauti po jų suburia draugėn policijos pareigūnus ir iš kitų Lietuvos kampelių, antai Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato.

„Policijai kapeliono institutas ne dėl reklamos. Šie dvasininkai atsirado iš policijos bendruomenės vidinio poreikio. Ir policijai, ir Bažnyčiai aukščiausia vertybė – žmogus, todėl suvieniję jėgas galime nuveikti daug daugiau kurdami saugią aplinką, kovodami su visuomenės ydomis, apsaugodami nuo kylančių grėsmių tiek jaunus, tiek pagyvenusius, tiek atsargius, tiek patiklius“, – teigė policijos vadovas S. Skvernelis.

Susitikimo metu pasidalyta mintimis apie galimybes plėtoti policijos bendruomenės sielovadą. Kalbėta daugeliu klausimų, susijusių su policijos kapelionų, atliekančių dvasinę misiją apskrįčių policijos komisariatuose ir Lietuvos policijos mokykloje, darbu. Aptartos platesnės veiklos, logistikos ir tobulėjimo kursuose galimybės.

Arkivyskupas G. Grušas neslėpė džiugios nuostabos dėl policijos išsikeltų išties didelių tikslų ir pažadėjo visokeriopą pagalbą, kad teisėtvarkininkų ir dvasininkų bendrystė būtų dar naudingesnė bei vaisingesnė.

-pdi-

Šv. Valentino diena

Šv. Valentino dienos vakarą Kaune daugiau kaip 11 tūkst. žmonių pasirinko švęsti dalyvaudami septintojoje „Valentino dienoje KITAIP“. Antrą kartą ji surengta didžiausioje Baltijos šalyse pramogų arenoje, bet dar neprasidėjus renginiui jau buvo mažai tuščių vietų per visus tris arenos aukštus. Juos užpildė gausūs dalyviai – dauguma jauni žmonės – atvira širdimi priėmę renginio organizatorės – Kauno arkivyskupijos – kvietimą ateiti švęsti meilės, džiaugtis Dievo dovanotu gyvenimu.

Vakaro dalyvius sveikinęs renginio globėjas Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ džiaugėsi organizatorių sugalvotu šventės moto „Kad mūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (Jn 15, 11) ir sakė per 75 gyvenimo metus, atrodo, suradęs atsakymą, kas iš tikro teikia didžiausią džiaugsmą. Žmogaus gyvenimas džiaugsmingas tada, kai gyvenama ne sau. Kitas renginio globėjas miesto meras Andrius Kupčinskas sveikindamas minėjo, jog būtent meilę savo šeimai, miestui, tėvynei jis laikąs gyvenimo pagrindu – tik mylėdamas žmogus gali nuveikti daug darbų dėl kitų.

Renginio globėjų pasveikinimus palydėjo nuotaikingos jaunų solistų Sashos Song, Monikos Linkytės dainos, įspūdingasis vyrų ansamblio „Quorum“ *a cappella* dainavimas.

Vakaro dalyviai plojimais ir įdėmiai klausydami sutiko ir asmenišką liudijimą pasidalijusį Vilniaus arkivyskupą metropolitą Gintarą Grušą. Ko labiausiai reikia, kad džiaugsmo netrūktų? Meilė svarbi, neatskiriama žmogaus gyvenimo dalis, net būsimųjų seminaristų ganytojas, būdamas rektoriumi,

Sausio 24 d. pamaldos už krikščionių vienybę vyko ortodoksų šv. Paraskevės parapijoje. Žodį po pamaldų tarė ortodoksų kun. prot. Vitalijus Mockus, katalikų mons. Jan Kasiukevič, evangelikų liuteronų kun. Ričardas Dokšas.

Kunigas Vitalijus Mockus akcentavo, kad, prašydami Viešpaties pagalbą, išreiškiame savo apgailestavimą, jog gyvename taip, lyg Kristus būtų padalytas. Kunigas kvietė trokšti krikščionių vienybės ir jos kasdien melsti. Pasidalyta gražiais brolystės pavyzdžiais tarp Ortodoksų ir Katalikų Bažnyčių Vilniuje. Artėdami prie Kristaus, artėjame ir vieni prie kitų. Artėdami vieni prie kitų, artėjame ir prie Kristaus. Kunigas Vitalijus linkėjo surasti būdų, galimybių, kaip dažniau būti kartu, labiau pažinti vieni kitus.

Kauno arkivyskupijoje

Švenčiant pasaulinę Maldos už krikščionių vienybę savaitę Kauno arkivyskupijoje veikiančių kelių krikščioniškų Bažnyčių ir bendruomenių atstovai kasmet kaip broliai Kristuje, kaip vieno Mokytojo mokiniai ir to paties Dievo vaikai susirenka į ekumenines pamaldas melsti regimos vienybės, malonės įveikti krikščionijos tarpusavio susiskaldymą. Šios pamaldos (antrą kartą) sausio 18 d. vyko Kėdainiuose, Šv. Juozapo bažnyčioje. Sausio 24 d. jos surengtos Kaune, paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

Sausio 18 d. ekumeninėse pamaldose Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčioje dalyvavo keturių krikščioniškų konfesijų tikintieji bei juos pabaigoje sykiu palaiminę dvasininkai: pamaldoms vadovavęs Kėdainių dekanato dekanas, Šv. Juozapo parapijos klebonas kun. Gintaras Pūras, šios parapijos kun. Virgilijus Rutkūnas, Josvainių parapijos klebonas vicedekanas kun. Edvinas Rimavičius, Kėdainių Šv. Jurgio bažnyčios klebonas kun. Artūras Stanevičius, stačiatikių Kėdainių Viešpaties Atsimainymo bažnyčios klebonas t. Nikolajus Murašovas, Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčios kun. Alvydas Malinauskas ir Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčios kun. Raimondas Stankevičius.

„Bendrų pamaldų metu krikščionys meldžiasi už taiką, vienybę, sėkmę ir kt. Mūsų bažnyčioje didesnis ekumeninis susitikimas vyko prieš porą metų, tačiau už krikščionių vienybę meldžiamės kasmet, net jeigu ir nevyksta bendros pamaldos. Mus visus sieja tai, kad esame krikščionys“, – sakė kun. Gintaras Pūras. Į ekumenines pamaldas Šv. Juozapo bažnyčioje susirinkę tradicinių krikščioniškų konfesijų dvasininkai neslėpė, kad bendroms pamaldoms šią bažnyčią pasirinko todėl, kad joje šilčiau, nes kiti sakraliniai pastatai žiemą nešildomi arba yra avarinės būklės.

Evangelikų liuteronų kun. Arvydas Malinauskas pabrėžė, kad skirtingų konfesijų atstovams būtina bendra malda ir tarpusavio bendravimas. „Manau, kad labiau reikėtų ieškoti to, kas mus vienija, kas yra bendra, nes bendrų dalykų daug daugiau, negu skirtumų. Visų konfesijų tikslas vienas – žmones vesti prie Dievo, padėti suartėti su juo“, – sakė kun. A. Malinauskas.

Kėdainių stačiatikių bendruomenės vadovas t. Nikolajus Murašovas įsitikinęs, kad bendravimas visada reikalingas. „Stačiatikiai su kitų konfesijų atstovais ne taip dažnai bendrauja, todėl reikia vieniems apie kitus papasa-

koti, pamatyti kitas Bažnyčias. Manau, kad ir tikintiesiems yra labai svarbu, jog dvasininkai bendrauja tarpusavyje“, – pabrėžė t. N. Murašovas.

Anot evangelikų reformatų kun. Raimondo Stankevičiaus, bendra malda – gražus vienybės ženklas: „Šie mūsų susitikimai yra labai svarbūs ir būtini, nes kiekvienas tikintis žmogus vadovaujasi Dievo žodžiu, kuris aiškiai pasako: „Būkite viena Kristuje.“ Nors ne visą laiką pavyksta, bet stengiamės. Manau, kad skirtumai mums netruko, nes pagrindinėse religinėse tiesose jų nėra, o tradicijos papildė vienas kitas“, – kalbėjo kun. R. Stankevičius.

Šiomet ekumeninėse pamaldose už krikščionių susitaikymą, tarpusavio draugiškumą Kauno paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje dalyvavo šešių krikščionių Bažnyčių ir bendrijų nariai bei jų dvasininkai. Tai Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčios rektorius kun. Kęstutis Rugevičius, stačiatikių Kauno Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčios dekanas klebonas t. Nikolajus Murašovas, atvykęs su dviem seminaristais, evangelikų liuteronų Kauno Švč. Trejybės bažnyčios diak. Arūnas Žydaitis, Kauno evangelikų reformatų bažnyčios diak. Jonas Žiauka, Kauno jungtinės metodistų bažnyčios kun. Remigijus Matulaitis bei krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“ Kauno bažnyčios pastorius Gabrielius Lukošius.

Minėtų krikščioniškų bendruomenių vadovai prie Didžiojo altoriaus atėjo procesija, o ganėtinai gausiai šaltą žiemos vakarą susirinkusią krikščionių bendruomenę apaštalo Pauliaus Pirmojo laiško korintiečiams žodžiais: „Malonė jums ir ramybė nuo mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus“ (1 Kor 1, 3) pasveikino pamaldoms vadovavęs mons. Vytautas Grigaravičius.

Į katalikų dvasininko skaitomus maldavimus susirinkusi bendruomenė atsiliepė prašymu padaryti visus vieningus Kristuje Jėzuje. Viešpaties Dievo garbinimo giesmę sugiedojo broliai stačiatikiai.

Po atgailos ir užtarimo maldos Evangelijos pagal Morkų (9, 33–41) skaitinį lietuviškai perskaitė t. Nikolajus Murašovas. Stačiatikių dvasininkas taip pat pasakė trumpą homiliją ir joje kėlė klausimą, kaip tarp daugybės konfesijų, bendrijų atpažinti tikruosius krikščionis. Tai tie, kurie Kristaus pavyzdžiu pastato centre mažą vaiką; taip pat tie, kurie priima tą vaiką nebūtinai kaip krikščionį, bet pirma kaip žmogų; tai tie, kurie pagirdo trokštantį. Jei neaukštins savęs, priims kiekvieną žmogų, paduos kitam vandens stiklinę Mokytojo Jėzaus Kristaus vardu, krikščionys bus vieni jami Kristaus meilės.

Kartu išpažinusios tikėjimą, susirinkusios bendruomenės apsikeitė dovanomis – knygomis, kalendoriais, smilkalais, žvakėmis. Šis apsikeitimas dovanomis simboliškai išreiškė, jog kiekviena krikščionių bendruomenė, šiandien dėkojanti Dievui, yra jo apdovanota ir vertinga dėl savo dvasinių dovanų. Kiekviena jų turi dalytis savo dovanomis su kitais, o svarbiausia, kaip minėta pamaldose, pasidalyti tarpusavyje ir su visais žmonėmis „Dievo dovana“.

Pamaldų dalyviai kreipėsi į dangaus Tėvą Jėzaus išmokyta malda „Tėve mūsų“, vėliau linkėjo vieni kitiems ramybės, o įžiebtų žvakių liepsna jų rankose spinduliavo tarpusavio meilę ir šilumą. Ekumeninių pamaldų da-

klausdavęs, ar jie prieš stodami į seminariją buvo kada įsimylėję. „Įsimylėjęs todėl, kad pats Dievas yra meilė. Jei neturi meilės patirties, kaip tu gali spindėti meile kitiems? Mūsų visas gyvenimas yra didis meilės nuotykis, o pirmas meilės pamokas pirmiausia gauname namie, iš savo tėvų“, – sakė arkiv. G. Grušas. Ganytojas papasakojo dramatiškos ir ištikimos savo tėvų meilės istoriją.

Nuoširdumą, pasitikėjimą, rūpestingumą kaip svarbiausias šeimos narių savybes vakaro dalyviams vardijo liudijusi karininko Vytauto šeima. „Gyvybė neturi laiko – ji tiesiog yra, ir yra gerbtina nuo pat užsimezavimo iki mirties, o atvirumas vaikams – tai gražiausia šeimos savybė“, – sakė gydytojas Virgilijus Rudzinskas. 13 metų santuokoje gyvenantis VDU KTF dekanas Benas Ulevičius, be kita, liudijo, kad vos tik pajutusi kokį sunkumą, jų šeima iškart puola į malda.

Jauni žmonės linksminosi pakildami iš vietų ir įsisukdami į šokį pagal nuotainą diksilendo „Sweetband“ muziką.

Svečiai iš Airijos Ronanas Johnsonas su žmona bei grupe netruko visus įtraukti į šlovinimą nesudėtingomis, bet jau triomis Dievo gyriais giesmėmis.

Šio atviro, nekomercinio renginio dalyviams jame dalyvavę penki Kauno, Vilniaus, Kaišiadorių, Vilkaviškio vyskupai suteikė Bažnyčios palaiminimą.

Vakarą vedė arkivyskupijos programų koordinatore Vaida Spangelevičiūtė-Knežienė ir aktorius Arūnas Žemaitaitis. Jiems talkino Jono Pauliaus II piligrimų centro jaunieji savanoriai. Transliavo LRT *Kultūros* programa bei *Marijos radijas*.

-kait-

Kun. Bruno Ferrero SDB viešnagė

Sausio 25–27 d. Kaune lankėsi italų kunigas salezietis Bruno Ferrero, Lietuvoje ypač gerai pažįstamas iš jau pamėgtų, lietuviškai išleistų daugybės

jo knygų. Garsusis publicistas, pedagogas šeštadienio vakare susitiko su jaunimu Kauno arkivyskupijos jaunimo centre ir nuoširdžiai dalijosi tema „Visuomet džiaukitės!“, sekmadienį dalyvavo Atsinaujinimo dienoje. Pirmadienio rytmetį VDU Katalikų teologijos fakultete jaunimo ugdytojams vedė konferenciją apie šv. Jono Bosko auklėjimą sistemą.

Susitikti su kun. Ferrero į Kauno arkivyskupijos jaunimo centrą susirinko labai daug jaunų žmonių – salė buvo sausakimša. Vakarą prasidėjo šloviniu, o baigėsi šv. Mišiomis, kurias aukėjo kun. Ferrero, jį lydintis Palemono parapijos klebonas kun. Jacekas Paszenda SDB, t. Kazimieras Ambrasas SJ, kun. Ramūnas Norkus. Patarnavo Kauno kunigų seminarijos Parengiamojo kurso auklėtiniai.

Savo pasidalijimuose svečias sakė jaunimui: „Svarbiausias klausimas: ar nori, kad gyvenimas būtų bet koks, ar nori pakeisti pasaulį? To jums linkiu. Turite turėti svajonę.“ Jis minėjo, jog pasaulyje yra daug žmonių, kurie trypia jaunimo svajones, ir čia prasideda šv. Jono Bosko aktualumas. O kad pakeistum pasaulį, reikia pradėti nuo vaikų, nuo jų svajonių. Kun. Bosko pradėdavo ne nuo žodžių, pamokymų, bet nuo akių. Žiūrėti kitam į akis, vadinasi, sakyti, jog esi man svarbus. „Mes pamišome, kad yra gero žmogaus grožis ir jo širdies estetika. Dažnai paimam gražius žodžius ir pritaikom išoriškai, o kun. Boskas žavėjo ir traukė tuo, kuo jis buvo“, – sakė svečias. Šv. Jonas Boskas parodo, kad jausti Dievą arti – tai nuolat būti optimistiškam. Dievas yra konkretus, jis nori būti matomas, būti paliestas. Ir jei nori pamatyti Dievą, žvelk į žmogų, kuris yra šalia tavęs.

Sausio 27 d. VDU KTF Didžiojoje auloje kun. Bruno Ferrero SDB kaip pedagogą, įkvepiančių istorijų autorių pasveikino fakulteto dekanas dr. Benas Ulevičius, o susitikti su svečiu prisirinko pilna salė tikybos mokytojų, katechetų, seserų vienuolių, kunigų, studentų.

lyviams visi jose dalyvavę dvasininkai suteikė palaiminimą. Pamaldų rinkliava buvo skirta Lietuvos Biblijos draugijos veiklai paremti.

Telšių vyskupijoje

Sausio 18-ąją, kai visas krikščioniškasis pasaulis pradėjo Maldų už krikščionių vienybę savaitę, ekumeninės pamaldos vyko Klaipėdos Šv. Bruno Kverfurtiečio parapijos koplyčioje. Tos dienos popietę į Dievo namus rinkosi įvairių krikščioniškų konfesijų bendruomenių nariai ir atstovai bei dvasininkai. Ekumeninėse pamaldose dalyvavo ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai bei vadovai. Kartu už krikščionių vienybę meldėsi Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos klebonas Reinholdas Moras, pamaldoms vadovavo Telšių vyskupo vikaras Klaipėdos kraštui, Klaipėdos dekanato dekanas, Klaipėdos Švč. M. Marijos Taikos Karalienės klebonas kan. Vilius Viktoravičius, taip pat dalyvavo Telšių kunigų seminarijos rektorius kan. Viktoras Ačas, dvasios tėvas kun. Saulius Tomošaitis, Klaipėdos Kristaus Karaliaus parapijos klebonas kun. Virgilijus Poškus, Klaipėdos Šv. Pranciškaus Asyžiečio vienuolyno koplyčios kunigas br. Evaldas Darulis OFM, Klaipėdos Šv. Brunono Kverfurtiečio parapijos klebonas kun. Stanislav Švaikovskij OFM Conv., Plikių Šv. Šeimos parapijos klebonas kun. Antanas Mačius, Klaipėdos Švč. M. Marijos Taikos Karalienės parapijos diakonas Martynas Girininkas. Pamaldų metu giedojo Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos choras.

Liturgijos šventimo pradžioje visus pasveikino kan. Vilius Viktoravičius. Jis perdavė nuoširdžius Telšių vyskupo J. Borutos SJ ir jo pagalbinko vyskupo Lino Vodopjanovo OFM, kurie ekumeninėse pamaldose negalėjo dalyvauti, sveikinimo žodžius ir pasidžiaugė, jog skirtingų konfesijų krikščionys iš Klaipėdos mieste įsikūrusių bendruomenių susirinko kartu melstis. Pamaldų dalyviai buvo paraginti atverti savo širdis Dievo malonei ir Šventajai Dvasiai, kuri visus kreipia į vienybės išgyvenimą.

Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos klebonas Reinholdas Moras, kreipdamasis į susirinkusiuosius visus pasveikino Klaipėdos Miesto bažnyčios, baptistų ir kitų, Klaipėdoje įsikūrusių, krikščioniškų bendruomenių pastorių vardu. Jis taip pat kalbėjo apie istorijos tėkmėje įvykusius Bažnyčios skilimus, priminė kai kuriuos Bažnyčios istorijos įvykius ir kvietė visus susitelkus įveikti kylančius iššūkius ir kartu apginti amžinąsias vertybes. Jis pasidžiaugė, jog Lietuvoje visos krikščioniškos Bažnyčios sutarė dėl Šeimos metų paskelbimo, ir tai visus vienija vienam kilniam tikslui – ugdyti savyje Kristų. Nors ir būdami skirtingi, tačiau turėdami tą patį visus maitinantį gyvybės šaltinį – Dievo Žodį, mokomės priimti vienas kitą, kaip ir jis mus priima. Kristus mirė ant kryžiaus, kad suburtų vienybėn Dievo vaikus. Visiems krikščionims būtina matyti, kiek mes turime bendro, ir tegul tie bendri sąlyčio taškai visus suvienija vienoje dvasioje.

Po Evangelijos skaitinio į susirinkusiuosius kreipėsi Klaipėdos dekanato dekanas kan. Vilius Viktoravičius. Jis komentavo perskaitytą Evangelijos tekstą ir pabrėžė, jog dažnai žmonės kalba apie daugybę dalykų, bet tik ne apie Dievą ir jo veikimą. Žmonės dirba, vargsta, ieško laimės, tačiau nėra laimingi, nes dažnai yra nutolę nuo Dievo. Be Dievo nėra prasmės, nėra gėrio, nėra laimės. Esame pakviesti kalbėtis apie savo tikėjimą, apie Dievą, apie jo veikimą mūsų gyvenime. Šie dalykai visiems bendri – nesvarbu, kokiai krikščioniškai bendruomenei priklausome. Tie sąlyčio taškai mums visiems

svarbūs ir reikšmingi. Eidami kartu vertybių puoselėjimo keliu visi kuriame tikėjimu, artimo meile ir gerais darbais dėl Kristaus grįstą gyvenimą. Susirinkę tikintys žmonės melstis yra pajėgūs keisti visuomenę, ir tai nesunku, jeigu už tas pačias vertybes atstovima būnant kartu.

Pamaldoms baigiantis Klaipėdos Šv. Brunono Kverfurtiečio parapijos klebonas kun. S. Švaikovskij OFM Conv. dar kartą visus pamaldų dalyvius pasveikino ir pasidžiaugė bendros maldos dvasia. Jis pabrėžė, jog svarbu nuolat matyti ir įvertinti tai, kas visus mus sieja, – Dievo meilę žmogui. Ten, kur yra meilė, ten yra Dievas, o ten, kur yra Dievas, yra ir meilė. Jis linkėjo visiems krikščionims džiugiai švęsti Viešpaties dieną ir pakvietė melstis už vienybę ne tik per Maldų už krikščionių vienybę savaitę, bet ir visą laiką.

Pamaldų pabaigoje visi buvo palaiminti ir palydėti nešti gerąją Kristaus Evangelijos žinią į savo aplinką, o po pamaldų surengtoje agapėje nuoširdžiai bendrauta tarpusavyje. Tos dienos rinkliava buvo skirta Lietuvos Biblijos draugijos veiklai paremti.

Panevėžio vyskupijoje

Sausio 25-ąją, minint Maldos už krikščionių vienybę savaitę, Panevėžio muzikiniame teatre vyko įvairių krikščioniškų bendruomenių šlovinimo popietė „Giedu Tau, mano Viešpatie“, o sausio 26 d. Panevėžio evangelikų liuteronų bažnyčioje surengtos ekumeninės pamaldos. Žmonės nepabūgo žvarboko oro ir gausiai dalyvavo šiuose renginiuose.

Muzikiniame teatre susirinkusiuosius kartu šlovinti Viešpatį giesmėmis, psalmių, poezijos posmais ir savo gyvenimu kvietė renginio vedėjai Deimantė Vertelkaitė ir Andrius Meškauskas, Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčios kunigas Rimantas Kaunietis, Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčios vaikų choras (vad. Liuda Vėžytė), krikščionių bažnyčios „Panevėžio vynuogynas“ pastorius Žilvinas Škulevičius, jungtinė Švč. Trejybės bažnyčios ir „Panevėžio vynuogyno“ šlovintojų grupė (vad. Asta Žagelienė), Panevėžio jungtinės metodistų bažnyčios pirmininkė solistė Regina Juškienė, poetė Jolanta Toločkaitė iš Jonavos, Panevėžio bažnyčios „Tikėjimo žodis“ pastorius Ramūnas Jukna ir šlovintojai, Laisvųjų krikščionių bažnyčios pastorius Egidijus Gedvilas ir šlovintojai, poetė Dalia, svečias iš Vilniaus, giesmių autorius ir atlikėjas Arnoldas Jalianauskas.

Panevėžio evangelikų liuteronų bažnyčios nario skulptoriaus Alfrido Pajuodžio šiai progai sukurtas kryžius vėliau kelias per ekumeniškas Panevėžio bažnyčias ir bendruomenes. Šlovinimo popietę organizavo Panevėžio krikščioniškos bendruomenės, Krikščioniškasis pilietinio veikimo forumas, koordinavo Elona Stasiūnaitė. Po giesmių tikintieji geriau susipažinti ir pabendrauti galėjo vaišindamiesi prie bendro stalo.

Ekumenines pamaldas Panevėžio evangelikų liuteronų bažnyčioje organizavo Panevėžio evangelikų reformatų bendruomenė. Pamaldoms vadovavo evangelikų reformatų kunigas Raimondas Stankevičius, drauge meldėsi katalikų vyskupas Lionginas Virbalas SJ, kunigai Simas Maksvytis, Jonas Morkvėnas, Rimantas Kaunietis, Saulius Černiauskas, „Tikėjimo žodžio“ pastorius Ramūnas Jukna, „Panevėžio vynuogyno“ pastorius Žilvinas Škulevičius, evangelikų liuteronų kunigas Arvydas Malinauskas.

Kodėl ir šiandien gyva šv. Jono Bosko auklėjimo sistema, kodėl milijonai žmonių eina susitikti su keliaujančiomis po pasaulį jo relikvijomis? Tai dėl vaikų ir jaunimo globėjo, šv. Jono Bosko žvilgsnio į pasaulį, kurį galima keisti auklėjimu. Nėra auklėjimo alternatyvos (nebent tai policija), auklėjimas yra tam, kad pasaulis turėtų ateitį. „Šį pasaulį reikia keisti, nes per daug yra žmonių, kurie atima iš vaikų vaikystę, iš jaunimo – jaunystę“, – sakė svečias, kalbėdamas apie šv. Jono Bosko auklėjimo sistemą.

Vienas jo auklėjimo būdų – palaiminimas. „Kiek vaikų šiandien jaučiasi palaiminti vien todėl, kad jie yra? Svarbiausia, ką vaikui galime pasakyti, – aš tavęs norėjau“, – kalbėjo 40 metų pedagoginio darbo patirtį turintis kun. Ferrero.

Ne pamokslauti, o būti kartu, žaisti, duoti vaikams tinkamą žaidimo malonumui aplinką, nuolat sakyti meilės žodžius, skatinti kūrybiškumą, ypač rankų darbą – tai svarbiausi kun. Jono Bosko auklėjimo principai. Svečias kun. Bruno Ferrero SDB akino jaunimo ugdytojus mąstyti apie iš tiesų vienintelį auklėjimo metodą – meilę.

-kajc, kait

Atsinaujinimo diena „Kas padarys mus laimingus?“

Sausio 26 d., sekmadienį, katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ Kaune, VDU Didžiojoje salėje, surengė pirmą šiais metais Atsinaujinimo dieną „Kas padarys mus laimingus?“ Renginio svečias kunigas salezietis, pedagogas ir publicistas Bruno Ferrero pirmojoje konferencijoje apie laimės paieškas ir patirtis kalbėjo: „Dievas sukūrė pasaulį, jo norėjo, kaip mama nori savo kūdikio.“ Daug žmonių mano, jog jų gimimas yra grynas atsitiktinumas. Tačiau jau pirmosios Šventojo Rašto eilutės atveria tikrovę: Dievas norėjo kiekvieno iš mūsų. Esame tikras Dievo stebuklas. Ir šį stebuklą turime atrasti, nustepti dėl jo, tirti „taip“ gyvenimui ir pajausti malonumą gyventi, jausti gy-

venimą kaip kažką neparasto. „Du dalykai padeda atrasti Dievą: nustebimas ir meilė“, – sakė kun. Ferrero.

Krikščionims dovanotas laikas, svečio žodžiais tariant, yra kitoks: mes einame į pradžią, ne į pabaigą. Esame Dievo norėti pradžioje, esame ir danguje jo laukiami. „Mūsų gyvenimas yra paženklintas tuo didžiuoju laukimu“, – sakė kun. Ferrero.

Svečias ragino padėti pasauliui iš naujo atrasti šventumą, ypač asmens šventumą. Dievui pasaulis yra tarsi gražiausia dėlionė, joje kiekvienas yra šventas ir svarbus. Dievas liūdi, jei žmogus nedaro to, kam buvo sukurtas. Jis visai kūrinijai uždėjo savo antspaudą, davė daug dovanų. Ar jas pastebime? „Dievas netgi siuntė savo Sūnų, o jis atidavė mums visa, ką turėjo“, – kalbėjo kun. Ferrero.

Konferenciją „Gyvenimo pilnatvė Dieve“ svečias pradėjo nuo kuklaus, prieš beveik 200 metų gimusio asmens – kun. Jono Bosko, kuris turėjo svajonę pakeisti pasaulį auklėjimu. Šv. Jonas Boskas mėgdavo sakyti, jog dangus yra čia, visur, jis begalinis. To jis mokė ir vaikus – turėti svajonę. „Kai žvelgiame į vaiką, ar matome Dievą? Tai ne įsivaizdavimas, bet tikrovė“, – sakė kun. Ferrero, pabrėždamas, kad tik meilė gali pakeisti pasaulį, ir ji, parodyta kitam, visada sugrįžta. Italijoje, pasak svečio, yra daug tuščių bažnyčių, tačiau jos niekada nebūna tuščios, jei prie jų veikia vaikų ir jaunimo oratorijos. Šiandien esame praradę ir Dievo didybės suvokimą. Jis geras ir didis, ir tik tai suprasdami galime suvokti, jog gyvenimas yra labai rimtas dalykas. Jo pabaigoje būsim paklausti: o kaip tu praleidai tas valandas ir dienas, kurias tau dovanojau? Dievas stiprus, tačiau iš jo stiprybės turi gimti ne mūsų baimė, bet drąsa. Dievas nuolat traukia prie savęs. Sukurti iš meilės, į tą meilę ir esam nuolat traukiami. „Kai Dievas atėjo į žemę, jis turėjo mirti, nes niekas jo čia nemylėjo taip, kaip jis mylėjo“, – šia mintimi kun. Ferrero užbaigė antrąją konferenciją.

Pamokslė Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, primindamas šių metų Maldų už krikščionių vienybę savaitės pagrindinę temą – apaštalo Pauliaus klausimą „Argi Kristus padalytas?“, sakė, jog esame susirinkę melstis, kad Dievo Trejybės vardu pakrikštytieji būtų vieningi. Esame susirinkę melstis ir už pasaulį, už tuos, kurie Kristaus nepažįsta arba yra tik girdėję apie jį, bet nepatiki jam savo gyvenimo. Ir verta čia susirinkus melsti Dievo atleidimo sau: galbūt tiek daug žmonių lieka abejingi Kristui kaip tik dėl to, kad mūsų suskilęs liudijimas jiems neatrodo įtikinamas. „Tikėjimas skelbiamas ne gražiais žodžiais. Mūsų visuomenei reikia tikros atidos ir jautrumo – gerojo samariečio jautrumo pastebėti ir padėti kitam“, – sakė vyskupas. Ganytojas pacitavo popiežiaus Pranciškaus interviu, kuriame sakoma, kad šiandien egzistuoja kraujo ekumenizmas – kai kuriose šalyse krikščionys žudomi, kad nešioja kryžių ar turi Bibliją. Niekas neklausia, ar jie anglikonai, liuteronai, katalikai ar ortodoksai – jų kraujas susilieja – juos žudo, nes jie krikščionys.

Visų bendruomenių dvasininkai vadovavo atskiroms pamaldų dalims. Visi garsiai išpažino *Apaštalu tikėjimą*, meldėsi *Tėve mūsų* malda. Pamaldose vargonavo evangelikų reformatų vargonininkas Žygimantas Anilionis, giedojo „Tikėjimo žodžio“, Panevėžio Švč. Trejybės ir „Panevėžio vynuogyno“ bažnyčių šlovintojai, Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčios grigališkojo giedojimo grupė, Jungtinės metodistų bažnyčios pirmininkė Regina Juškinė ir vokalinis ansamblis „Tolmėja“.

Kun. Raimondas Stankevičius pranešė, kad įvairių krikščioniškų konfesijų sutarimu ir pasiūlymu šią dieną surinktos aukos bus skiriamos šiuo metu projektuojamai reformatų bažnyčiai. Po pamaldų visus pasivaišinti pakvietė Evangelikų reformatų bažnyčios bendruomenė.

-žs, žp, kait, kasab, lk-

Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio minėjimas

Sausio 27-ąją arkivyskupo Jurgio Matulaičio mirties, o sykiu ir jo atminimo dieną į Marijampolės dramos teatrą gausiai susirinko marijampoliečiai, Palaimintojo Jurgio Matulaičio draugijos nariai, svečiai iš visos Lietuvos.

Minėjimas prasidėjo sesers O. Petraškaitės MVS ir Draugijos tarybos pirmininko V. Buškevičiaus pasveikinimu. Skambant himnui *Kur tiesias lygios lankos* įnešta Draugijos vėliava. Vyskupas emeritas J. Žemaitis MIC prisiminė sunkią tėvo Jurgio vaikystę, nelengvą našlaičio dalį, kelią į kunigystę, pasiektas didžiausias aukštumas.

Sveikinimo žodžius tarė ir vienuolių, Draugijos globėjų, vyresnieji. Sesuo V. Plečkaitytė MVS kvietė dėmėtis, kaip Mergelė Marija, visus dalykus ir svarstyti juos savo širdyje. Ką Viešpats sudės į mūsų širdį, turėtų būti sėkla, kuria dalytumės su visais. Tėvas V. Brilius MIC linkėjo matyti pasaulį palaimintojo akimis, nes jis matė ne įsivaizduojamą, ne idealizuojamą, bet realų pasaulį, todėl daug dėmesio skyrė socialiniams, kitų švietimo ir lavinimo klausimams. Visus pasveikino ir Seimo narys A. Mitrulevičius, pasidžiaugdamas galimybe prisiminti palaimintojo idėjas.

Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. A. Sabaliauskas, pradėdamas konferenciją, paminėjo, kad su J. Matulaičiu jam teko dvasiškai susitikti ne kartą. Skaitydamas palaimintojo raštus, atrado daug minčių apie Mergelę

Mariją. Savo pranešime „Švč. Mergelė Marija – šeimų Globėja, Mokytoja ir Vadovė“ kan. A. Sabaliauskas sakė, kad nereikėtų žiūrėti į Mariją kaip į ikoną, bet priimti jos žemišką situaciją, jos paprastą paprastos moters gyvenimą: gimdymas, bėgimas į Egiptą, gyvenimas nelaisvėje, ir taip kasdien iki kryžiaus, iki Sūnaus mirties. Palaimintasis žiūri į Marijos gyvenimą žemėje kaip į svarbiausią dalyką; svarbiau už viską patirti, kad esame Viešpaties vargšai. Marija mūsų motina ir palydovė žemiškajame kelyje, per ją mus pasiekia visos Dangaus malonės. Šiandieniam pasaulyje žmogus yra gundomas tenkintis pasiekta materialine gerove, užsimiršti turtuose. Žmonių protai šiandien sumaišyti, žmogus dažnai yra linkęs klysti ir paklysti, o žiūrėdami į Mergelę Mariją turime atsirinkti. Ji, pilna dvasios, kuklumo, ramumo, yra pavyzdys šiam pasauliui, pamišusiam dėl reitingų, dėl viešumo. Ji vykdo Dievo valią, jai nekyla kausimas: „Kas man iš to?“ Marija yra ta, kuriai patikėta mokyti pasitikėti Dievu. Baigdamas konferenciją kunigas pasiūlė klausytojams apmąstyti, kokia yra kiekvieno dvasinė būklė, kiek esame panašūs į Mergelę Mariją, į palaimintąją Jurgį.

Maldos pusvalandį Palaimintojo koplyčioje organizavo ir vedė Marijampolės skyriaus draugijos nariai. Gausus maldininkų būrys giedojo kartu su giesmininkais, apmąstė Šventojo Rašto tekstus, susikaupę klausėsi tėvo Jurgio dienoraščio minčių. Susikaupimą baigė sesuo Evelina MVS malda už ligonius.

Šv. Mišioms bazilikoje vadovavo arkivyskupas S. Tamkevičius, koncelebravo 10 vyskupų ir didelis būrys kunigų iš įvairių Lietuvos vyskupijų. Celebrantas, sveikindamas į iškilnę susirinkusiuosius, ragino prašyti palaimintojo užtarimo, kad ir mūsų gyvenimo vaisiai būtų panašūs į tėvo Jurgio.

Homiliją sakęs Panevėžio vyskupas ordinaras L. Virbalas SJ priminė, kad palaimintuoju tėvas Jurgis paskelbtas dar sovietmečiu pogrindžio sąlygomis ir ši žinia sklido atspausdintais lapeliais, knygelėmis, užsienyje parengtais leidiniais. Kiekvienais metais sausio pabaigoje ir liepos viduryje ypatingu būdu katalikiška Lietuva vis prisimena savo tautos palaimintąją. Pasak vyskupo, vis dėlto kartais kyla jausmas, „lyg šauktume minkštais audiniais išmuštame kambaryje – šaukiame garsiai, o aido nėra, pakankamai neskamba. Gal kalta ta pati priežastis, dėl kurios iki šiol nepajėgėme užbaigti nė vienos beatifikacijos bylos, pateikti popiežiui ir pasauliui: štai mūsų šviesūs katalikai, kankiniai ir liudytojai, Evangelijos dvasios žmonės. Sunkumuose, kalėjimuose, tarp pažeminimų ir persekiojimų kaip šviesų žiburį, kaip brangiausią lobį jie saugojo tikėjimą, laikėsi įsikabinę Kristaus kaip vienintelės atramos audroje.“

Vyskupas kvietė pasvarstyti, kokius Evangelijos puslapius palaimintasis Jurgis mums nušviečia šiandien. Primindamas palaimintojo šūkį: „Nugalėk blogį gerumu“, ganytojas kalbėjo apie arkivyskupo Jurgio Matulaičio aktualumą šiandien, kai bujoja patyčios mokykloje, apkalbos gatvėje ir darbe, pyktis prie televizoriaus, nervingumas prie vairo, kivirčiai šeimoje. Evangelija yra tikėjimo knyga, bet ne gero elgesio vadovėlis. Tačiau gyvenimas neturi skirtis nuo tikėjimo ir gyventi reikia pagal Evangeliją. Evangelinį gerumą, švelnumą tikintiesiems nuolat primena popiežius Pranciškus. Švelnumas nėra minkštakošiškas, svyravimas, nepajėgumas pasirinkti gerį. Krikščionio švelnumas yra laikysena kovotojo, kuris žino, jog kova labai sunki, bet verta kovoti, nes Kristus šią kovą jau laimėjo.

Savo konferencijas svečias nuolat iliustravo įsimintinomis gyvenimiškomis istorijomis ir ragino ypač tėvus dažnai pasakoti istorijas vaikams, per jas perteikti savo patirtį, supratimą apie didžiuosius gyvenimo, tikėjimo ir kt. klausimus.

Po pietų Atsinaujinimo dienos dalyviai galėjo rinktis temines arba amžiaus grupes. Užtarimo malda meldėsi „Gyvieji akmenys“ ir „Gailastingumo versmė“. Vaikams užsiėmimą vedė ses. Marta (Šv. Jono apaštalinės seserys) ir „Dievo armija“. Brolis Jurgis (Šv. Jono bendruomenė) dalijosi su jaunimu tema „Įsimylėti laimingai. Ar įmanoma?“ Nemažai sutuoktinių atėjo pabendrauti su ateitininkais Jurgita ir Vytautu Saliniaus. Penkių vaikų tėvai dalijosi, kas jų šeimoje teikia laimę, ir sakė, jog daugiausia džiaugsmo semiasi iš vaikų auginimo. „Gyvenu vienas, bet nesu vienišas. Kaip gali gyventi Dievo garbei ir žmonių gerovei?“ – šia tema kalbėjo Dalia Railaitė („Gerojo samariečio“ bendruomenė), tikindama, jog morališkai smunkančioje visuomenėje krikščionys, iš tiesų gyvenantys pagal savo išpažįtamą tikėjimą, gali sukelti dvasinę revoliuciją. Daugiausia klausytojų pasirinko svečio kun. Ferrero grupę. Jis kalbėjo apie šv. Jono Bosko auklėjimo sistemą, jo optimizmą, pasitikėjimą,

Prieš Eucharistijos šventimą kun. Jacekas Paszenda SDB katechezėje priminė šv. Jono Bosko troškimą padaryti laimingus labai jaunus žmones, kurie, siekdami laimės, atsidurdavo ir kalėjimuose. Susitikimas su Jėzumi, taip pat ir liturgijoje, teikia tikrąją laimę. Jėzus rodo, kur šią laimę rasti – jis pats yra tos laimės ir šviesos šaltinis, jis yra Gelbėtojas. Ši laimė – ne danguje, o gyvenime, kuris neturi pabaigos. Laimė – tai vienybė su Dievu. Kad būtume tikrai laimingi ir šventi, reikia tik kelių dalykų: gerai atlikti savo pareigas, melstis, su vaikišku pasitikėjimu atsiduoti į Dievo rankas.

Vėliau Eucharistijai vadovavęs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius visus gausius sekmadienio Mišių dalyvius

ragino melsti dvasinio atsinaujinimo, taip pat už saleziečių misijos Lietuvoje plėtrą, už kunigus, kad jie žvelgtų į šv. Jono Bosko pavyzdį. Eucharistiją koncelebravo svečias kun. Bruno Ferrero, kiti kunigai.

Homiliją pasakęs arkivyskupas pakvietė pasigilinti, kodėl Jėzaus misija vyko palyginti pagoniškoje Galilėjos šiaurėje, kodėl jis pasirinko savo apaštalais žvejus. Jėzus buvo ten, kur buvo daugiau dvasinės tamsos, pasišaukė tuos, kurie buvo paprasti, imlūs gėriui. Paprasti vyrai viską metė ir nusekė pasikui Jėzų. Ir pirmųjų amžių, ir šiandienos krikščionys dėl savo tikėjimo kai kada viską, net ir savo gyvybę atiduoda. Homilijoje arkivyskupas ragino pagalvoti, ką kiekvienas dar galėtų padaryti, kad būtų geras Jėzaus bendradarbis, kartu prisimindamas savo paties pašaukimui subręsti didelę įtaką padariusį kunigą salezietį, saleziečių misiją Lietuvoje, daug savo dvasios vaikų išauginusį pal. Jurgį Matulaičių.

Atsinaujinimo diena baigta giesme kartu su pačiais mažiausiais renginio dalyviais – vaikais (kurie per visas Mišias buvo scenoje, šalia altoriaus) bei visus įtraukusiu sakraliniu šokiu.

-kait-

Filipiniečiams paaukota 322 tūkst. litų

Sausio 22 d. Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas pranešė, kad prieš savaitę baigėsi Lietuvos Vyskupų Konferencijos paskelbta maldos ir pagalbos nukentėjusiesiems nuo taifūno Filipinuose akcija. Iš viso į specialią tam skirtą sąskaitą buvo pervesti 321 972,68 Lt. Visos šios lėšos pervestos Filipinų Vyskupų Konferencijai, kuri jas išdalys nukentėjusiesiems, ypač tiems, kurie gyvena labiausiai nuo taifūno nukentėjusiam šalies Centriniam regione. Ši akcija tapo ne tik gailėstingumo ir atjautos, bet ir stiprybės, kylančios iš krikščioniško solidarumo, pavyzdžiu.

-lvks-

Homilijoje pabrėžtas pal. Jurgio tikėjimo tikrumas. Tikėjimas jam buvo pats gyvenimas, tikrovė, realesnė už žemę, ant kurios stovėjo, už orą, kuriuo kvėpavo. Šiandieniam žmogui, išsvargintam gyvenimo kasdienybės, pragyvenimo rūpesčių, išskyla pavojus tikėjimą palikti kaip gražų, bet nepraktišką papuošalą. „Palaimintasis arkivyskupas Jurgis šiandien mus kviečia būti ir darbuotis pasaulyje įsitikinus, kad Evangelija ne utopija, o pats tvirčiausias žmonių visuomenės pagrindas. Tai nėra lengva – juk niekada nebuvo lengva būti krikščioniu, kaip nebuvo paprasta Jėzui gyventi tarp žmonių. Sekimas Juo negali būti vien patogus pasivaikščiavimas. Manau, kad tai darosi kaskart vis aktualiau: būti už žmogų, branginti moters ir vyro šeimą, saugoti gyvybę, palaikyti taiką, rodyti jautrumą. Vienu žodžiu, gyventi Evangelija ir teikti viltį bei skleisti džiaugsmą, Evangelijos džiaugsmą“, – baigdamas homiliją sakė vysk. L. Virbalas SJ.

Pasimeldę Palaimintojo J. Matulaičio koplyčioje visi sugrįžo į dramos teatrą, kur po agapės prasidėjo Draugijos 7-asis suvažiavimas. Po trumpos Draugijos skyrių apžvalgos istorikė G. Gustaitė, pal. J. Matulaičio gyvenimo tyrinėtoja, pristatė Lietuvos žydų rabino arkivyskupui J. Matulaičiui skirtą laišką, kuriame atskleidžiami jo nuopelnai sprendžiant žydų klausimus anuometiniame Vilniuje. Suvažiavimo dalyviai išrinko naują Draugijos tarybą. Meninėje programoje skambėjo palaimintajam skirtos eilės ir Vilkaviškio rajono Bartninkų moterų ansamblio „Aista“ atliekamos dainos.

-vmick-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 4 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, vyko Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas. Po bendros Valandų liturgijos (Dieninės) maldos vyskupijos ganytojas Rimantas Norvila pristatė lektorių – VDU KTF dėstytoją, Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovą dr. Artūrą Lukaševičių. Pirmoje susitikimo dalyje prelegentas aptarė naująją evangelizaciją Lietuvos parapijose, pirmiausia pristatydamas sociologinį tyrimą, vykdytą tarp katalikų siekiant išsiaiškinti keletą labai svarbių dalykų. Tyrimas atskleidė, kad iš save laikančiųjų katalikais 13 proc. reguliariai dalyvauja sekmadienio šv. Mišiose, 42 proc. dalyvauja šv. Mišiose 1–2 kartus per metus ir kartą per metus eina išpažinties. Likusieji bažnyčioje lankosi tik specialiomis progomis. Pabrėžta, kad yra skirtumas tarp vyrų bei moterų katalikiškumo, mažėja jaunimo katalikiškumas, o džiugina tai, jog katalikų tikėjimu domisi vis daugiau išsilavinusių žmonių. Galiausiai pristatytos išvados, svarbios pastoracijai: didelis nepraktikuojančių atvirumas religijai, atsivertimo ir asmeninio ryšio su Jėzumi ir bendruomeniškumo poreikis.

Vėliau A. Lukaševičius kalbėjo apie sakramentų šventimą ir pasirengimą jiems, labai aiškiai pristatydamas Magisteriumo nubrėžtą kelią: misijinė veikla (kerigma), katechetinė – įvedamoji veikla ir pastoracinė veikla. Antroje susitikimo dalyje prelegentas dalijosi mintimis apie katechezės organizavimą parapijose plačiau pristatydamas Kauno arkivyskupijos patirtį. Buvo išsamiai aptartas vaikų rengimas pirmajai Komunijai ir jaunimo – Sutvirtinimo sakramentui, paauglių lytiškumo ugdymo problematika bei galimybės, suaugusiųjų katechezės parapijoje klausimai.

Atsakius į klausimus, į susirinkusiuosius kreipėsi vyskupijos ganytojas R. Norvila, jis atkreipė dėmesį į kai kurias vyskupijos, Lietuvos bei visuo-

tinės Bažnyčios gyvenimo aktualijas. Susitikimas užbaigtas bendrais pietumis, kurių metu buvo prisiminti ir pasveikinti amžiaus bei kunigystės jubiliejus švenčiantys dvasininkai. Po pietų posėdžiauti jaunimo pastoracijos klausimais rinkosi vyskupijos dekanatų dekanai.

-krb-

Panevėžio vyskupijos kunigų susitikimas

Vasario 12 d. Panevėžio kurijoje vykusiame kunigų susitikime kalbėta apie „Alfos“ kursą. Šį kursą kaip vieną iš naujosios evangelizacijos galimybių aptarusi benediktinė s. Celina pasidžiaugė, jog panevėžiečiai vieni pirmųjų Lietuvoje pradėjo vesti evangelizacijos „Alfos“ kursus žmonėms. Savo pranešime ji nagrinėjo keletą esminių klausimų: kas tai? Kokia kursų tematika? Kuo kursas naudingas parapijos evangelizacijoje?

Skaudi parapijų ir bendruomenių patirtis verčia ieškoti atsakymo į klausimą, kaip išspręsti žmogaus drungnumo problemą. Ką daryti, kad parapija nepatektų į rutiną? Kaip Eucharistija gali tapti kataliko gyvenimo „šaltiniu ir viršūne“? Mes parapijose parengiame vaikus sakramentams, bet vaikai nepažįsta gyvojo Jėzaus. Jie „prieina pirmosios Komunijos“ ir išeina iš bažnyčios. „Alfa“ – pradžios kursas. Tai kerigmos skelbimo momentas“, – sakė prelegentė.

Šis kursas skirtas tiek tikintiesiems, tiek netikintiems. Jis skirtas mokinystei ugdyti, padeda vietinei Bažnyčiai augti, juo perduodamos pamatinės tiesos apie Kristų ir krikščionybę. Kursas trunka dešimt savaitių. Sesuo Celina pasidalijo savo patirtimi. Į pirmus „Alfos“ kursus, kuriuos benediktinės seserys organizavo pirmosios vaikų katechezės tėvams, atėjo tik šeši tėvai, iš kurių nei vienas nepanoro pasilikti tęsti kelionės bendruomenėje. Dabar paprastai į kursą, kurį veda seserys, susirenka po 50–60 žmonių.

Šis kursas yra lankstus: atliepia į vietinius poreikius, taip pat puikiai atitinka Katalikų Bažnyčios pašaukimą misionieriauti, Bažnyčios Magisteriumą. Kursas tampa tiltu, atveria kelią nuolatiniam evangelizavimo ir formavimo procesui. Svarbu pasirūpinti katalikų mokymo tęstinumu po „Alfos“. Kursų sėkmei svarbus yra parapijos klebono palaiminimas. Dažnai „Alfa“ jaunimui panaudojamas kaip pirmoji dalis rengiant jaunuolius Sutvirtinimo sakramentui. „Alfos“ svarbiausia dalis – diskusijos grupelėse. Svarbiausias dalykas – drauge ieškoti atsakymo. Jeigu pats žmogus atranda atsakymą, vėliau jis pats tuo gyvena. Tokios bendrystės metu dalyviai patiria, jog Bažnyčia yra draugiška. Mokymo tematikos ašis – Jėzaus asmuo. Šio kurso neatidėliotina dalis yra „Alfos“ savaitgalis. Tokių draugystės rekolekcijų tema – „Šventoji Dvasia“. Bendras išvažiavimas padeda žmonėms susibičiuoti. Jie nori tęsti savo kelionę su Dievu. Kurso pabaigoje laukia apsisprendimo klausimas: ar aš liudysiu Dievo darbus?

Pabaigoje kun. Albertas Kasperavičius ir kun. Mindaugas Kučinskas pasidalijo savo „Alfos“ kurso patirtimi. Kun. Albertas kalbėjo apie pasikeitusį žmonių gyvenimą. „Žmonės pradeda kvėpuoti vidine laisve“, – sakė jis. Kun. Mindaugas pabrėžė „Alfos“ savaitgalis. „Tai nuostabus laikas ir Eucharistijos bei Sutaikinimo sakramento šventimas drauge. Tokie savaitgaliai – tai džiaugsmo savaitgaliai. Ar gali būti didesnė dovana Truskavos Šventosios Dvasios parapijai?“ – retoriškai užbaigė kunigas.

Mirė kun. Zenonas Navickas (1937–2014)

Sausio 26 d., eidamas 77-uosius metus, Utenoje mirė kunigas Zenonas Navickas. Kun. Z. Navickas gimė 1937 m. gruodžio 22 d. Zarasų rajone, Ditkūnų kaime. 1957 m. baigęs Zarasų vidurinę mokyklą, iki 1960 m. atliko privalomąją karinę tarnybą sovietų armijoje. 1960–1961 m. Kauno technikos mokykloje mokėsi ryšių monterio specialybės, ją įgijęs dirbo Zarasų ryšių linijų apylinkėje. 1964 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, o 1970 m. vyskupo Juozapo Labuko įšventintas kunigu.

Per visus savo kunigiškos tarnystės metus kun. Zenonui teko pabūti daugelyje parapijų. Dažnai po keletrių metų vienoje parapijoje būdavo keliamas į kitą. 1975 m. po tarnystės Molėtų, Dubingių, Kruonio ir Žiežmarių bei Vilūnų parapijose skiriamas į Užuguostį (Prienų raj.), kur klebono pareigas ėjo iki 1985 m. Nuo tų metų iki 1993 m. dirbo klebonu ir dekanu Saldutiškyje, Alytuje, Jiezne, Kirdeikiuose, Labanore ir Molėtuose. 1993 m. davė amžinuosius įžadus ir tapo saleziečiu, darbavosi Vilniaus Šv. Bosko parapijoje vikaru. Po dvejų metų įkardiuojamas į Panevėžio vyskupiją ir iki 2000 m. tarnauja Nemunėlio Radviliškio parapijoje. Nuo tų metų išleidžiamas pastoraciniam darbui į Vilniaus arkivyskupiją, kur iki 2005 m. parapijos administratoriaus pareigas eina Adučiškyje. Nuo 2005-ųjų, grįžęs į Panevėžio vyskupiją, iki 2012 m. klebonavo Skapiškio parapijoje. Tais metais skiriamas altaristo pareigoms į Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapiją. Nuo praėjusių metų rugpjūčio sunkiai susirgęs gydėsi ligoninėje.

Kun. Zenono Navicko laidotuvių šv. Mišios aukotos sausio 28 d. Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje. Kunigas palaidotas Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčios šventoriuje.

-P-

Mirė kanauninkas jubilias Juozas Mioldažys (1925–2014)

Sausio 21 d., eidamas aštuoniasdešimt devintuosius metus, Marijampolės ligoninėje mirė Vilkaviškio vyskupijos kanauninkas jubilias Juozas Mioldažys. Kan. J. Mioldažys gimė 1925 m. rugpjūčio 28 d. Prienuose. Mokėsi Prienų pradžios mokykloje ir gimnazijoje. 1944 metais įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1948 m. spalio 31 d. vyskupo Kazimiero Paltaroko buvo įšventintas kunigu.

Kunigas Juozas Mioldažys darbavosi šiose parapijose: nuo 1949 Lankeiškių parapijos vikaru, vėliau klebonu; 1952–1953 m. Gudelių parapijos klebonu; 1953–1954 m. Aukštosios Panemunės parapijos klebonu; 1954–1960 m. Aleksoto parapijos klebonu; 1962–1969 m. Šlavantų parapijos klebonu; nuo 1969 m. balandžio Kalvarijos parapijos klebonu. Nuo 1991 m. – Marijampolės dekanato vicedekanas, 1994 m. paskirtas Vilkaviškio vyskupijos katedros kapitulos kanauninku, nuo 1999 m. – Kalvarijos parapijos altaristas. 2009 m. jam suteiktas Kalvarijos garbės piliečio vardas. Kanauninkas buvo jautrus, nuoširdus, uoliai patarnaujantis žmonėms.

Kan. J. Mioldažys buvo pašarvotas Kalvarijos Švč. M. Marijos Vardo parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos sausio 23 d. Ilgametis parapijos klebonas palaidotas Kalvarijos bažnyčios šventoriuje.

-Vk-

Kitoje susitikimo dalyje Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ pristatė einamuosius vyskupijos klausimus. Kovo mėnesį konferencijoje bus kalbama apie kunigų pagalbą šeimoms ir atnaujintas šeimų pastoracijos gaires. Jis pakvietė atsakinguosius už projektus pristatyti informaciją apie šv. Jono Bosko relikvijų pagerbimą katedroje, ekstraordinariųjų Komunijos dalytojų rengimą. Galop *Magnificat* redakcijos atstovas Eduardas padėkojo visiems už leidinio sėkmingą platinimą ir supažindino kunigus su leidyklos naujovėmis ir perspektyva.

-kad-

Kauno arkivyskupijos kunigų ugdymo konferencija

Vasario 12 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vykusioje kunigų ugdymo konferencijoje dalyvavo parapijų klebonai, vikarai, įvairias kitas tarnystes arkivyskupijos bendruomenėse, institucijose atliekantys kunigai. Konferencija pradėta Valandų liturgijos Dienine. Konfratūrų maldai, o vėliau ir visai konferencijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ.

Ši kunigų konferencija pirmučiausia buvo skirta šeimų sielovados klausimams aptariant galimybes, programas, kurias ypač šiais Šeimos metais siūlo Kauno arkivyskupijos bei Lietuvos šeimos centras. Be to, kaip įprasta, metų pradžioje arkivyskupas supažindino kunigus su praėjusių 2013 metų arkivyskupijos sielovadine ir ekonomine situacija. Konferencijoje apžvelgti apibendrinti statistiniai duomenys, kalbėta apie nuveiktus darbus.

Apie šeimos institucijų pasiūlymus sielovadai Šeimos metais kalbėjo Kauno arkivyskupijos šeimos centro direktorė Jūratė Lenkuvienė ir Lietuvos šeimos centro direktorė Dalia Lukėnienė. Kunigai supažindinti su gausiomis Lietuvos mastu siūlomomis programomis šeimoms, kaip antai „Sutuoktinių susitikimai“, „Vakarai su šeima“, „J. Kentenicho šeimos akademija“, „Rachelės vynuogyno rekolekcijos“, „Santuokos kursas“, kurios skirtos šeimų tarpusavio bendrystei ugdyti, emociniams sužeidimams gydyti, tarpusavio santykiams stiprinti. Šeimos turi galimybę jungtis į Kanos, Nazareto šeimų, Motinų maldoje ir kt. bendruomenes. Arkivyskupijos Šeimos centre renkasi jaunavedžių, išsiskyrusiųjų, alkoholikų artimųjų ir kt. grupės.

Šeimos centrų vadovės atkreipė kunigų dėmesį, jog šeimų sielovada parapijose prasideda nuo asmeniško ryšio, draugystės su konkrečiomis šeimomis atsiliepiant į jų poreikius, palaikant jas. Šeimų bendruomenes burti parapijose nėra lengva, tačiau įmanoma nuo mažų konkrečių žingsnių, kelių motyvuotų žmonių („garstyčios grūdelio“); yra galimybė pasikviesti sutuoktinių šeimas – ŠC savanorius pradėti, paskatinti šeimų telkimą parapijose. Šeimas į bendruomenes parapijose buria: bendra malda, mokymasis dalytis, atsiverti kitiems, drauge švęsti (šv. Mišias, asmeniškai ar kt. šventes), drauge veikti neformalioje aplinkoje (pvz., keliauti). Šiais Šeimos metais parapijose bus pradėta Šventosios Šeimos ikonos piligrimystė šeimose, rengiama Švč. Sakramento adoracija parapijose už šeimas, organizuojama Šeimų šventė gegužės 15 d., kongresas birželio 24 d. Kaune ir kt.

Antroje konferencijos dalyje pristatyta 2013 metų sielovados apžvalga. Arkivyskupijoje veikia 92 parapijos, tikintiesiems patarnauja 118 kunigų. Svari parama jiems ir džiugus arkivyskupijos gyvenimo įvykis – pernai įšventinti ir parapijose tarnaujantys keturi diakonai. Parapijų bažnyčiose patarnauja

vaikai ir jaunimas – 438 ministrantai, 565 adoruotojos. Kauno kunigų seminarijoje studijuoja gausiausiai per pastaruosius kelerius metus klierikų – iš 20-ties dešimt yra arkivyskupijos klierikai.

Šiuo metu arkivyskupijos teritorijoje gyvena beveik 500 tūkst. katalikų. Beveik 10 proc. jų dalyvauja sekmadienio šv. Mišiose. Per metus pakrikštyta bemaž 5 tūkst. kūdikių, pirmąją Komunią priėmė daugiau kaip 3 tūkst. vaikų, o Sutvirtinimą – beveik 2 tūkst. jaunuolių. Santuokos sakramentą priėmė 1500 porų, kunigai aplankė daugiau kaip 10 tūkst. šeimų namuose. Beveik 7,5 tūkst. asmenų suteiktas Ligonų patepimo sakramentas. Palaidota šiek tiek mažiau asmenų (5707) nei 2012 m. (5878). Arkivyskupijos tribunolas šiuo metu nagrinėja 176 bylas, per 2013 metus paskelbta negaliojančia 41 santuoka (iš 78 ieškinių).

2013 metais užbaigti kurijos pastato Kaune išorės ir vidaus remonto darbai, kelyje į Šiluvą pastatytos Kryžiaus kelio koplytėlės. 2014 metais keitinama užbaigti šio Kryžiaus kelio įrengimą, atnaujinti Jono Pauliaus II altorių arkikatedroje ir kt.

-kait-

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad 2014 m. kovo mėn. 21 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalų Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, Vilniaus g. 1/ Valančiaus g. 4, Kaune, įvyks Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių eilinis visuotinis susirinkimas.

Darbotvarkė

1. Stebėtojų tarybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
2. Revizoriaus ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
3. Valdybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
4. Paskolų komiteto ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
5. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir pelno paskirstymo (nuostolių atlyginimo) tvarkos projekto pristatymas. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas. Nutarimo dėl pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) tvarkos priėmimas.
6. 2014 metų kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas.
7. Revizoriaus atlyginimo dydžio nustatymas.

Su darbotvarkėje numatytų klausimų nutarimų projektais ir ataskaitomis bei kitais dokumentais Kredito unijos nariai gali susipažinti Kredito unijos patalpose, **Vilniaus g. 3, Kaune.**

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 690 egz.

ISSN 1392-6098